

Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2013

Helsinki 2014

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALTUUSTON KERTOMUS
2013**

EDUSKUNNALLE

HELSINKI 2014

ISSN 1237-4334 (painettu julkaisu)
ISSN 1796-9794 (verkkojulkaisu)

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2014

Alkusanat

Tämä kertomus on Suomen Pankista annetun lain (27.3.1998/214) 11 pykälän 1 momentin 4 kohdan mukainen pankkivaltuuston vuosittainen kertomus eduskunnalle.

Pankkivaltuuston kertomus eduskunnalle vuodelta 2013 sisältää erilliset osat Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta (osa I) sekä Finanssivalvonnan toiminnasta ja hallinnosta (osa II) kertomusvuoden kuluessa. Kertomuksen kolmannessa osassa (osa III) kuvataan lyhyesti eräitä kertomusvuoden jälkeisiä tapahtumia.

Kertomus perustuu osin Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan vuosikertomuksiin (*Suomen Pankin vuosikertomus 2013*, *Finanssivalvonnan toimintakertomus 2013*) sekä Finanssivalvonnan johtokunnan pankkivaltuustolle antamassa kertomuksessa (*Johtokunnan kertomus pankkivaltuustolle Finanssivalvonnan toiminnasta 2013*) esiin nostettuihin asioihin ja esitettyihin tietoihin.

Kertomuksen tilastoluvut perustuvat maaliskuussa 2014 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Pankkivaltuuston kokoonpano kertomusvuonna

Pankkivaltuutettuina toimivat kertomusvuoden 2013 alkaessa seuraavat henkilöt:

Backman, Jouni, yhteiskuntatieteiden ylioppilas

Kalli, Timo, maanviljelijä

Kiviniemi, Mari, valtiotieteiden maisteri

Matikainen-Kallström, Marjo, diplomi-insinööri

Mäkipää, Lea, merkonomi

Orpo, Petteri, valtiotieteiden maisteri

Ruuhonen-Lerner, Pirkko, toimittaja, varanotaari

Viitanen, Pia, hallintotieteiden maisteri

Zyskowicz, Ben, oikeustieteen kandidaatti.

Puheenjohtajana toimi pankkivaltuutettu *Ben Zyskowicz* ja varapuheenjohtajana pankkivaltuutettu *Pirkko Ruuhonen-Lerner*. Työjaoston kolmantena jäsenenä toimi pankkivaltuutettu *Mari Kiviniemi* ja ylimääräisenä jäsenenä pankkivaltuutettu *Jouni Backman*.

Kun pankkivaltuutetut *Mari Kiviniemi* ja *Pia Viitanen* olivat eronneet tehtävästään, uusiksi pankkivaltuutetuiksi valittiin eduskunnan toimittamissa täydennysvaaleissa 16. toukokuuta diplomi-insinööri *Juha Sipilä* ja 31. toukokuuta yhteiskuntatieteiden maisteri *Jukka Gustafsson*. *Kiviniemen* tilalle työjaoston kolmanneksi jäseneksi pankkivaltuusto valitsi *Timo Kallin* 24. toukokuuta.

Pankkivaltuuston sihteerinä toimi varatuomari *Anton Mäkelä* ja neuvonantajana kauppatieteiden tohtori *Ari Hyytinen*.

SISÄLLYS

	Sivu		Sivu
ALKUSANAT	3	OSA II FINANSSIVALVONTA KERTOMUSVUONNA	31
PANKKIVALTUUSTON KOKOONPANO KERTOMUSVUONNA	5	Luku 5 Finanssivalvonnan tehtävät ja pankkivaltuuston asema	31
OSA I SUOMEN PANKKI KERTOMUSVUONNA	9	Luku 6 Toimintaympäristö vuonna 2013	31
Luku 1 Suomen Pankin tehtävät ja pankkivaltuuston asema	9	Luku 6.1 Euroalueen rahoitussektori	31
Luku 2 Toimintaympäristö vuonna 2013	9	Luku 6.2 Suomen rahoitussektori ...	31
Luku 2.1 Talouskehitys	9	Luku 7 Finanssivalvonnan toiminta vuonna 2013	33
Luku 2.2 EKP:n rahapolitiikka	12	Luku 7.1 Finanssivalvonnan hallinto	33
Luku 2.3 Suomen talous	15	Luku 7.2 Vuoden 2013 tavoitteet ja niiden toteutuminen	33
Luku 3 Suomen Pankin toiminta vuonna 2013	17	Luku 7.3 EU:n finanssivalvonnan muotoutuminen ja pankkiunionin kehitys.....	35
Luku 3.1 Suomen Pankin hallinto ..	17	Luku 8 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita ja esittämät arviot	38
Luku 3.2 Suomen Pankin toiminta .	17	Luku 8.1 Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2012 ja Fivan toimet sen johdosta	38
Luku 3.3 Suomen Pankin tilinpäätös vuodelta 2013.....	26	Luku 8.2 Pankkivaltuuston arvio Finanssivalvonnan toiminnasta vuonna 2013	40
Luku 3.4 Suomen Pankin tilintarkastajat ja tilintarkastus	26	OSA III KERTOMUSVUODEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA	42
Luku 4 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita ja esittämät arviot.....	26	LIITE	
Luku 4.1 Hallintoa ja johtokuntaa koskevat asiat.....	26	Suomen pankin tilinpäätös vuodelta 2013	43
Luku 4.2 Tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus	27		
Luku 4.3 Suomen Pankin riskit.....	27		
Luku 4.4 Muita käsiteltyjä asioita ...	30		

OSA I SUOMEN PANKKI KERTOMUSVUONNA

Luku 1 Suomen Pankin tehtävät ja pankkivaltuuston asema

Suomen Pankki on julkisoikeudellinen laitos, joka toimii eduskunnan takuulla ja hoidossa.¹ Suomen Pankin asema on määritelty Suomen perustuslaissa. Pankin toimintaa säätelevät Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussääntö sekä laki Suomen Pankista.

Kansallisena keskuspankkina ja osana Euroopan keskuspankkijärjestelmää (EKPJ) Suomen Pankin ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintavakautta. Sen tehtävänä on osallistua rahapolitiikan valmisteluun ja toteuttaa Euroopan keskuspankin (EKP) neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa. Suomen Pankin tehtävänä on myös edistää maksu- ja rahoitusjärjestelmän vakautta ja tehokkuutta sekä luoda edellytyksiä vakaalle talouskasvulle ja hyvälle työllisyydelle. Lisäksi tehtäviin kuuluvat operatiiviset keskuspankkitehtävät, kuten pankkien maksuliikkeen hoitaminen, sekä käteisrahan saatavuudesta ja turvallisuudesta huolehtiminen. Suomen Pankki huolehtii myös EKP:n toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen laatimisesta ja julkaisemisesta.

Suomen Pankkia valvoo eduskunnan valitsema yhdeksänjäseninen pankkivaltuusto. Pankkivaltuuston tehtävät jakautuvat kolmeen osaluueeseen: valvontaan, keskeisiin hallintotehtäviin ja muihin tehtäviin. Pankkivaltuusto antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta sekä käsittelemistään tärkeimmistä asioista. Lisäksi pankkivaltuusto voi tarvittaessa antaa kertomuksia rahapolitiikan toteuttamisesta ja muusta Suomen Pankin toiminnasta.

¹ Suomen Pankin vuosikertomus on saatavissa pankin kotisivulta osoitteesta <http://www.suomenpankki.fi/fi/julkaisut/>.

Luku 2 Toimintaympäristö vuonna 2013

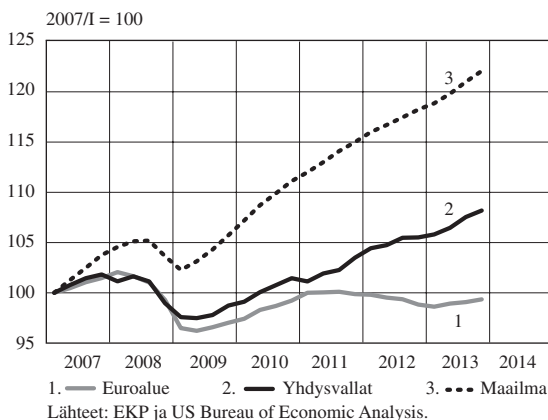
Luku 2.1 Talouskehitys

Maailmantalouden kehitys

Kansainvälisen talouden tilan oli pääosin koettu heikentyneen kertomusvuotta edeltäneeseen syksyyn asti. Yhtenä keskeisenä syynä tähän oli eurokriisin uusi kärjistyminen vuoden 2012 kuluessa. Tämä varjosti myös kertomusvuoden 2013 alun kasvuodotuksia. Kasvunäkymät olivat vahvimmat Aasiassa, mutta maailmantalouden näkymiä heikensivät edelleen uhka kasvun hidastumisesta sekä euroalueen ongelmat. Kertomusvuoden alussa saatiin kuitenkin joitain merkkejä markkinoiden epävarmuuden vähenemisestä sekä yleisemmän luottamusilmapiirin vahvistumisesta.

Yhdysvaltojen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvaneen kertomusvuonna noin 1,7 %, mutta euroalueella talous sen sijaan supistui hie-

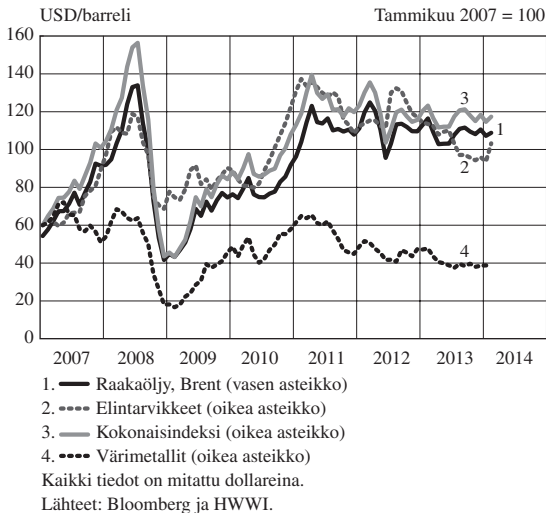
Kuvio 1.
Maailman kokonaistuotanto

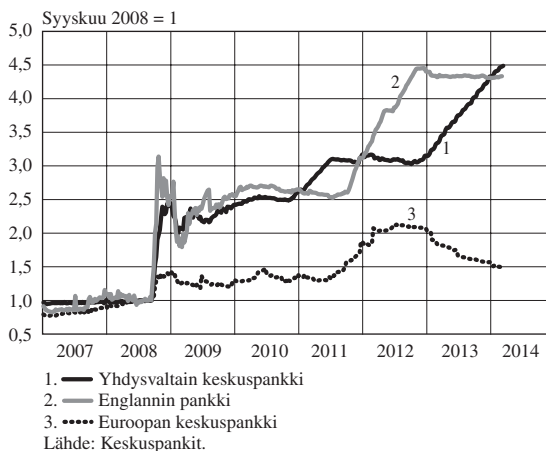
man (kuvio 1). Maailmankauppa jatkoi maltillisen suotuisaa kehitystään ja kasvoi vajaat 3 % (kuvio 2). Useiden raaka-aineiden hinnat laskivat (kuvio 3).

Teollisuusmaiden keskuspankit pitivät ohjauskorkonsa matalina tai laskivat niitä edelleen. Rahapolitiikka oli teollisuusmaissa näin ollen koko kertomusvuoden 2013 hyvin elvyttävää (kuvio 4). Kriisin myötä käyttöön otetut epätavanomaiset rahapolitiittiset toimet näkyivät yhä myös keskuspankkien taseissa. Yhdysvalloissa keskuspankin tase jatkoi kasvuaan (kuvio 5). Osakekurssit nousivat selvästi vuoden 2013 kuluessa sekä Yhdysvalloissa, euroalueella että Japanissa (kuvio 6).

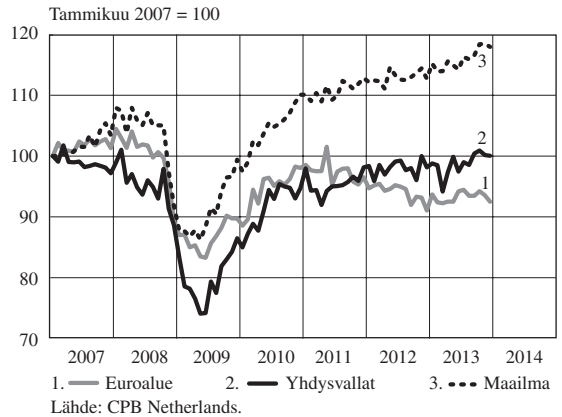
Kuvio 3.
Öljyn ja muiden raaka-aineiden hinnat

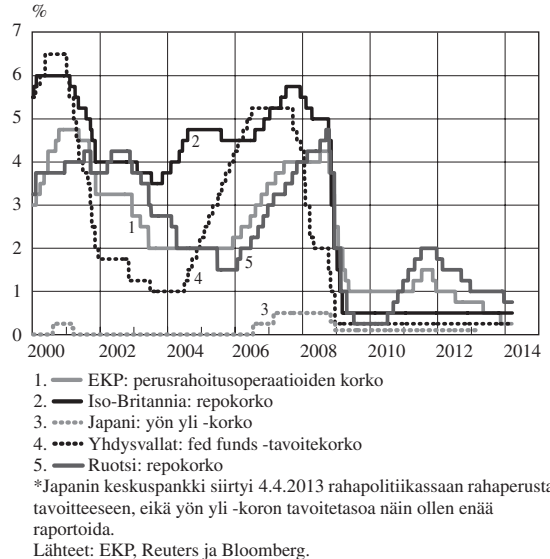
Kuvio 5.
Keskuspankkien taseita

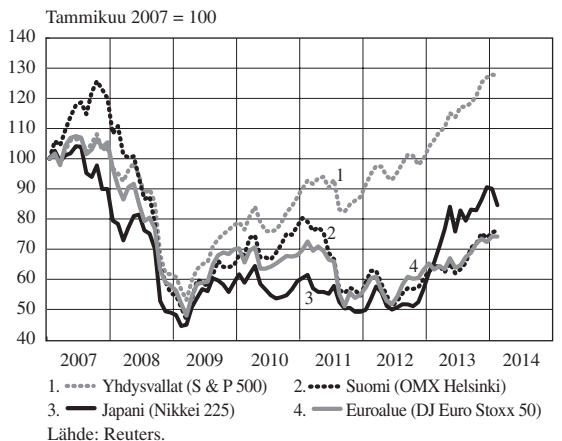
Kuvio 2.
Maailmankauppa

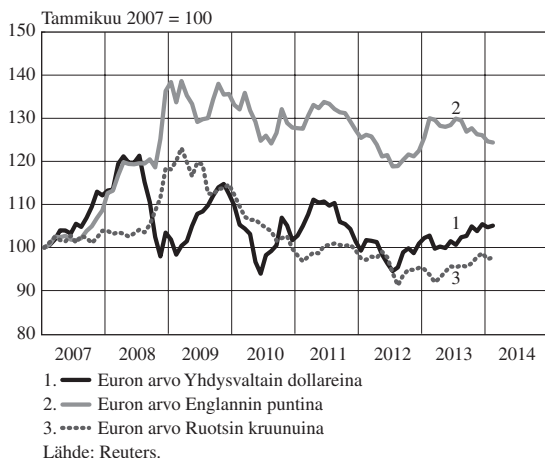
Kuvio 4.
Keskuspankkien ohjauskorot

Kuvio 6.
Pörssikurssien kehitys

Kuvio 7.
Euron kehitys suhteessa dollariin, puntaan
ja Ruotsin kruunuun

Euron kurssi vahvistui suhteessa Yhdysvaltain dollariin ja Ruotsin kruunuun sekä lievästi myös suhteessa Englannin puntaan, kun kertomusvuoden alun valuuttakursseja verrataan kertomusvuoden lopun tilanteeseen (kuvio 7).

Euroalueen talouskehitys

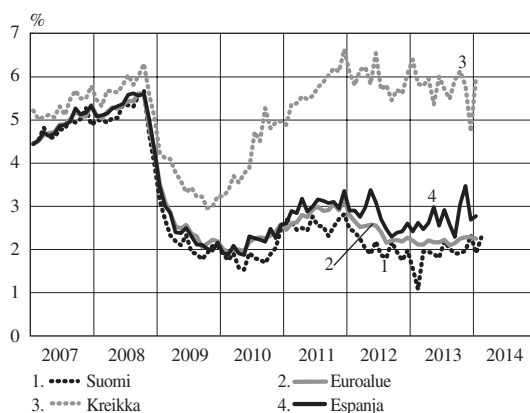
Euroalueen talouskehitys oli kertomusvuoden alkupuolella epävarmalla pohjalla, vaikka eurokriisi olikin tuolloin jonkinlaisessa suvantovaiheessa. Täysin yhtenäistä näkemystä talouden kehityksestä ei ollut, mutta kriisin ja talouskehityksen odotettiin vakautuvan. Myös suhdannekäänteen toivottiin olevan näkyvissä ja mahdollisesti ajoittuvan jo vuoden 2013 puolivälin tietämille.

Maakohtaiset erot talouskehityksessä ja rahoitusoloissa jatkuivat kertomusvuonna. Vuoden alkupuolella kasvua nakersivat ja taloudellista epävarmuutta lisäsivät hetkellisesti mm. Italian hallituskriisi ja Kyproksen velkakriisi. Ns. GIIPS-maissa (Kreikka, Irlanti, Italia, Portugali ja Espanja) rahoituksen tarjonta oli edelleen nihkeää ja rahoitusolot jatkuivat varsin kireinä esimerkiksi pienten ja keski suurten yritysten näkökulmasta.

Kokonaisuutena tarkasteltuna euroalueen talousnäköymät olivat kertomusvuoden alkupuolella vaisut. Euroalueen kriisi ei kuitenkaan syventynyt ja tilanne vaikutti vakautuvan monilta osin. Rahoitusmarkkinoilla jännitteet vähenivät, ja tämä suotuista kehitys jatkui vuoden edetessä.

Tämä ei kuitenkaan näkynyt täysimääräisesti euroalueen kotitalouksien ja yritysten lainakoroissa (kuvio 8). Elpyminen jatkui kertomusvuoden toisella puoliskolla, jamm.euroalueen talouden veturin Saksan vienti kehittyi maltillisen suotuisasti (kuvio 9). Vaikka huolet julkisen velan suuruudesta ja tulevasta kehityksestä euroalueella jatkuivat koko kertomusvuoden (kuvio 10), myös tältä osin nähtiin edistymistä. Euroalueen työttömyyden kasvu taittui, eikä työttömyys enää kasvanut kertomusvuoden lopulla (kuvio 11).

Kuvio 8.
Yritysluottojen korkoja euromaissa

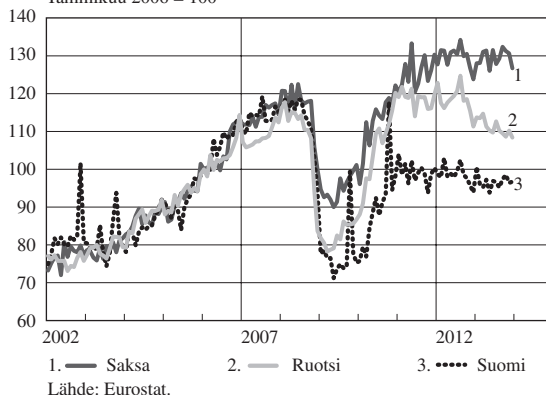

Uusien yrityslainojen korkoja: koron kiinnitysajaltaan enintään 1 vuodeksi sidotut yli miljoonan euron lainat.

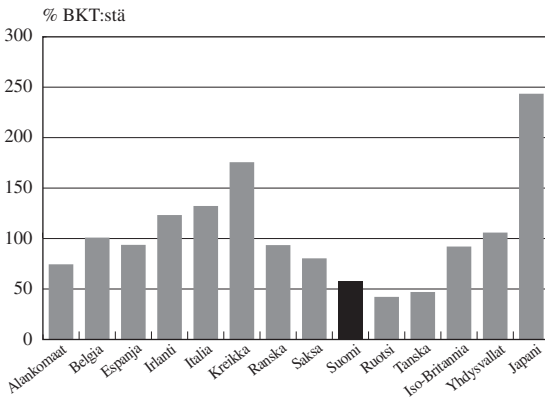
Lähteet: EKP ja Suomen Pankki.

Kuvio 9.
Vienti eräissä maissa (tavaraviennin arvo)

Tammikuu 2006 = 100

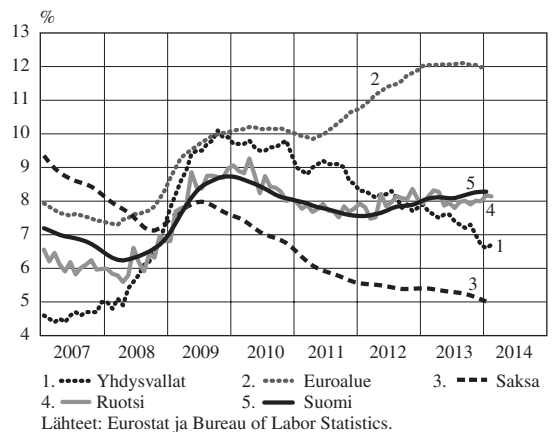

Kuvio 10.
Arvioitu julkisen sektorin velka vuonna 2013

Lähde: IMF (WEO, lokakuu 2013).

Kuvio 11.
Työttömyysaste

Luku 2.2 EKP:n rahapolitiikka

Rahapolitiikan tavoite ja toteutus

Euroopan keskuspankin ensisijaisena tavoitteena on pitää yllä hintatason vakautta. Lisäksi EKP voi pyrkiä toimillaan tukemaan hyvää työllisyyttä ja kestävää talouskasvua, kunhan nämä toimet eivät vaaranna hintatason vakauden tavoitetta.

EKP:n rahapoliittiset toimet voidaan jakaa tavanomaisiin toimiin, joilla säädellään rahapolitiikan mitoittamista, sekä epätavanomaisiin toimiin, joilla pyritään mm. parantamaan rahapolitiikan välittymistä euroalueen talouksiin.

Eurojärjestelmä toteuttaa EKP:n neuvoston määrittelemää rahapolitiikkaa operatiivisen ohjausjärjestelmän avulla. Järjestelmän keskeisimpiä osia ovat markkinaoperaatiot, maksuvalmiusjärjestelmä ja vähimmäisvarantojärjestelmä. Ohjausjärjestelmän avulla vaikutetaan pankkijärjestelmässä olevan likviditeetin määrään ja lyhytaikaisten markkinakorkojen tasoon. Normaalitytanteessa eurojärjestelmä tarjoaa pankeille jälleenrahoitusta myöntämällä niille eripituisia luottoja vakuuksia vastaan. Likviditeettiä lisäävissä markkinaoperaatioissa vastapuolipankit voivat hakea luottoa, kun taas likviditeettiä vähentävissä operaatioissa ne voivat tallettaa ylimääräistä likviditeettiään keskuspankkiin. Vähimmäisvarantovelvoitteet luovat puolestaan rakenteellista likviditeetin tarvetta pankeille. Maksuvalmiusjärjestelmän yön yli

-talletusmahdollisuus ja yön yli -luotto antavat pankeille mahdollisuuden tasoittaa lyhytaikaisia likviditeetin vaihteluita esimerkiksi tekemällä (väliaikaisia) yön yli -talletuksia.

Tärkeä osa rahapolitiikan toimeenpanoa ja riskienhallintaa ovat myös vakuudet, joita vastaan pankit lainaavat rahaa keskuspankista. Vakuuksiin sovelletaan kelpoisuusehtoja ja riskienhallintamenetelmiä, kuten päivittäistä markkinahinnoittelua ja aliarvostuksia, ja vakuudet turvaavat eurojärjestelmän asemaa luotonantajana.

Rahoitusmarkkinakriisin aikana on otettu toistaiseksi käyttöön epätavanomaisia rahapolitiikkatoimia.² Kaikkia tehtyjä muutoksia ei ehkä ole tarpeen luonnehtia epätavanomaisiksi, sillä sen rajaaminen, mikä on tavanomaista ja mikä epätavanomaista, ei välttämättä ole yksiselitteistä. Toimenpiteiden tavoitteena on ollut vastapuolten likviditeetinsäannin turvaaminen, rahapolitiikan välittymismekanismin toiminnan varmistaminen sekä rahoitusmarkkinoiden vakauden takaaminen.

Tärkeimpiä rahoitusmarkkinakriisin kulussa tehtyjä rahapolitiikan muutoksia ovat olleet 1) keskuspankkirahoituksen keston pidentäminen, 2) se, että pankit ovat voineet saada vakuuksia vastaan keskuspankkirahoitusta haluamansa määrän (ns. täyden jaon menettely), 3) dollari-määräisen rahoituksen turvaaminen vastapuolille yhteistyössä Yhdysvaltain keskuspankin kanssa, 4) vähimmäisvarantovelvoitteen puolittaminen, 5) maksuvalmiusjärjestelmän korkoputken

² Näitä uusia toimia on kuvattu tarkemmin Suomen Pankin vuosikertomuksessa 2013 (ks. erityisesti kehikko 2).

muutokset, 6) vakuuskelpoisten instrumenttien valikoiman laajentaminen ja 7) arvopapereiden osto-ohjelmat. Arvopapereiden osto-ohjelmista uusien on syksyllä 2012 käyttöön otettu valtion velkakirjamarkkinoihin kohdistuva, ehdollisuusvaatimuksia sisältävä rahapoliittisten suorien kauppajien ohjelma (Outright Monetary Transactions, OMT).³

Heinäkuussa 2013 EKP otti käyttöönsä uuden rahapoliittisen välineen eli ns. ennakoinnin viestintän (forward guidance). Kyse on tulevaa korkepolitiikkaa koskevista säännöllisistä kannanotoista, joiden avulla EKP kuvaa näkemyksiään tulevasta rahapolitiikasta ja sen mitoituksista. Ennakoinnin viestintä on luonteeltaan ehdollista, eli siihen vaikuttaa keskeisesti mm. se, miten odotukset keskipitkän aikavälin inflaatiosta kehittyvät. Ennakoinnin viestintän tavoite on vähentää epävarmuutta rahapoliittisten korkojen tulevasta kehityksestä ja vaikuttaa keskuspankkikorkoja koskeviin odotuksiin.⁴

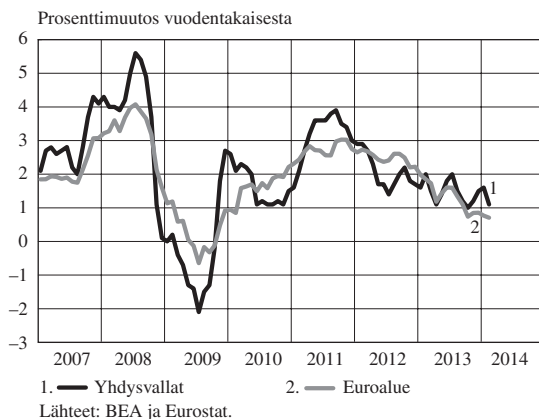
Rahapoliittiset päätökset ja toimet kertomusvuonna

EKP:n neuvosto laski rahapoliittista ohjauskorokseen 0,25 prosenttiyksikköä sekä kertomusvuoden toukokuussa että marraskuussa. Samoin ajankohtina maksuvalmiusluoton korkoa laskettiin, ensin toukokuussa 1,50 prosentista 1 prosenttiin ja marraskuussa edelleen 0,75 prosenttiin. Talletuskorko pidettiin 0 prosentissa. Rahapolitiikan keventämistä puolsivat euroalueen talousnäkymien pysyminen edelleen vaikeana ja se, että toteutunut inflaatiovauhti oli hidastunut, eikä paineita sen nopeutumiseksi ollut.

EKP:n neuvosto aloitti ennakoinnin viestintänsä heinäkuussa, kun se ilmoitti, että se odottaa pitävänsä rahapoliittiset korot nykyisellä tasollaan tai sitä alempana pidemmän aikaa. Alkuvuodesta neuvosto toisti ja vahvisti tämän näkemyksensä ja korosti, että rahapolitiikan mitoituksella tavoitellaan sitä kasvua tukevaa vaikutusta, jota hintavakaushälytykset edellyttävät.

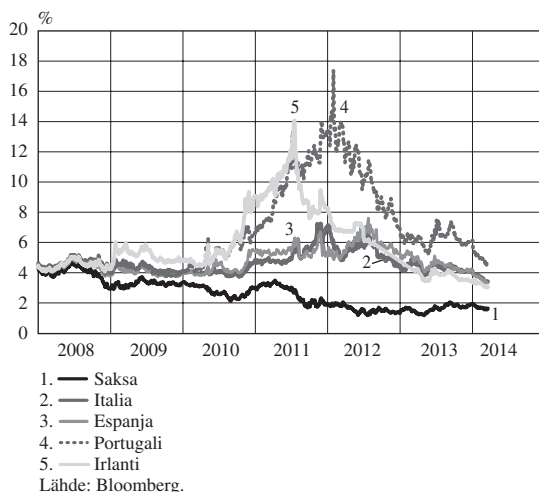
Kertomusvuoden kuluessa yhdenmukaistettulla kuluttajahintaindeksillä mitattu inflaatio hidastui euroalueella vuoden alun 2 prosentista 0,8 prosenttiin (kuviot 12 ja 13). Tällä indeksillä mitattuna inflaatio oli euroalueella keskimäärin 1,4 % vuonna 2013. Inflaatio-odotukset säilyivät maltillisina ja ankkuroiduneina koko vuoden 2013.

Kuvio 12.
Kuluttajahinnat Yhdysvalloissa ja euroalueella

Velkakriisistä eniten kärsineiden euroalueen maiden valtionlainojen pitkät korot kehittyivät suotuisasti kertomusvuoden kuluessa (kuviot 13a ja 13b). Toisaalta pitkät korot nousivat hieman Saksassa ja muissa vahvemman luottoluokituksen maissa (kuviot 13b ja 13c). Riskilisät pankkien välisillä markkinoilla pysyivät vähäisinä ja pienenevät hieman loppuvuotta kohden (kuviot 14a ja 14b). Rahamarkkinakorot pysyttelivät vakaina ja matalina, joskin loppuvuodesta nähtiin pienehkö nousu erityisesti aivan lyhyimmissä koroissa (kuviot 15a ja 15b). Rahan määrä kasvoi, mutta kasvu hidastui, kun taas luotot yleisölle supistuivat kertomusvuoden aikana (kuviot 16a ja 16b).

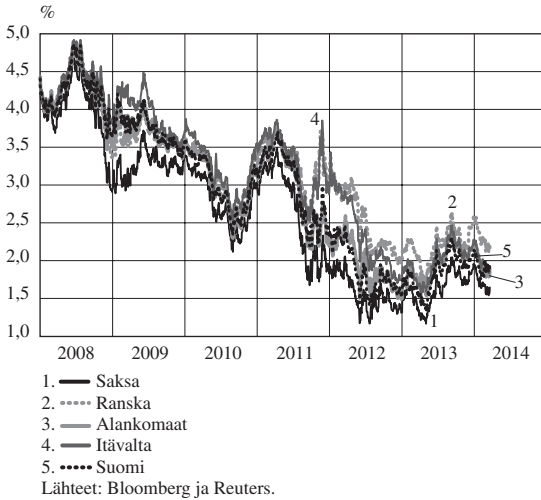
Kuvio 13a.
Valtionlainan (10 v) korot eräissä maissa

³ OMT-ohjelman ostot ovat ehdollisia, eli ne voivat kohdistua vain sellaisten valtioiden lyhytaikaisiin velkakirjoihin, jotka ovat sitoutuneet vakausmekanismien (Euroopan rahoitusvakausvälineen ja Euroopan vakausmekanismien) määrittelemiin talouden sopeutusohjelmiin. Ostojen määrää ei ole ennalta rajoitettu.

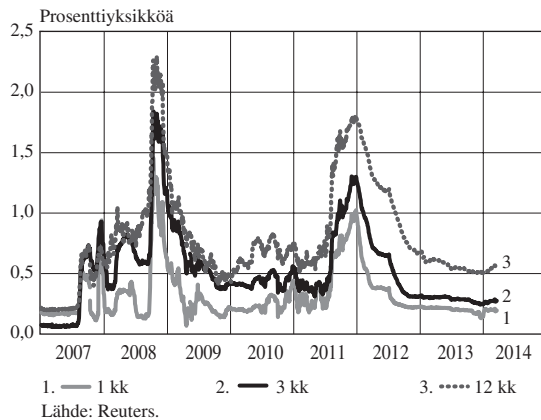
⁴ Ennakoinnin viestintää on kuvattu tarkemmin Suomen Pankin vuosikertomuksessa 2013 (ks. erityisesti kehikko 1).

Kuvio 13b.
Valtionlainan (10 v) korot eräissä maissa

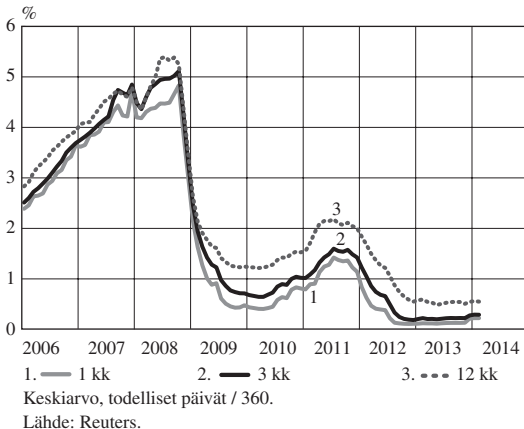

Kuvio 14.
Euribor- ja euron korkojen välinen erotus

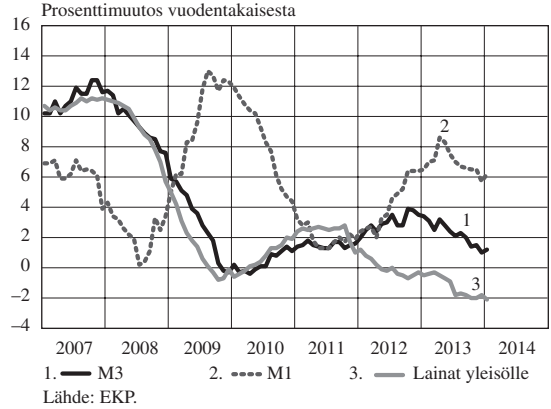
Riskiläiset pankkien välisillä markkinoilla

Kuvio 15.
Rahamarkkinakorot (euriborit kuukausittain)

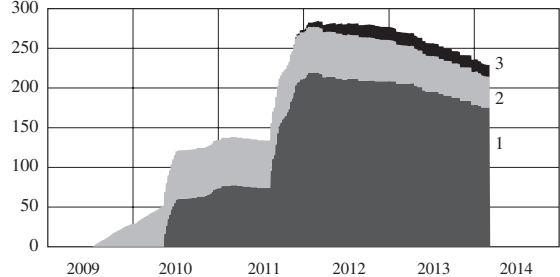
Kuvio 16.
Rahamäärien ja lainojen kasvu euroalueella

Eurojärjestelmän osto-ohjelmissä ei toteutettu aktiivisia toimia kertomusvuonna (kuvio 17). Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma (Securities Markets Programme, SMP) ja toinen kattujen joukkolainojen osto-ohjelma (Covered Bond Purchase Programme, CBPP2) oli lopetettu vuonna 2012. OMT-ohjelmassa ei ole tähän mennessä tehty ostoja.

Kuvio 17.
Eurojärjestelmän arvopaperiosto-ohjelmien kehitys

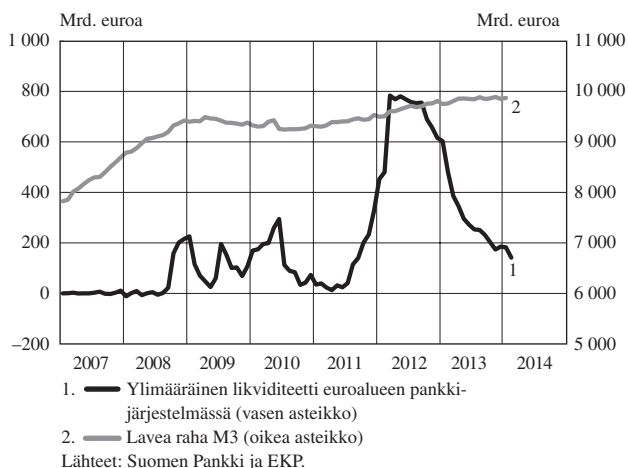
Mrd. euroa

Kertomusvuoden kuluessa EKP jatkoi perusrahoitusoperaatioidensa toteutusta kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksytään täysimääräisesti (ns. täyden jaon periaate). EKP ilmoitti kertomusvuoden marraskuussa, että tämä menettely jatkuu ainakin heinäkuuhun 2015. Eurojärjestelmä toteutti kertomusvuoden aikana normaalisti viikon mittaisia perusrahoitusoperaatioita samoin kuin pitempiaikaisia operaatioita.

Eurojärjestelmä oli toteuttanut vuosina 2011 ja 2012 kaksi kolmen vuoden pituista rahoitusoperaatiota. Niiden myötä pankkijärjestelmälle oli tarjottu likviditeettiä yhteensä 1 019 mrd. euron edestä. Eurojärjestelmällä ei näin ollen ollut kertomusvuoden aikana tarvetta vaikuttaa pankkisektorin likviditeettiasemaan uusilla toimilla. Aiempina vuosina toteutettuihin erityispitkiin kolmen vuoden luotto-operaatioihin liittyvät vapaaehtoiset ennenaikaiset takaisinmaksut olivat mahdollisia kertomusvuoden tammikuusta alkaen. Näitä takaisinmaksuja tehtiin ripeään tahtiin erityisesti alkuvuonna, mutta myös myöhemmin vuoden kuluessa (kuvio 18). Avoinna olevat pitkät rahoitusoperaatiot vähenivät vuoden 2013 aikana 446 mrd. euroa, mikä on 44 % näissä operaatioissa alun perin jaetusta rahoitusmäärästä. Tämä kehitys myötävaikutti siihen, että eurojärjestelmän tase supistui suhteessa bruttokansantuotteeseen (kuvio 5).

Kuvio 18.
Ylimääräinen likviditeetti ja laava raha

Erityispitkiin kolmen vuoden luotto-operaatioihin liittyvillä ennenaikaisilla takaisinmaksuilla on kaksi seurausta. Ensinnäkin ne vähentävät pankkien talletuksia keskuspankissa. Toiseksi ne vähentävät pankkien vakuustarpeita.

Koska yötalletuskorko on 0 prosentissa, vastapuolille on taloudellisessa mielessä sama, jättävätkö ne ylimääräisen likviditeettinsä vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävänä talletuksina sekkitileilleen vai hyödyntävätkö ne maksuvalmiusjärjestelmän talletusmahdollisuutta. Yötalletukset ovat tästä syystä vähentyneet ja olivat kertomusvuoden lopussa enää reilut 50 mrd. euroa.

Yötalletusten ja korottomien, vähimmäisvarantovelvoitteen ylittävien talletusten yhteismäärä supistui noin 200 mrd. euroon vuoden loppuun mennessä.

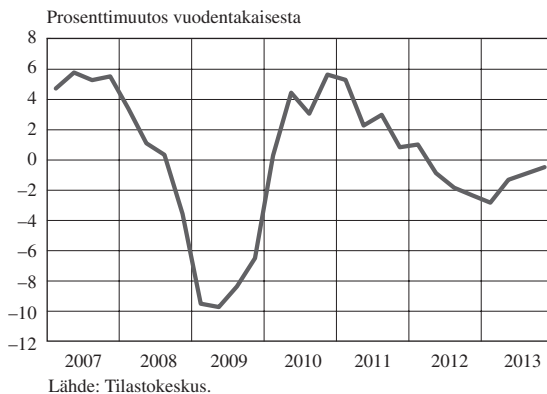
Kolmen vuoden operaatioihin liittyvien takaisinmaksujen myötä myös eurojärjestelmälle toimitettujen vakuuksien kokonaismäärä supistui (vajaasta 2 500 mrd. eurosta 2 250 mrd. euroon), mutta oli vuoden 2013 lopussa edelleen noin kolminkertainen rahapoliittisiin luottoihin verrattuna. Kertomusvuoden lopun tilanteen mukaan suurin yksittäinen eurojärjestelmälle toimitettu vakuuserä olivat pankkien katetut joukkolainat (19 % kaikista toimitetuista vakuuksista). Toiseksi eniten vakuutena käytettiin lainasaamisia (18 %). Nämä lainasaamiset viittaavat vastapuolipankkien yritys- ja julkisyhteisöasiakkailleen myöntämiin pankkilainoihin. Kolmanneksi suurin erä olivat julkisen sektorin (eli valtion ja aluehallinnon) liikkeeseenlaskut (17 %).

Luku 2.3 Suomen talous

Suomen talouskehitys

Kertomusvuoden alussa Suomen talouden kasvun ennustettiin olevan hidasta. Tämän kehityksen nähtiin olevan laaja-alaista ja johtuvan siitä, että oikeastaan minkään kokonaiskysynnän eristä ei voitu odottaa tukevan nopeampaa kasvua. Euroalueen ongelmat kertomusvuoden ensimmäisellä puoliskolla heikensivät mm. Suomen vientinäkymiä. Kokonaistuotantoa mittava bruttokansantuote supistui erityisesti alkuvuonna (kuvio 19).

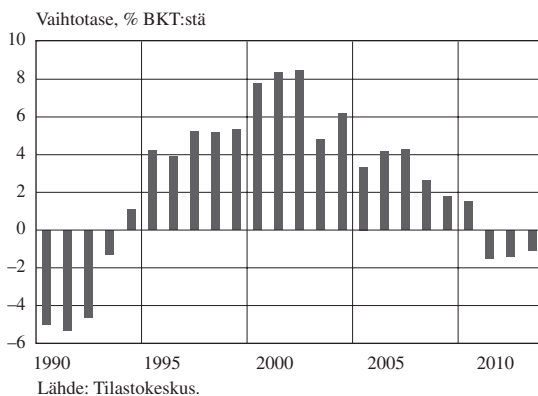
Kuvio 19.
Suomen BKT:n kasvu

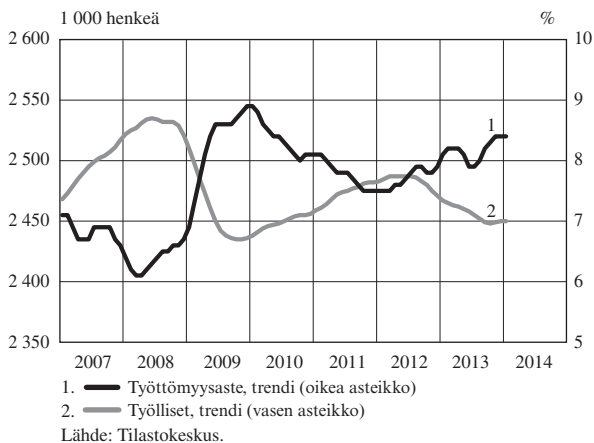
On merkillä pantavaa, että vuoden 2008 jälkeen bruttokansantuote on Suomessa supistunut enemmän kuin euroalueella keskimäärin. Aiempien vuosien heikko vientimenestys näkyy selvästi vaihtotaseessa, mutta kertomusvuonna vaihtotaseen alijäämä supistui (kuvio 20). Tämä olisi toivottava suunta, sillä viennin arvo on pienentynyt Suomessa enemmän kuin yhdessäkään toisessa euroalueen maassa viiden viime vuoden aikana. Epävarmuus viennin kehityksestä kuitenkin jatkui kertomusvuoden lopulla.

Suomen talouden ongelmat ovat osin suhdanneluonteisia, mutta keskeisiltä osin kuitenkin myös rakenteellisia. Talouden rakenteellisia muutoksia kuvaavat ja haasteita aiheuttavat mm. elektroniikka- ja paperiteollisuuden supistuminen, työikäisten määrän vähentyminen ja kustannuskilpailukyvyn heikkeneminen.

Kuvio 20.
Suomen vaihtotaseen ylijäämä

Kuvio 21.
Työttömyysaste ja työlliset Suomessa

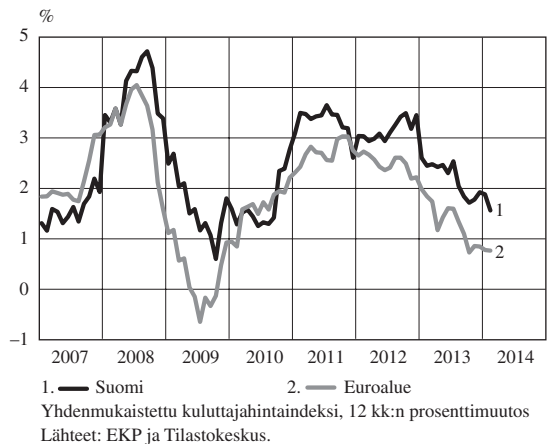

Työttömyys jatkoi kasvuaan kertomusvuoden kuluessa, ja sen kasvu vauhdittui erityisesti vuoden lopulla (kuvio 21). Samoin julkinen talous kehittyi odotettua heikommin. Kertomusvuoden lopulla Suomen Pankki julkaisi arvionsa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvajeesta. Suomen Pankin mukaan se oli tuolloin 4,6 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Hintavakaus ja korot Suomessa

Yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattuna kuluttajahinnat nousivat Suomessa kertomusvuonna nopeammin kuin muualla euroalueella (kuvio 22). Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin mukaan inflaatio oli euroalueella joulukuussa hieman vajaat 1 %, kun se Suomessa oli hieman vajaat 2,0 %. Yhdenmukaistetussa kuluttajahintaindeksissä eivät ole mukana omistusasuminen, rahapelit, kulutus- ja muiden luottojen korot, omakotitalojen palovakuutukset eivätkä ajoneuvoverot.

Kuvio 22.
Hintavakaus euroalueella ja Suomessa

Tilastokeskuksen laskema kuluttajahintojen vuosimuutos joulukuusta 2012 joulukuuhun 2013 oli Suomessa 1,6 %. Vuoden 2013 keskimääräinen inflaatio näin laskettuna oli 1,5 %.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan vanhojen kerros- ja rivitaloasuntojen hinnat nousivat vuonna 2013 pääkaupunkiseudulla 2,3 % (verrattuna edellisen vuoden loppuun), mutta muualla maassa ne laskivat 0,5 %. Uusien kerros- ja rivitaloasuntojen hinnat nousivat kertomusvuoden kuluessa pääkaupunkiseudulla 1,7 % ja muualla maassa 1,8 % edellisvuotisesta.

Suomessa yrityslainojen korot ovat olleet alemmat kuin euroalueella keskimäärin, mutta uusien yrityslainasopimusten lainamarginaalit kasvoivat Suomessa edelleen kertomusvuoden kuluessa. Vaikka aikasarjassa on jonkin verran kuukausittaista vaihtelua, vaikuttaa siltä, että ero suhteessa euroalueeseen ei enää loppuvuodesta ollut suuri esimerkiksi koronkiinnitysajaltaan enintään 1 vuodeksi sidotuissa, yli miljoonan euron lainoissa (kuvio 8). Uusien asuntolainojen myöntövauhti hiipui kertomusvuoden aikana, ja vuoden lopulla havaittiin, että asuntolainakanta supistui edellisen kuukauden kantaan verrattuna. Kotitalouksien velkaantuneisuus pysyi jatkuvinkin ennallaan (kuvio 23), sillä niiden lainat kasvoivat lähes samaa vauhtia käytettävissä olevien tulojen kanssa.

Kuvio 23.
Kotitalouksien velkaantuneisuus ja korkomenot Suomessa

Luku 3 Suomen Pankin toiminta vuonna 2013

Luku 3.1 Suomen Pankin hallinto

Suomen Pankkia johtaa johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja eli pankin pääjohtaja sekä enintään viisi muuta jäsentä. Johtokunta huolehtii Suomen Pankille kuuluvien tehtävien hoitamisesta ja pankin hallinnosta, jollei laissa ole toisin säädetty.

Johtokunnan puheenjohtajana toimii Suomen Pankin pääjohtaja *Erkki Liikanen* ja varapuheenjohtajana pankinjohtaja *Pentti Hakkarainen*. Kolmantena jäsenenä on pankinjohtaja *Sepo Honkapohja*. Johtokunnan sihteerinä toimii *Mika Pösö*.

Suomen Pankki on jakautunut osastoihin seuraavasti: rahapolitiikka- ja tutkimusosasto, rahoitusmarkkina- ja tilasto-osasto, pankkitoimintaosasto, rahahuolto-osasto, johdon sihteeristö, hallinto-osasto sekä sisäinen tarkastus. Osastorajat ylittävä prosessijohtaminen on käytössä pankin neljässä ydinprosessissa: rahapolitiikan valmistelussa, rahapolitiikan toimeenpanossa, kotimaisessa talouspoliittisessa vaikuttamisessa ja vakauspolitiikassa.

Suomen Pankin johtamisjärjestelmään kuuluvat strategian lisäksi toiminnansuunnittelu, tavoite- ja tulokset, henkilöstö- ja budjetti-kehikset sekä pankin riskien kokonaisvaltainen arviointi.

Luku 3.2 Suomen Pankin toiminta

Rahapolitiikka ja sen toteuttaminen

EKP:n neuvosto on eurojärjestelmän ylin päättävä elin. Se koostuu EKP:n johtokunnan jäsenistä ja euron käyttöön ottaneiden maiden keskuspankkien pääjohtajista. Suomen Pankin pääjohtaja on EKP:n neuvoston jäsen ja osallistuu tässä tehtävässään rahapolitiittiseen päätöksentekoon. Pääjohtajan henkilökohtaisena sijaisjäsenenä neuvostossa toimii johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen*.

Suomen Pankin asiantuntijat ovat mukana rahapolitiikan päätösten valmistelussa ja osallistuvat mm. neuvoston kokousten valmisteluun eurojärjestelmän rahapolitiikan komiteassa sekä markkinaoperaatioiden komiteassa.

Rahapolitiikan toteutus on eurojärjestelmässä hajautettu kansallisille keskuspankeille. Suomessa toimivat rahapolitiikan vastapuolet osallistuvat keskuspankkioperaatioihin Suomen Pankissa.

Vastapuolten likviditeettitarpeet jakautuvat euroalueella epätasaisesti, mistä syystä joissain euroalueen maissa keskuspankista otettujen luottojen määrä on suurempi, kun taas toisissa vastapuolet tekevät enemmän talletuksia keskuspankkiin. Nämä erot näkyvät eurojärjestelmän maiden keskuspankkien taserakenteessa – rahapolitiittisten operaatioiden sijoittumisena joko niiden taseen saamis- tai velkapuolelle – sekä ns. TARGET2-saldoissa, jotka liittyvät

eurojärjestelmän sisäisiin saamisiin ja velkoihin. Muutokset eurojärjestelmän sisäisissä veloissa ja saamisissa näkyvät siis TARGET2-saldoissa ja kuvastavat suurelta osin muutoksia kunkin euromaan pankkisektorin keskuspankkiluotoissa ja talletuksissa.

Suomen Pankin vastapuolet osallistuivat vähäisessä määrin lyhyempiaikaisiin rahoitusoperaatioihin vuoden 2013 aikana. Tätä selittää se, että kertomusvuotta edeltäneinä vuosina toteutetut kolmen vuoden rahoitusoperaatiot vähenivät vastapuolten likviditeettitarpeita kertomusvuonna. Vastapuolipankit itse asiassa maksoivat ennaikaisesti takaisin noin kolmasosan alun perin hakemistaan pitkistä keskuspankkiluotoista. Kertomusvuoden lopussa vastapuolilla oli keskuspankkiluottoja 2,5 mrd. euron edestä. Tämä summa on 0,3 % koko euroalueella avoimena olevista luotoista.

Suomen Pankin vastapuolten tekemien keskuspankkitalletuksien kokonaistalletussummat pienenevät vuonna 2013, mutta talletuksia tehtiin aiempien vuosien tapaan runsaasti. Suomessa toimivien pankkien osuus koko eurojärjestelmässä tehdyistä talletuksista supistui, mutta oli edelleen merkittävä.

Talletusten supistuminen kertoo rahoitussektorin ja markkinatilanteen vakautumisesta euroalueella. Vastapuolten tekemien talletusten vähenemisen vuoksi Suomen Pankin taseen loppusumma lähes puoliintui kertomusvuonna. Talletusten vastaeränä taseen toisella puolella ovat eurojärjestelmän sisäiset saamiset. Tarkemmin sanoen Suomen Pankin vastapuolipankit vähensivät tekemiensä keskuspankkitalletusten määrää 74 mrd. eurosta 24 mrd. euroon. Tämä pienensi vastaavasti Suomen Pankin ns. TARGET2-saamia EKP:ltä.

Likviditeettiä vähentävissä operaatioissa keskimääräinen osallistujamäärä oli 4 pankkia. Yötalletusten määrä supistui ja väheni edelleen selvästi vuoden loppua kohden. Tätä selittää se, että vastapuolet pitivät entistä enemmän likvidejä varojaan sekkitileillään.

Suomen Pankille toimitettujen vakuuksien kokonaismäärä supistui hieman ja oli keskimäärin 26,1 mrd. euroa vuonna 2013. Vakuusyli jäämä oli edelleen suuri eli 37 % toimitettujen vakuuksien määrästä. Vakuuksista 12 % oli sitoutunut rahapoliittisiin luottoihin, kun taas 51 % niistä oli TARGET2-järjestelmän päivänsäisen maksuliikeliimitin katteena. Eniten vakuudeksi tuotiin pankkien katettuja joukkovelkakirjoja (44 %) ja toiseksi eniten likviditeettiä vähentävi-

en operaatioiden kautta tehtyjä määräraikaistal-letuksia (22 %). Kolmanneksi eniten oli vuonna 2013 lainasaamia (10 %).

Rahoitusjärjestelmä ja rahoitusjärjestelmäpolitiikka

Suomen Pankki toimii vakaiden, luotettavien ja tehokkaiden rahoitus- ja maksujärjestelmien ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi Suomessa. Se pyrkii vaikuttamaan näiden tavoitteiden saavuttamiseen mm. analysoimalla vakautta uhkaavia tekijöitä ja järjestelmien heikkouksia. Vakausvalvonnassa Suomen Pankki toimii yhteistyössä muiden valvonta- ja sääntelyviranomaisten, kuten mm. Finanssivalvonnan, kanssa.

Rahoitusjärjestelmän sisällä syntyviä tai järjestelmän itsensä voimistamia riskejä kutsutaan järjestelmäriskeiksi, jos ne toteutuessaan vaarantaisivat koko rahoitusjärjestelmän toiminnan ja heikentäisivät kansantalouden toimintaedellytyksiä. Makrovakausvälineillä puolestaan tarkoitetaan toimia ja keinoja, joilla viranomaiset voivat tarvittaessa puuttua näihin rahoitusjärjestelmän vakautta kokonaisuutena uhkaaviin riskeihin. Makrovakausvälineet täydentävät yksittäisten luottolaitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevaa tavanomaisempaa sääntelyä ja valvontaa.

Osana työtä, jolla pyritään varmistamaan rahoitusjärjestelmän vakaus, Suomen Pankki julkistaa kahdesti vuodessa arvionsa kotimaisen ja kansainvälisen rahoitusjärjestelmän vakaudesta.

Suomen Pankki osallistuu myös rahoitusjärjestelmän infrastruktuurin kehittämiseen ja sen luotettavan ja tehokkaan toiminnan turvaamiseen. Rahoitusjärjestelmän infrastruktuurilla tarkoitetaan maksujärjestelmiä sekä arvopaperien kaupankäynti-, selvitys- ja toimitusjärjestelmiä.

Rahoitusjärjestelmän vakaus

Euroalueen rahoitusjärjestelmän ja sektorin tila vakautui ja epävarmuus rahoitusmarkkinoilla väheni kertomusvuoden aikana ja erityisesti sen loppupuolella. Tämä näkyi mm. siinä, että riskilisät korkomarkkinoilla supistuivat, ja siinä, että euroalueen pankkien rahoituksen saatavuus helpottui ja varainhankinnan kustannukset pieneivät. Alkuvuonna epävarmuutta tosin aiheutti Kypros, jonka pankkisektori ajautui ongelmiin. Tilanteen vakauttamiseksi Kyprokselle räätälöitiin 10 mrd. euron EU-/IMF-tukiratkaisu.

Tilanteen vakautumisesta huolimatta rahoitussektorin ongelmat korjautuvat hitaasti. Euroalueen pankkisektorin kannattavuus pysyi edelleen varsin heikkona. Tähän myötävaikuttivat paitsi euroalueen huono taloudellinen tilanne myös arvonalentumistappioiden kasvu ja korkomarginaalien supistuminen korkotason mataluuden vuoksi.

Erot euroalueen eri maiden rahoitussektoreiden välillä säilyivät. Monet ongelmamaiden pankit nojasivat edelleen voimakkaasti eurojärjestelmän pitkäaikaisiin rahapoliittisiin luottoihin. Tämä kertoo osaltaan siitä, että näissä maissa pankkisektorin tilanne ei erityisemmin parantunut. Valtioiden ja pankkien väliset kytkökset eivät myöskään lieventyneet vuoden aikana, ainakaan ongelmamaissa.

Myös sääntelymuutokset luovat uusia haasteita pankeille. Lisäksi uudet toimijat rahoituksenvälityksessä haastavat pankkisektorin muutamaan toimintamallejaan.

Suomen Pankin kertomusvuonna julkaisemien vakausarvioiden mukaan Suomen pankkisektori säilyi kannattavana ja vakavaraisena huolimatta reaaliatalouden vaimeasta kehityksestä ja korkotason mataluudesta.

Suomalaisten kotitalouksien ja yritysten luottokannan kasvu hiipui kertomusvuoden kuluessa. Rahoituksen kysyntä yrityssektorilla ei kasvanut, ja toisaalta rahoituksen saatavuus oli edelleen parempaa kuin euroalueella keskimäärin. Pienten ja keskisuurten yritysten uusien yritysluottojen marginaalit ja muut ehdot kuitenkin kiristyivät kertomusvuoden kuluessa. Pankkisääntelyn muutokset nostavat pankkisektorin kanavoiman yritysrahoituksen hintaa.

Rahoitusjärjestelmäpolitiikka

Suomen Pankki osallistui EU:n rahoitussääntelyn kehittämiseen ja vuonna 2012 käynnistettyyn pankkiunionin rakentamiseen sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän että Euroopan järjestelmäriskikomitean kautta. Lisäksi Suomen Pankki oli mukana kansallista täytäntöönpanoa tukevassa valmistelutyössä yhdessä valtiovarainministeriön ja Finanssivalvonnan kanssa.⁵

Suomen Pankki ja Finanssivalvonta osallistuivat yhteisen valvontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) valmisteluun EKP:n korkean tason työryhmässä. Tämän val-

mistelutyön osana EKP käynnisti lokakuussa 2013 ns. kattavan arvioinnin suurten pankkien tilasta. Tämä arviointi koostuu pankkien riskien arvioinnista, saamisten laadun arvioinnista sekä stressitesteistä.⁶ Stressitestit toteutetaan yhdessä Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) kanssa. Suomen Pankki pyrki osaltaan myötävaikuttamaan pankkien kriisinratkaisumenetelmien kehittämiseen EU:ssa. Kannanotoissaan Suomen Pankki tuki sitä, että yhteinen kriisinratkaisumekanismi olisi osa pankkiunionia ja että pankkien omistajien ja velkojien vastuu toteutuisi kriisinratkaisussa.

Kertomusvuoden lopulla Euroopan parlamentti ja komissio sekä EU:n neuvosto pääsivät yksimielisyyteen luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelyjä koskevasta direktiivistä. Direktiivin tavoite on mahdollistaa ongelmiin ajautuneen tai ajautumassa olevan pankin hallittu alasajo ja osakkeenomistajien ja sijoittajan vastuun toteuttaminen.

Kotimaassa Suomen Pankki osallistui kertomusvuoden aikana mm. valmistelutyöhön, joka tähtää makrovakauseräpolitiikan välineiden käyttöönottoon Suomessa, ja valmistelutyöhön, jonka tavoitteena on ongelmapankkien hallintaa ja pankkiongelmien ratkaisua sekä talletussuojaa koskevan kansallisen lainsäädännön uudistaminen.

Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri ja maksujärjestelmäpalvelut

Rahoitusjärjestelmän infrastruktuuri koostuu keskeisiltä osiltaan maksujärjestelmistä sekä arvopaperien kaupankäynti-, selvitys- ja toimitusjärjestelmistä. Suomen Pankki huolehtii osaltaan tämän infrastruktuurin luotettavuudesta, tehokkuudesta ja kehittämisestä. Suomen Pankki hoitaa rahoitusjärjestelmän infrastruktuuriin kohdistuvaa yleisvalvontatehtäväänsä seuraamalla järjestelmien toimintaa ja tekemällä niistä ns. yleisvalvonta-arvioita. Näissä arvioissa noudatetaan euroalueella yhdenmukaistettuja yleisvalvontaperiaatteita.

Keskeisiä toimia ja tapahtumia tällä alueella olivat kertomusvuonna mm. seuraavat:

1. Euroopan keskuspankkijärjestelmässä alettiin valmistella rahoitusmarkkinainfrastruktuurin globaalien yleisvalvontaperiaatteiden (ns. CPSS–IOSCO-periaatteet) soveltamista.

⁵ EU:n finanssivalvonnan muotoutumista ja kehitystä kuvataan tarkemmin tämän kertomuksen luvussa 7.3.

⁶ Ks. tarkemmin Suomen Pankin vuosikertomus 2013 (erityisesti kehikko 5).

2. Suomen Pankki päätti rahoitusjärjestelmän infrastruktuuria koskevan yleisvalvontapolitiikkansa linjaukset.
3. Suomen Pankki hyväksyi Suomen arvopaperikeskusta Euroclear Finland yhtiötä koskevan valvonta-arvion elokuussa 2013, mikä mahdollistaa sen, että yhtiö voi liittyä käyttämään arvopaperien toimituksessa euroalueen keskuspankkien tarjoamaa TARGET2-Securities-laitealustaa (T2S).
4. Maksu- ja selvitysjärjestelmien kansainvälistyminen jatkui ja näkyi mm. monien toimintojen ulkoistamisena kansainvälisille kumppaneille.
5. Siirtyminen yhtenäiseen euromaksualueeseen (Single Euro Payments Area, SEPA) eteni aikataulussaan ja johtaa mm. siihen, että kansalliset maksamiskäytännöt korvataan eurooppalaisilla tammikuun 2014 loppuun mennessä.
6. Vähittäismaksujen turvallisuutta käsittelevän yhteistyöryhmän (European Forum on the Security of Retail Payments, SecuRe Pay) verkkomaksamisen turvallisuutta koskevat suositukset tuotiin osaksi Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan arviointi- ja tarkastustyötä.
7. Maksu- ja selvitysjärjestelmien jatkuvuutta ja varautumista koskevat Suomen Pankin suositukset otettiin osaksi kansallisessa huoltovarmuusorganisaatiossa tehtävää työtä.
8. Maksuneuvoston perustamista koskevia valmisteluja jatkettiin yhteistyössä keskeisten osapuolten kanssa.⁷
9. Suomen Pankin maksu- ja selvitysjärjestelmäsimulaattorin pohjalta kehitetyn TARGET2-simulaattorin käyttö Euroopan keskuspankkijärjestelmän yleisvalvontatyökaluna jatkui ja vakiintui.
10. Suomen Pankin operatiivinen rooli pankkien välisen maksuliikkejärjestelmän (PMJ) katteiden siirtäjänä päättyi marraskuussa 2013 maksujen siirryttyä eurooppalaiseen STEP2-järjestelmään.
11. Uuden tehostetun vakuushallintajärjestelmän (BoF-CMS-Cola) rakentaminen eteni vuoden aikana testausvaiheeseen niin, että järjestelmä voidaan ottaa tuotantokäyttöön syksyllä 2014.

12. Eurojärjestelmän TARGET2-Securities-projektia (T2S) seuraavassa Suomen Pankin omassa BoF-T2S-hankkeessa jatkettiin valmistautumista keskuspankeille hankkeen myötä tuleviin likviditeettinhallintavaatimuksiin.

TARGET2 on eurojärjestelmän operoima suurten maksujen järjestelmä, jossa maksut suoritetaan reaaliaikaisesti ja bruttomääräisinä. TARGET2-järjestelmän kautta toteutetaan myös eurojärjestelmän rahapolitiikan operaatiot, ja keskeiset maksu- ja selvitysjärjestelmät siirtävät katteensa sitä käyttäen. Joulukuussa 2013 TARGET2-järjestelmässä oli n. 1 000 suoraa osapuolta, jotka olivat liittyneet siihen 24 keskuspankin osajärjestelmän kautta. Suomen Pankin osajärjestelmässä oli kertomusvuoden lopussa 24 osapuolta, joista kolme oli liitännäisjärjestelmiä. Vuoden 2013 aikana TARGET2-järjestelmässä kirjattiin päivittäin keskimäärin noin 364 000 maksua. Suomen Pankin osajärjestelmässä kirjattujen maksujen määrä oli keskimäärin 1 600 maksua päivässä.

Varallisuuden hallinnointi

Suomen Pankki hallinnoi omaa rahoitusvarallisuuttaan (14 149 milj. euroa), osaa EKP:n valuuttavarannosta (851 milj. euroa) sekä Suomen Pankin eläkerahaston varallisuutta (616 milj. euroa). Yhteensä tätä hallinnoitavaa varallisuutta oli kertomusvuoden lopulla noin 15 616 milj. euroa.

Varallisuuden hallinnointi jaetaan kahteen erilliseen kokonaisuuteen: likvidivarallisuuteen ja sijoitusvarallisuuteen. Suomen Pankin sijoitustoiminnalla tarkoitetaan sen likvidivarallisuuden sekä valuutta- ja euromääräisen sijoitusvarallisuuden sijoittamista kansainvälisille rahoitusmarkkinoille. Tämän sijoitustoiminnan tavoitteena on huolehtia sijoitusten turvallisuudesta, likvidiudesta ja tuotosta.

Rahoitusvarallisuus koostuu kullasta, valuuttavarannosta ja euromääräisestä rahoitusvarallisuudesta. Valuuttavaranto puolestaan koostuu likvidivarallisuudesta ja valuuttamääräisestä sijoitusvarallisuudesta sekä IMF:n erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määräisistä eristä.

Varallisuuden hallinnoinnissa jako likvidivarallisuuteen ja sijoitusvarallisuuteen kuvaa sitä,

⁷ Maksuneuvosto on eri sidosryhmät kokoava kansallinen yhteistyöelin, joka tukee yhteiskunnan kannalta tehokkaiden maksutapojen hyödyntämistä. Maksuneuvoston perustamissuunnitelmat ja Suomen Pankin linjaukset maksujärjestelmän kehittämisen tavoitteista julkistettiin toukokuussa 2013.

että varallisuuden pitoon kohdistuu osittain riskittäisiä tavoitteita ja tarpeita. Likvidivarallisuuden hallinnoinnissa strategisena tavoitteena on varmistaa pankin kyky tarjota likviditeettiä äkillisiin politiikkatarpeisiin kaikissa olosuhteissa. Sijoitusvarallisuuden hoidossa tavoitteena puolestaan on turvata rahoitusvarallisuuden arvo ja Suomen Pankin kyky selviytyä keskuspankkivaihteista myös tulevaisuudessa. Yksi konkreettinen esimerkki varallisuuden pitoon kohdistuvasta tarpeesta on se, että vaikka kertomusvuonna ei toteutettu rahapoliittisia osto-ohjelmia, Suomen Pankki piti yllä valmiutta rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelman (Outright Monetary Transactions, OMT) aktivointiin.

Sijoituksille asetettu tavoiteallokaatio ja luottoriskille asetetut tiukat riskirajoitteet takaavat sen, että Suomen Pankin likvidivarallisuus ja sijoitusvarallisuus on sijoitettu turvallisesti.

Sekä likvidivarallisuudesta että sijoitusvarallisuudesta saatavaan tuottoon vaikuttavat pääosin sijoitusten sijoitusluokkien välinen allokaatio ja sijoitusten duraatio. Likvidivarallisuuden sijoitukset koostuvat pelkästään Yhdysvaltain dollarin määräisistä valtionvelkakirjoista, millä varmistetaan, että Suomen Pankki kykenee tarvittaessa tarjoamaan hyvin nopeasti valuuttamääräistä keskuspankkirahoitusta. Sijoitusvarallisuus on sijoitettu valtionlainoihin, valtiosidonnaisiin velkakirjoihin, katettuihin velkakirjoihin sekä yritysten liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin. Pieni osa euromääräiseen rahoitusvarallisuuteen sisältyvistä valtionlainoista on rahoitusongelmiin joutuneiden euroalueen maiden lainoja.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden kokonaistuotto ilman kultaa ja SDR:n määräisiä erä oli kertomusvuonna $-1,81\%$ eli noin $-224,1$ milj. euroa. Kokonaistuotto jakautuu valuuttakurssija korkotuottoon. Likvidivarallisuuden valuuttakurssituotto oli $-4,33\%$ eli noin -52 milj. euroa. Korkotuottoa puolestaan kertyi $0,21\%$ eli noin $2,5$ milj. euroa. Muun varallisuuden valuuttakurssituotto oli $-1,82\%$ ($-203,5$ milj. euroa) ja korkotuotto $0,26\%$ ($28,8$ milj. euroa). Kertomusvuoden valuuttakurssituotto oli negatiivinen, sillä euro vahvistui valuuttavarannon valuuttoihin nähden. Korkotuotto jäi vähäiseksi historiallisen matalan korkotason myötä.

Rahoitusvarallisuuden tuottotavoitteena pidetään Suomen Pankissa kunkin sijoitusvaluutan keskuspankkikorkoa. Kertomusvuonna ra-

hoitusvarallisuus tuotti keskimäärin $0,16\%$ alle keskuspankkikoron. Viiden vuoden tuotto oli liukuvana keskiarvona $1,73\%$ yli keskuspankkikoron.

Suomen Pankin kullasta 51% on säilytyksessä Englannin pankissa, 20% Ruotsin keskuspankissa, 18% Yhdysvaltain keskuspankissa, 7% Sveitsin keskuspankissa ja 4% Suomen Pankissa.

Oman rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskejä käsitellään erikseen myöhemmin Suomen Pankin riskejä käsittelevässä luvussa 4.3.

Suomen Pankki kotimaisessa talouspolitiikassa

Suomen Pankki osallistui kertomusvuoden aikana aktiivisesti sekä Suomen talouskehityksen analyysiin että talouspolitiikasta ja rakennuudistuksista käytyyn keskusteluun. Suomen Pankin ennusteita ja näkemyksiä kotimaisesta taloudellisesta tilanteesta on kuvattu useissa sen julkaisuissa. Pankki julkaisi Suomen kokonaistaloudellista kehitystä koskevat ennusteensa kesäkuussa ja joulukuussa. Lisäksi pääjohtaja ja useat asiantuntijat olivat kuultavina eduskunnassa ja muissa kotimaisissa instituutioissa.⁸

Setelit ja kolikot

Suomen Pankin tehtävänä on huolehtia osaltaan kotimaisesta rahahuollosta ja käteisen liikkeen laskusta Suomessa. Yhdessä rahahuollon muiden osapuolten kanssa Suomen Pankki varmistaa kysyntää vastaavan käteisen saatavuuden koko maassa ja huolehtii setelistön kunnosta. Keskuspankki pyrkii myös edistämään rahahuollon laadukkuutta ja kustannustehokkuutta koko kansantaloudessa. Rahahuollon yksityisille osapuolille turvataan tasapuoliset kilpailuolosuhteet. Suomen Pankin osuus operatiivisesta rahahuollosta perustuu eurojärjestelmän määrittelemiin palvelutasotavoitteisiin sekä rahahuollon osapuolten kanssa tehtyihin rahahuoltosopimuksiin.

Käteisen käytöllä maksuvälineenä on pitkä historia. Vaikka maksaminen kortilla on yleistynyt, se on kuitenkin syrjäyttänyt käteisen käyttöä melko hitaasti jopa niissä maissa, joissa sähköinen maksujen välitys on edennyt jo pitkälle. Kuluttajien kannalta käteisellä rahalla on useita ominaisuuksia, joita uudet maksutavat eivät ole täysin korvanneet. Käteismaksamisen eduista

⁸ Ks. myös Suomen Pankin vuosikertomus 2013.

huolimatta käteisen käyttö maksamisessa on Suomessa viimeisen vajaan vuosikymmenen kuluessa selvästi vähentynyt. Suomen Pankin kyselyn perusteella pääasiassa käteisellä maksavien osuus väheni vuosien 2006–2013 aikana 34 prosentista 19 prosenttiin. Asiointi automaateilla on vähentynyt, ja käteisnostojen kokonaissumma on pienentynyt. Osana harmaan talouden ja rahanpesun vastaista taistelua useissa euromaissa on myös ryhdytty rajoittamaan käteisen käyttöä suurissa maksuissa.

Turismin vaikutus näkyy käteisen liikkeeseen laskussa yhä enemmän, ja käteisen käyttö näyttäisi matkailussa lisääntyvän. Suomalaiset ottavat ulkomaanmatkoille mukaan runsaasti pankkiautomaateista nostettuja 50 euron seteleitä. Ulkomaiset turistit puolestaan tuovat Suomeen enimmäkseen 100 euron ja 500 euron seteleitä.

Toukokuussa 2013 aloitettu uuden eurosetelisarjan liikkeeseenlasku käynnistettiin viiden euron setelillä.

Suomessa löytyneet seteliväärennökset vähenivät jo kolmatta vuotta peräkkäin huolimatta siitä, että euroalueella seteliväärennösten määrä alkoi parin vuoden supistumisen jälkeen uudelleen lisääntyä.

Organisaatiomuutoksen myötä aiemmin erillisinä yksikköinä Suomen Pankissa toimineet operatiivista rahahuoltoa hoitanut maksuvälineosasto sekä turvallisuus- ja kiinteistöyksikkö yhdistettiin vuoden 2013 alussa. Uuden osaston nimeksi tuli rahahuolto-osasto.

Muu toiminta

Tutkimus

Suomen Pankissa taloudellinen tutkimus tukee pankin politiikkavalmistelua, oman toiminnan kehittämistä ja sen ulkoista vaikuttavuutta. Tutkimuksen tavoitteena on saavuttaa kansainvälinen huipputaso Suomen Pankin kannalta keskeisillä tutkimusalueilla. Näin Suomen Pankki voi antaa vahvan panoksen rahapolitiikasta ja rahoitusmarkkinoiden kehittämisestä käytävään keskusteluun sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Tutkimusyksikön panos Suomen Pankin politiikkatyöhön kasvoi vuonna 2013 edellisten vuosien tilanteeseen verrattuna selvästi. Poliittikatyö – erityisesti pankkien liiketoiminnan uudelleenjärjestämistä käsittelevän ja pääjohtaja Liikasen johtaman korkean tason työryhmän tuottaman raportin tekeminen tunnetuksi – lisäsi tutkijaekonomistien näkyvyyttä julkisina asiantuntijoina.

Finanssikriisit, kansainvälisen talouden taantumukset, epätavanomaiset rahapolitiittiset toimet ja valtioiden velkakriisi olivat tärkeitä teemoja taloustutkimuksessa vuonna 2013. Näiden lisäksi erityisesti rahapolitiikan ennakoiva viestintä sekä rahoitusmarkkinoiden vakausvalvonta ja näiden kokonaistaloudelliset vaikutukset työllistivät kansainvälistä tutkijayhteisöä.

Tutkimusprojekteissa syntyi uutta tietoa monilta eri osa-alueilta. Esimerkkeinä saaduista tutkimustuloksista voidaan mainita seuraavat. Rahapolitiikan ohjausteho kasvaa, jos keskuspankki kykenee tarkoituksenmukaisesti yhdistämään korkopolitiikkansa julkisen velan ostoihin sijoittajien suosimissa maturiteeteissa. Kauan kestävä matalan koron jaksot, sijoittajien ylioptimismi ja taloustoimijoiden kykenemättömyys ennakoita epätavallisen suotuisan talouskehityksen laajuus selittävät toisaalta talouden pitkiä nousukausia ja niitä seuraavia syviä taantumia. Inflaatio-odotusten merkitys euroalueen ja Yhdysvaltain inflaatiodynamiikan kannalta on empiirisen näytön mukaan kasvanut ajan myötä, mikä korostaa uskottavan rahapolitiikan merkitystä inflaatiodynamiikan näkökulmasta. Yksittäisen pankin maksuvaikeuksista aiheutuvien tartuntariskien suhteen tutkimustulokset viittaavat siihen, että pankkien muodostamat ryppäät, suuret pankkien välisiltä markkinoilta otetut lainat ja pankin asema välittäjänä pankkiverkossa selittävät tartuntariskiä paremmin kuin pankin koko tai velkaantuneisuus. Yritysten innovaatioiden tukemisen kannalta on tärkeää tunnistaa ne kasvuyritykset, jotka käyttävät tukia tehokkaasti. Onnistuneen tuen hyvinvointivaikutukset voivat olla suuret.

Suomen Pankki oli kertomusvuonna mukana järjestämässä useita kansainvälisiä tieteellisiä kokouksia tutkimustoimintaansa liittyvistä asioista. Tällaisia olivat mm. SUERF:n eli The European Money and Finance Forumin kanssa Helsingissä pidetty kokous ”Banking after regulatory reforms – business as usual?” ja Baliilla pidetty kansainvälinen kokous, jonka organisoivat Universitas Sebelas Maret ja Journal of Financial Stability. Jälkimmäisen kokouksen teemana oli ”Risk, Banking and Financial Stability”. Marraskuussa pankki järjesti Bordeaux’n yliopiston kanssa kaksipäiväisen työpajan ns. agenttiperusteisesta mallinnuksesta (Agent Based Modelling, ABM). Centre of Economic Policy Research (CEPR) avusti kokouksen järjestelyissä. ABM-mallinnus tarjoaa työkaluja mm. kriiseihin usein liitetyn kompleksisen dynamiikan selittämiseen.

Siirtymätalouksien tutkimuslaitos

Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitoksen (BOFIT) tutkimus on ensisijaisesti soveltavaa makrotaloudellista tutkimusta, jossa painottuvat raha- ja valuuttapoliittiset kysymykset sekä rahoitusjärjestelmien toiminta. Ensisijaisina kohdemaina ovat Venäjä ja Kiina, joskin monissa tutkimusasetelmissa onkin luontevaa käyttää laajempia vertailevia näkökulmia ja aineistoja.

Toisiaan tukevat tutkimus, seuranta ja ennustetyö muodostavat perustan yksikön asiantuntijatoiminnalle. Vuonna 2013 tutkimuksen painopisteenä oli rahoitusjärjestelmien toiminta eri maissa.

Tutkimuslaitos oli järjestämässä kertomusvuonna Kiinan valuutan kansainvälistymistä ja maan pääomaliikkeiden vapauttamista käsittelevää konferenssia ”Renminbi and the Global Economy”. Toisena järjestäjänä tässä konferenssissa oli City University of Hong Kong. Kiinan valuutan käyttö maan ulkopuolella ja kansainvälisessä kaupassa on lisääntymässä.

Tilastot

Suomen Pankki vastasi vuonna 2013 euroalueen rahalaitostilastojen ja muiden rahoitus- ja maksutasetilastojen Suomea koskevien osien tuottamisesta sekä vastaavista kansallisista tilastoista. Kesäkuussa 2013 Suomen Pankki ja Tilastokeskus allekirjoittivat sopimuksen maksutasetilastoinnin siirtämisestä Suomen Pankista Tilastokeskukseen. Maksutasetilastoinnin päävastuu ja siihen liittyvät työtehtävät siirtyvät Tilastokeskukselle vuoden 2014 alusta lähtien. Siirto mahdollistaa maksutasetilaston nykyistä tiiviimmän liittämisen kansantalouden tilinpiin. Tilastoinnin tehtävien keskittäminen Tilastokeskukseen on yksi valtion vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman hankkeista. Tilastokeskus vastaa tulevaisuudessa maksutasetilaston tietojen keräämisestä, käsittelystä ja julkaisemisesta. Suomen Pankki kerää edelleen rahalaitoksia, sijoitusrahastoja sekä arvopaperisijoituksia koskevat tiedot muuta Euroopan keskuspankkijärjestelmän tilastointia varten ja toimittaa näiltä osin Tilastokeskukselle maksutasetilastointiin tarvittavat tiedot.

EU:n jäsenmaiden tilastovirastojen ja Eurostatin muodostaman Euroopan tilastojärjestelmän ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän ti-

lastoyhteistyötä tiivistettiin vuonna 2013. Strategisen yhteistyön kehittämiseksi perustettiin uusi yhteistyöelin, Euroopan tilastofoorumi (European Statistical Forum, ESF). Tilastojärjestelmien välinen operatiivinen yhteistyö keskitetään vastedes raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomiteaan (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics, CMFB).

Suomen Pankin viranomaisyhteistyö ja kansainvälinen toiminta

Eurojärjestelmän ylin päättävä elin on Euroopan keskuspankin (EKP) neuvosto, joka koostuu EKP:n johtokunnan jäsenistä ja euron käyttöön ottaneiden maiden keskuspankkien pääjohtajista.

Suomen Pankin pääjohtaja *Erkki Liikanen* on jäsen sekä EKP:n neuvostossa että myös EKP:n yleisneuvostossa, johon kuuluvat kaikkien EU-maiden keskuspankkien pääjohtajat sekä EKP:n pääjohtaja ja varapääjohtaja. Johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen* toimii pääjohtajan henkilökohtaisena sijaisjäsenenä EKP:n neuvostossa. Suomen Pankin johto ja asiantuntijat osallistuivat kaikissa valmisteluportaissa Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) työhön. Eurojärjestelmän tietotekniikan ohjauskomitean (Eurosystem IT Steering Committee, EISC) jäsenenä toimi johtokunnan jäsen *Seppo Honkapohja*. Eurojärjestelmässä toimi myös monia korkean tason tilapäiskomiteita. Suomen Pankin johtokunnan jäsenet tai pankin asiantuntijat osallistuivat niihin tehtäviensä mukaisesti. EKP:llä on myös oma tarkastuskomitea (Audit Committee), jonka tehtävänä on parantaa EKP:n ja eurojärjestelmän hallintoa ja valvontaa. Komitean puheenjohtajana toimii Suomen Pankin pääjohtaja *Erkki Liikanen*.

Kertomusvuonna pankki on yhdessä Finanssivalvonnan kanssa osallistunut aktiivisesti Euroopan pankkiunionin yhteisen valvontamekanismin (Single Supervisory Mechanism, SSM) valmisteluun ja yhteistä kriisinratkaisumekanismissa (Single Resolution Mechanism, SRM) koskevien linjausten valmisteluun.⁹

Suomen Pankki vastaa lain mukaan Suomen valtion yhteyksistä Kansainväliseen valuuttarahastoon (International Monetary Fund, IMF). Suomen edustajana Kansainvälisen valuuttarahaston ylimmässä päätöksentekoaikavälissä hallintoneuvostossa toimi Suomen Pankin pääjohtaja *Erkki Liikanen* ja sijaisjäsenenä johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen*. Hallintoneuvosto kokoontui vuosikokoukseensa loka-kuussa Washingtonissa. Suomi kuuluu valuut-

⁹ Ks. myös luku 7.3 tässä kertomuksessa.

tarahastossa Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriin. Kertomusvuonna vaalipiiriä johti Norja. Jäsenmailleen myöntämiensä luottojen suuren määrän vuoksi valuuttarahasto joutui vahvistamaan jäsenosuuksista koostuvaa perusrahoitusta ns. NAB-järjestelyn (New Arrangements to Borrow) avulla. Suomi on mukana järjestelyssä, joka oli käytössä koko kertomusvuoden ajan.

Euroopan järjestelmäriskikomitea (European Systemic Risk Board, ESRB) on osa Euroopan finanssivalvojen järjestelmää (European System of Financial Supervision, ESFS). Järjestelmäriskikomitea keskittyy rahoitusmarkkinoiden valvontaan makrotasolla. Euroopan järjestelmäriskikomitean päätökset tekee sen hallintoneuvosto, jossa Suomen Pankin pääjohtaja *Erkki Liikanen* on äänivaltaisena jäsenenä. Toisena jäsenenä on Finanssivalvonnan johtaja *Anneli Tuominen*. Järjestelmäriskikomitean hallintoneuvosto kokoontuu keskimäärin neljä kertaa vuodessa.

Euroopan unionin talous- ja rahoituskomitean (Economic and Financial Committee, EFC) tehtävänä on valmistella EU:n talous- ja valtiovarainministereistä koostuvan Ecofin-neuvoston kokouksia. Vuonna 2013 komitean työtä leimasivat erityisesti Euroopan velkakriisin hoito, EU-maiden taloudellisen tilanteen tiivis seuranta sekä tarve lisätä talouspolitiikan koordinaatiota. EU:n jäsenvaltiot voivat nimittää komiteaan enintään kaksi jäsentä. Näistä toinen tulee valtiovarainministeriöstä ja toinen kansallisesta keskuspankista. Jäsenillä on henkilökohtaiset sijaiset. Kokouksiin osallistuvat myös EKP:n ja Euroopan komission edustajat. Talous- ja rahoituskomitea on kokoontunut sekä onnistuneesti laajassa kokoonpanossa. Keskuspankkien edustajat osallistuvat näistä jälkimmäiseen. Suomen Pankin edustajana toimi johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen*. Hän osallistui kokouksiin komitean kokoontuessa laajassa kokoonpanossa ja ns. vakauspöytäkokoonpanossa (Financial Stability Table). Vakauspöytäkokoonpanoon osallistuvat myös EU:n valvojen edustajat, jotka raportoivat unionin rahoitusmarkkinoiden tilasta.

EU:n talouspoliittinen komitea (Economic Policy Committee, EPC) keskittyy työssään valmistelevaan Euroopan unionin talouspolitiikan periaatteita ja rakennepoliittisia kysymyksiä. Komiteassa ovat mukana jäsenmaiden valtiovarainministeriöt ja osa keskuspankeista (mm. Suomen

Pankilla on edustaja) sekä Euroopan komissio ja EKP.

Raha-, rahoitus- ja maksutasetilastokomiteassa (Committee on Monetary, Financial and Balance of Payments Statistics, CMFB) ovat puolestaan mukana yhtäältä kansalliset tilastoviranomaiset ja Eurostat ja toisaalta kansalliset keskuspankit sekä EKP. Komitean tehtävänä on parantaa EKP:n ja Eurostatin välisen tilastoyhteistyön edellytyksiä ja antaa lausuntoja tilastoalueen asioista.

Eurostatin maksutasekomitean (Balance of Payments Committee) jäseniä ovat maksutasetilastoinnista vastaavat tilastoviranomaiset ja keskuspankit. Komitean tehtävänä on avustaa Eurostatia Euroopan yhteisön maksutasetilastointia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen toimeenpanossa.

Suomen Pankki osallistuu osakkeenomistajana Kansainvälisen järjestelypankin (Bank for International Settlements, BIS) toimintaan. Suomen Pankin pääjohtaja osallistui järjestelypankin säännönmukaisiin keskuspankkien pääjohtajataso tapaamisiin.

Suomen Pankki on mukana myös taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD) työskentelyssä.

Suomen Pankilla on edustaja Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) hallintoneuvostossa. Euroopan pankkiviranomaisen tehtävänä on varmistaa tehokas ja yhdenmukainen pankkien valvonta ja sääntely EU:ssa sekä lujittaa valvonnan kansainvälistä koordinoitua mm. antamalla sääntely- ja valvontastandardeja sekä sovittamalla ja ratkaisemalla toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välisiä erimielisyyksiä.¹⁰

Viestintä

Suomen Pankki keskittyi vuonna 2013 puheenvuoroissaan erityisesti rahapolitiikan ennakointiin, pankkiunionin rakentamiseen sekä kotimaantalouden rakenteellisiin haasteisiin. Lisäksi käsiteltiin EKP:n rahapoliittisia toimenpiteitä finanssikriisin yhä jatkuessa ja Suomen Pankin varautumista taloudellisiin riskeihin. Suomen Pankin edustaman linjan mukaisesti eurojärjestelmän päätöksenteon avoimuutta lisättiin edelleen. Suomen Pankki julkisti myös ensimmäistä kertaa tiedon kultavarantonsa si-

¹⁰ Ks. myös luku 7.3 tässä kertomuksessa

jaintimaista saatuaan siihen suostumuksen keskeisiltä säilyttäjäkeskuspankeilta.

Internetsivuillaan Suomen Pankki tarjoaa ajankohtaista tietoa taloudesta ja rahoitusmarkkinoista sekä Suomen Pankin ja eurojärjestelmän toiminnasta. Sosiaalisen median kanavilla tuetaan verkkoviestintää. Uuden viiden euron setelin käyttöönotosta alkaneesta setelisarjauudistuksesta tiedotettiin Suomessa laajasti. Twitter-tilinsä kautta Suomen Pankki kertoo järjestämistään tilaisuuksista ja uusista julkaisuistaan sekä viestii muun muassa valuuttakursseista ja markkinakoroista. Suomen Pankin rahamuseolla sekä kirjastolla on myös Facebook-sivut. Suomen Pankin internetsivuilla ilmestyy pankin asiantuntijoiden kirjoittama blogi, jossa julkaistaan ajankohtaista keskuspankkitoimintaa käsitteleviä kirjoituksia.

Lokakuussa pääjohtaja *Liikanen* osallistui Euroopan komission yhdessä muiden eurooppalaisten instituutioiden kanssa järjestämään verkkokeskusteluun, jossa kansalaiset esittivät EKP:n toimintaan, pankkirakenteiden uudistamiseen sekä pankkiunioniin liittyviä kysymyksiä.

Suomen Pankin tärkein julkaisu on *Euro & talous*. Vuoden 2013 aikana lehti ilmestyi viitenä numerona. Kahdessa lehden numeroista käsiteltiin Suomen talouden näkymiä ja julkaistiin kotimaantalouden ennuste, kaksi numeroista keskittyi rahapolitiikkaan sekä kansainväliseen talouteen ja yhdessä numerossa tarkasteltiin rahoitusmarkkinoiden vakautta. Kunkin *Euro & talous* lehden ilmestymisen yhteydessä järjestettiin tiedotustilaisuus.

Strategian toteuttaminen

Suomen Pankin päivitetty strategiset linjaukset ja toimintaa ohjaavat uudistetut mittarit otettiin käyttöön vuoden 2013 alussa. Päivitetty strategia perustuu osaamiseen pohjautuvan vaikuttavuuden kehittämiseen sekä operatiivisten keskuspankkitehtävien tehokkaaseen ja laadullisesti kilpailukykyiseen tuottamiseen. Toimintaympäristön ajankohtaisista muutoksista keskeisimpiä ovat pankkiunionin eli yhteisen pankkivalvonnan ja kriisinratkaisujärjestelmän rakentaminen euroalueella sekä makrovakauserävalvonnan tehostaminen Suomessa. Kotimaaisessa talouspolitiikassa keskustelussa ovat olleet esillä mahdollisten

rakenteellisten uudistusten vaikutukset, kustannuskilpailukyky sekä julkisen talouden tila.

Suomen Pankki vahvistaa panostaan rahoitusmarkkinapolitiikassa. Asiantuntemuksen painopisteeksi on määritelty kokonaistaloudellisen näkökulman yhdistäminen rahoitusmarkkinanäkökulmaan. Suomen Pankki pyrkii toimimaan innovatiivisena ajatushautomona sekä kotimaaisessa talouspolitiikassa keskustelussa että eurojärjestelmän tasolla.

Strategiatyössä kiinnitettiin vuonna 2013 erityisesti huomiota ulkopuolisten sidosryhmien näkökulmaan. Suomen Pankin toimintaa on kehitettävä ja arvioitava sen mukaan, miten hyvin siihen luotetaan ja miten sen koetaan suoriutuvan tehtävistään. Ulkoisen näkökulman lisäksi strategiassa korostui tuottavuuden ja tehokkuuden jatkuva kehittäminen.

Strategian toteuttamista ohjaava tavoite- ja tuloskehikko koostuu strategisista linjauksista ja niiden toteutumista kuvaavista uudistetuista mittareista. Pankkitason mittariston avulla arvioidaan pankin yhteiskunnallista roolia ja pankin tilivelvollisuutta yhteiskuntaa kohtaan.

Suomen Pankin johtamisjärjestelmään kuuluvat strategian lisäksi toiminnansuunnittelu, tavoite- ja tuloskehikko, henkilöstö- ja budjetti-kehikset sekä pankin riskien kokonaisvaltainen arviointi.¹¹ Riskienhallinta on osa Suomen Pankin toiminnanohjausjärjestelmää. Vuositason tavoite- ja tulosraportointiin liitetään arviointi riskien toteutumisesta tarkastelukautena.

Suomen Pankin tavoitteena on olla EU-maiden tehokkaimpien keskuspankkien joukossa. Vuoden 2013 lopussa Suomen Pankissa työskenteli 391 henkeä. Henkilöstöstä 73 % toimi asiantuntijatehtävissä. Henkilöstön määrä pieneni kertomusvuoden aikana 3,7 %. Talous- ja rahaliittoon liittymisen jälkeen pankin henkilöstömäärä on kaiken kaikkiaan pienentynyt 48 %. Toimintatapojen tehostaminen, eläkepoistuma ja tiukka rekrytointipolitiikka ovat vaikuttaneet henkilöstömäärän pienentymiseen.

Suomen Pankin kaksivuotinen virkaehtosopimus on voimassa 7.3.2012–31.3.2014. Vuoden 2013 yleiskorotus oli 1,4 % ja järjestelyerä 0,5 %. Vuoden 2012 VES-neuvottelujen yhteydessä sovitut selvitykset palkkausjärjestelmän toimivuudesta, tiivistetyn työajan kokeilusta ja luottamustyöajan laajentamismahdollisuuksista toteutettiin vuoden 2013 aikana.

¹¹ Ks. myös luku 4.3 tässä kertomuksessa.

Luku 3.3 Suomen Pankin tilinpäätös vuodelta 2013

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11. pykälän mukaisesti tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin taseen loppusumma vuodelta 2013 on 49 842 milj. euroa ja tilikauden tulos 239 milj. euroa. Kertomusvuoden tilinpäätös on esitelty yksityiskohtaisesti (tase, tuloslaskelma, tilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä taseen ja tuloslaskelman liitetiedot) tämän kertomuksen liitteessä.

Luku 3.4 Suomen Pankin tilintarkastajat ja tilintarkastus

Eduskunta toimitti 30. kesäkuuta 2011 Suomen Pankin tilintarkastajien ja heidän varajäsentensä vaalin ja myöhemmin täydennysvaaleja ja valitsi tilintarkastajiksi seuraavat henkilöt:

Toivakka, Lenita, kansanedustaja
Prepula, Eero, KHT, JHTT
Kiviranta, Esko, kansanedustaja 19.9.2011–
Tuupainen, Kauko, kansanedustaja 3.5.2013–
Immonen, Osmo, KHT 3.5.2013–.

Tilintarkastajien varajäsenet:

Koskela, Markku, KHT
Lauslahti, Sanna, kansanedustaja
Sandell, Tom, KHT, JHTT 3.5.2013–
Selänne, Juha, KHT
Kari, Mika, kansanedustaja 3.5.2013–.

Tilintarkastajien puheenjohtajana toimi kansanedustaja *Esko Kiviranta* ja sihteerinä professori, KTT, KHT *Markku Koskela*.

Kertomusvuotta edeltäneen vuoden 2012 tilintarkastus

Tilintarkastajat, kansanedustaja *Esko Kiviranta*, kansanedustaja *Lenita Toivakka*, kansanedustaja *Mika Kari*, kauppatieteiden maisteri, KHT, JHTT *Eero Prepula*, ekonomi, KHT, JHTT *Tom Sandell* ja professori, KTT, KHT *Markku Koskela* suorittivat 11.–14. maaliskuuta 2013 Suomen Pankin tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2012.

KHT-yhteisö KPMG Oy Ab suoritti Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussäännön artiklan 27 mukaisen pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksen, josta laadittuun raporttiin tilintarkastajat perehtyivät.

Eduskunnan valitsemat tilintarkastajat pitivät tilivuoden 2012 tilintarkastuksen yhteenvedossa tärkeänä Suomen Pankin kokonaisrahoitusriskien huolellista seurantaa ja riskienhallinnan jatkuvaa kehittämistä, kiinnittivät huomiota Suomen Pankin terävöitetyn sisäpiirisäännöksen noudattamisen valvontaan sekä suosittelevat EU:n ylikansallisen pankkivalvonnan käynnistymisen johdosta vaihtoehtoisten skenaarioiden laatimista Finanssivalvonnan rahoitus- ja henkilöstövaikutusten ennakoimiseksi.

Kertomusvuoden 2013 tilintarkastus

Tilintarkastajat, kansanedustaja *Esko Kiviranta*, kansanedustaja *Lenita Toivakka*, kansanedustaja *Kauko Tuupainen*, kauppatieteiden maisteri, KHT, JHTT *Eero Prepula*, taloustieteiden maisteri, KHT *Osmo Immonen* ja sihteerinä professori, KTT, KHT *Markku Koskela* suorittivat 11.–14. maaliskuuta 2014 Suomen Pankin tilinpäätöksen ja kirjanpidon sekä hallinnon tarkastuksen tilivuodelta 2013.

KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy suoritti Euroopan keskuspankkijärjestelmän perussäännön artiklan 27 mukaisen pankin kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksen, josta laadittuun raporttiin tilintarkastajat perehtyivät.

Eduskunnan valitsemat tilintarkastajat pitivät tilivuoden 2013 tilintarkastuksen yhteenvedossa tärkeänä tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallinnan ja muiden tietoturva parantavien menettelyjen jatkuvaa kehittämistä ja erityisen tärkeänä, että uudistuvan eurooppalaisen pankkivalvonnan käynnistyessä myös kansalliselle valvontaviranomaiselle turvataan määrällisesti ja laadullisesti riittävät voimavarat.

Luku 4 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita ja esittämät arviot

Luku 4.1 Hallintoa ja johtokuntaa koskevat asiat

Kertomusvuoden päättyessä johtokunnan jäsenillä oli seuraavat viranhoitoon liittyvät jäsenyydet:

Johtokunnan puheenjohtaja *Erkki Liikanen*

- Euroopan keskuspankin neuvosto ja yleisneuvosto, jäsen
- Kansainvälinen valuuttarahasto, hallinto-neuvoston jäsen
- Euroopan järjestelmäriskikomitean (ESRB) hallintoneuvosto, jäsen.

Johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen*

- Euroopan keskuspankin neuvosto ja yleisneuvosto, pääjohtajan sijaisjäsen
- Finanssivalvonnan johtokunta, puheenjohtaja
- Euroopan unionin talous- ja rahoituskomitea (EFC), jäsen
- Kansainvälinen valuuttarahasto, hallinto-neuvoston sijaisjäsen
- Euroopan keskuspankkijärjestelmä, valvontakomitea (COMCO), puheenjohtaja
- Euroopan keskuspankkijärjestelmä, kansainvälisten suhteiden komitea (IRC), jäsen 19.8.2013 saakka.

Johtokunnan jäsen *Seppo Honkapohja*

- Euroopan keskuspankkijärjestelmä, tietotekniikan ohjauskomitea (EISC), jäsen.

Lisäksi johtokunnan jäsenillä oli muita sivutoimia ja luottamustehtäviä, jotka pankkivaltuusto on Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 17 §:n nojalla hyväksynyt.

Luku 4.2 Tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus

Suomen Pankista annetun lain 21 §:n mukaan Suomen Pankin voitosta käytetään puolet vararahaston kartuttamiseen ja muu osa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin. Lain mukaan pankkivaltuusto voi kuitenkin päättää voiton käyttämisestä toisin, jos se pankin taloudellisen aseman tai vararahaston suuruuden vuoksi on perusteltua.

Kertomusvuotta edeltäneen vuoden 2012 tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus

Tilintarkastajien lausunnon mukaisesti pankkivaltuusto vahvisti kokouksessaan 22.3.2013 pankin tuloksen ja taseen vuodelta 2012.

Johtokunnan voitonjakoehdotus vuodelta 2012 perustui Suomen Pankista annetun lain (214/1998) tilinpäätöstä, rahoitustuloa ja voiton-

jakoa koskevien säännösten lisäksi Suomen Pankin tasepolitiikan linjauksiin ja pankin strategiaan. Niiden mukaan tavoitteina ovat riskien hallinnan ja kustannustehokkuuden mahdollistama vakaa ja omaan pääomaan nähden kohtuullinen voitonjako sekä vakaan voitonjaon tekeminen mahdolliseksi pankin vakavaraisuutta vaarantamatta. Suomen Pankkia koskevan lain 21 §:n mukaan pankkivaltuusto voi tehdä päätöksen voiton käytöstä säädöksen pääsäännöstä (1/2–1/2) poiketen, kun se pankin taloudellisen aseman tai vararahaston suuruuden vuoksi on perusteltua. Kokouksessaan 22. maaliskuuta 2013 pankkivaltuusto päätti, että Suomen Pankkia koskevan lain (214/1998) 11 §:n 1 momentin 3 kohdan ja 21 §:n 2 momentin nojalla vuoden 2012 voitosta, 337 milj. euroa, siirretään noin 110 milj. euroa vararahaston kartuttamiseen ja 227 milj. euroa valtion tarpeisiin.

Kertomusvuoden 2013 tuloksen ja taseen vahvistaminen ja voitonjakoehdotus

Pankkivaltuuston päätti 21.3.2014, että Suomen Pankin kertomusvuoden voitto, 238 807 495,60 euroa, käytetään seuraavasti:

Voitosta 58 807 495,60 euroa käytetään Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 21 §:n 2 momentin perusteella vararahaston kartuttamiseen ja muu osa eli 180 000 000 euroa siirretään valtion tarpeisiin.

Luku 4.3 Suomen Pankin riskit

Pankkivaltuusto on seurannut säännöllisesti Suomen Pankin riskiprofilin ja taseen kehitystä. Suomen Pankille koituu riskejä sekä oman rahoitusvarallisuuden sijoittamisesta että keskuspankkitehtävien hoitamisesta.

Oman rahoitusvarallisuuden sijoitustoiminnan riskit ja niiden hallinta

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuden hallintaan ja sijoitustoimintaan kohdistuu riskejä, joita riskienhallinnalla pyritään tunnistamaan, mittaamaan ja rajoittamaan. Näitä riskejä ovat markkina-, luotto-, likvidiys- ja operatiiviset riskit.¹²

Kansainvälisiä vastuuta ja kriisinhallintavalmiuden tarpeita varten Suomen Pankilla on valuuttamääräisiä sijoituksia ja muita valuutta-

¹² Näitä riskejä ja niiden määritelmiä on kuvattu myös Suomen Pankin vuosikertomuksessa 2013.

määräisiä saamisia, joista aiheutuu valuuttakursisiriskiä. Valuuttariski aiheuttaa merkittävimmät vaihtelut rahoitusvarallisuuden arvoon. Suomen Pankki arvioi valuuttavarannon tavoitekoon ja jakautumisen eri valuuttoihin kolmen vuoden välein. Tämä arvio tehtiin kertomusvuoden aikana. Sen perusteella Suomen Pankin johtokunta päätti, että Yhdysvaltain dollarin määrää rahoitusvarallisuudessa kasvatetaan. Valuuttavarantoa kasvatettiin loppuvuodesta 2013 siten, että Yhdysvaltain dollarin osuus kasvoi.

Suomen Pankilla on myös merkittävä euro-määräinen sijoitusvarallisuus, jolla katetaan etenkin liikkeessä olevasta setelistöstä syntyvää vastuuta.

Sijoitustoimintaan kohdistuvien riskien kanalta keskeisessä asemassa ovat sijoitustoiminnassa käytettävät sijoitusluokat ja niiden osuus koko rahoitusvarallisuudesta. Suomen Pankin johtokunta päättää vuosittain strategisen tavoitealokaation sijoitusluokittain ja sijoitusluokausuuskien sallitut vaihteluvälit. Tällä hetkellä käytössä olevat sijoitusluokat ovat valtionvelkakirjat, valtiosidonnaiset velkakirjat, katetut velkakirjat, yksityisen sektorin velkakirjat sekä käteinen.

Korkoriskin hallinnassa Suomen Pankki käyttää ensisijaisesti mittarina ns. modifioitua duraatiota, joka kuvaa sijoitusten arvon muutosta, kun markkinakorkotaso muuttuu. Rahoitusvarallisuuden keskimääräinen modifioitu duraatio on noin 2. Poikkeuksena tähän on se, että kertomusvuoden aikana jenimääräisen sijoitusvarallisuuden modifioitu duraatio lyhennettiin 1,5:een. Rahoitusvarallisuuteen liittyvää korkoriskiä pyritään hallitsemaan lisäksi hajauttamalla sekä valuutta- että euromääräiset sijoitukset useisiin eripituisiin velkakirjoihin.

Kokonaismarkkinariskin, valuuttakurssiriskin ja korkoriskin suuruutta mitataan päivittäin yleisesti riskienhallinnassa hyödynnettävän Value-at-Risk-luvun (VaR-luvun) avulla. Esimerkiksi VaR 99 prosentin tasolla (eli ns. VaR 99 % luku) tietyksi periodiksi laskettuna kertoo, kuinka suuri on suurin tappio 99 prosentin todennäköisyydellä. Tappio on siis määriteltynä ajanjaksona 1 prosentin todennäköisyydellä suurempi kuin laskettu VaR-luku.¹³ Lisäksi käytössä on VaR-lukuun perustuva limiitti, jolla rajoitetaan

sijoitusvarallisuuden sijoituksien korkoriskiä suhteessa vertailuindeksiin.

Arvopapereiden liikkeeseenlaskijoista ja talletuksien vastapuolista aiheutuvaa luottoriskiä mitataan ja rajoitetaan päivittäin erillisen luottoriski-VaR-menetelmän avulla. Sijoituskohteena olevilta liikkeeseenlaskijoilta ja vastapuolilta vaaditaan riittävän hyvää luottokelpoisuutta. Luottoriskiä hallitaan lisäksi sijoituksien hajautuksella, mikä pyritään varmistamaan asettamalla limiitit liikkeeseenlaskijoille, vastapuolille sekä velkainstrumenteille. Vuoden 2013 aikana luottoriski-VaR-menetelmän laskentatapaa kehitettiin ja siihen tehtiin muutoksia.

Suomen Pankin rahoitusvarallisuuteen kuuluu lisäksi noin 49 tonnia kultaa. Tämä altistaa Suomen Pankin kullan hinnan vaihtelusta johtuvalle riskille.

Likvidiysriskiä hallitaan siten, että Suomen Pankissa on määritelty rahoitusvarallisuuden osuus, jonka täytyy olla hyvin likvidiä, myytävissä lyhyessä ajassa ja pienin kustannuksin. Suomen Pankin johtokunta päättää tämän likvidin varallisuuden suuruuden.

Operatiivista riskiä hallitaan varmistamalla riittävä ja asiantunteva henkilöstö sekä kiinnittämällä huomiota tietojärjestelmien luotettavuuteen samoin kuin työnkulkujen ja työohjeiden selkeään dokumentointiin.

Keskuspankkitehtäviin liittyvät riskit ja niiden hallinta

Keskuspankkitehtävien hoitamiseen kuuluvat eurojärjestelmän tavanomaiset rahapolitiiset jälleenrahoitusoperaatiot ja epätavanomaiset rahapolitiikkaan liittyvät osto-ohjelmat. Keskuspankkitehtäviin liittyvistä eurojärjestelmän riskeistä Suomen Pankki vastaa pääasiassa suhteellisen osuutensa eli ns. pääoma-avaimen mukaisesti (1,6–1,8 %).

Eurojärjestelmän jälleenrahoitusoperaatioissa annetaan lainaa kriteerit täyttävälle pankeille vakuuksia vastaan. Nämä operaatiot ovat normaalia likviditeetin tarjoamista vakavaraisille pankeille, joiden luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti. Lainoilla on oltava vakuudet, jotka hinnoitellaan päivittäin markkina-arvoon ja joi-

¹³ VaR-menetelmässä tehdään siis tilastollisiin oletuksiin perustuvia laskelmia voitoista ja tappioista. Kun laskelmien avulla tuotetut arviot voitoista ja tappioista järjestetään parhaimmasta huonoimpaan, on VaR 99 prosentin tappioarvio (VaR 99 % luku) se luku, jota suurempia tappioita on 1 % kaikista laskelman tuottamista arvioista.

hin tehdään aliarvostus. Vakuudet aliarvostetaan asianmukaisella tavalla. Aliarvostus suojaa eurojärjestelmää mahdollisilta tappioilta. Tappiota näistä operaatioista seuraa vain, jos vastapuoli on maksukyvytön eikä vakuuden arvo – varoitimenpiteistä huolimatta – kata lainattua määrää.

Jo päättäneisiin rahapolitiikan osto-ohjelmiin kuuluvat katettujen joukkolainojen osto-ohjelmat (CBPP-ohjelmat) ja arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma (SMP-ohjelma). Epätavanomaisten osto-ohjelmien kautta hankittujen arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden luottokelpoisuutta seurataan jatkuvasti. Lisäksi katettujen joukkolainojen osto-ohjelman arvopapereihin liittyy erillinen vakuusmassa normaalin liikkeeseenlaskijavastuun ohella. Ohjelmien kautta ostetut arvopaperit pidetään erääntymiseen

saakka, ja niihin liittyy liikkeeseenlaskijan maksukyvyttömyyden riski. Vuoden 2013 lopussa Suomen Pankin osuudet arvopaperimarkkinoita koskevasta ohjelmasta maittain olivat kirjanpitoarvoltaan seuraavat: Espanja 633 milj. euroa, Irlanti 152 milj. euroa, Italia 1 431 milj. euroa, Kreikka 420 milj. euroa ja Portugali 313 milj. euroa. Vuonna 2012 julkistetun rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelman (OMT-ohjelman) kautta ei ole tehty ostoja tähän mennessä.

Rahapolitiikan operaatioiden suuruus kertomusvuoden lopussa ja Suomen Pankin laskennallinen osuus niistä on esitetty taulukossa 1.

Pankkien mahdolliset hätärahoitustarpeet ovat niin ikään riskin lähde Suomen Pankille. Hätärahoitukseen ei Suomessa ole ollut tarvetta sitten 1990-luvun laman.

Taulukko 1. Rahapolitiikan operaatioiden määrät vuoden 2013 lopussa			
Milj. euroa	Rahapolitiikan jälleenhoidusoperaatiot	Katettujen joukkovelkakirjojen osto-ohjelmat	Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma
Eurojärjestelmä	752 288	57 093	178 836
Suomen Pankin laskennallinen osuus (1,6–1,8 %)	13 471	941	2 946
Lähde: Suomen Pankki.			

Muutokset eurojärjestelmän sisäisissä veloissa ja saamisissa eli TARGET2-saldoissa ilmentävät lähinnä muutoksia kunkin euromaan pankkisektorin keskuspankkiluotoissa ja talletuksissa. Kriisimaissa pankkisektorin riippuvuus keskuspankkiluotoista on kriisin aikana kasvanut voimakkaasti, ja suhteellisesti suuri keskuspankkiluottojen määrä on näkynyt näiden maiden keskuspankkien taseissa euroalueen sisäisten velkojen kasvuna. Vastaavasti maissa, joissa pankkisektori on tehnyt suhteellisen paljon talletuksia keskuspankkiin, euroalueen sisäiset saamiset keskuspankkien taseissa ovat kasvaneet. Suomi kuuluu maihin, joissa pankit ovat hyvän likviditeettitilanteensa vuoksi tehneet suuria talletuksia keskuspankkiinsa. Tästä syystä eurojärjestelmän sisäiset saamiset Suomen Pankin taseessa ovat kriisin kuluessa kasvaneet voimakkaasti. Nämä erät ovat saamia Euroopan keskuspankilta. Eurojärjestelmän sisäisten saamisten kasvun taustalla ovat rahapoliittiset lainaoperaatiot, joissa myönnetään lainaa vain riittäviä ja turvaavia

vakuuksia vastaan. Kertomusvuoden lopussa (31.12.2013) Suomen Pankin taseessa oli 26 649 milj. euroa eurojärjestelmän sisäisiä saamia. Määrä supistui edellisvuotisesta 64 %.

Suomen Pankin varautuminen riskeihin ja kokonaisriskiprofiili

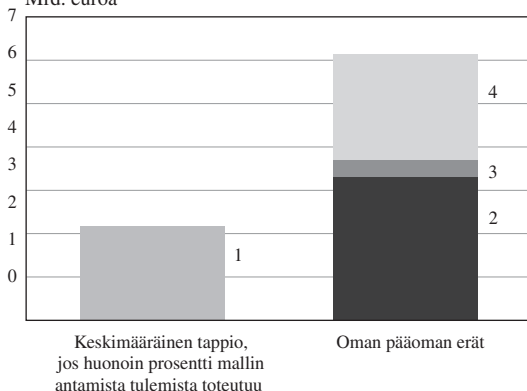
Suomen Pankissa hyödynnetään kokonaisriskien arvioinnissa mm. VaR-menetelmää tarkastelemalla kokonaisrahoitusriskeihin liittyvää VaR 99 prosentin tappioarviota (eli ns. VaR 99 % lukua) sekä kokonaisrahoitusriskien ns. expected shortfall 99 prosentin tappioarviota (eli ns. ES 99 % lukua). ES 99 prosentin tappioarvio on keskimääräisen (odotetun) tappion suuruus, jos huonoin 1 % vaihtoehdoista toteutuu (eli jos VaR 99 prosentin tappioarvio ylitetään). Näitä menetelmiä täydennetään sisäisten skenaarioanalyysien avulla.

Suomen Pankki huolehtii, että sen riskipuskurit ovat riittävät katta maan sen toiminnan riskit niin yhteisen rahapolitiikan toteuttamisen kuin oman rahoitusvarallisuuden sijoittamisen kannalta. Suomen Pankin tasetta onkin viime vuosina vahvistettu systemaattisesti. Tällä tavoin on huolehdittu siitä, että keskuspankkitehtävien hoitaminen ei vaarannu nykyisissäkään olosuhteissa. Suomen Pankin vakavaraisuus on nykyisellään riittävä kattamaan sen tehtävien hoitamisesta syntyvät riskit.

Kun kaikki Suomen Pankin taseen riskit laskeaan yhteen ilman kultaa, kokonaisriskin arvioidaan olevan noin 2 200 milj. euroa ES 99 prosentin tappioarviolla mitattuna (kuvio 24). Toisaalta Suomen Pankilla on taseessaan kanta- ja vararahasto, arvonneuostotilejä sekä varauksia ilman eläkevarausta yhteensä 7 321 milj. euroa.

Johtokunta tarkensi marraskuussa 2011 riskien arviointimenetelmää ja varausten tavoitetasoa siten, että kullan riski arvioidaan muista kokonaisrahoitusriskeistä erillään, mikäli kullan arvonneuostotili kattaa kullan arvonn yli 50 prosentin alenemisen. Kullan arvonneuostotili oli 31.12.2013 noin 72 % kullan arvosta, joten markkinariskiluvut on laskettu ilman kultaa. Kullan arvonneuostotili 31.12.2013 oli 985 milj. euroa ja kullan markkina-arvo taseessa 1 373 milj. euroa.

Kuvio 24.
Suomen Pankin kokonaisriskit ja oma pääoma ilman kullan riskiä ja kullan arvonneuostotilejä
Mrd. euroa

1. Markkina- ja luottoriski
2. Käytettävissä olevat varaukset
3. Käytettävissä olevat arvonneuostotilit
4. Pääoma ilman varauksia ja arvonneuostotilejä

Lähde: Suomen Pankki.

Luku 4.4 Muita käsiteltyjä asioita

Pankkivaltuuston keskeisiä työskentelytapoja ovat Suomen Pankin johtokunnan kanssa käydyt kokouskeskustelut maailmantalouden ja euroalueen taloudellisesta kehityksestä sekä EKP:n rahapolitiikasta ja euroalueen rahoitusjärjestelmästä.

Kertomusvuonna pankkivaltuuston kokouksissa pidettiin alustuksia ja käytiin keskusteluja monista eri teemoista. Kokouksissa käsiteltiin mm. euroalueella harjoitettua raha- ja talouspolitiikkaa, rahoitusmarkkinoiden vakaustilannetta, EKP:n rahoitusmarkkinoilla toteuttamien toimien merkitystä, EKP:n mandaattia, muiden keskuspankkien rahapolitiikan erityispiirteitä ja keskuspankkien luotonantoa valtioille. Lisäksi pankkivaltuuston kokouksissa keskusteltiin pankkiunionin etenemisestä, pankkien elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelmästä, yhteisestä kriisinratkaisumekanismista, pankkivalvonnan resursseista, pankkien taseiden läpivalaisusta yhteiseen pankkivalvontaan siirryttäessä sekä euroalueen pankkien pääomitustarpeista ja tilanteista Espanjassa, Italiassa, Portugalissa ja Kreikassa. Esiin nousivat myös finanssipolitiikka ja rakenneuudistukset Euroopassa sekä julkisen sektorin kriisin vaikutukset talouden kasvuedellytyksiin.

Pankkivaltuuston kokouksissa olivat esillä myös kotimainen talouspolitiikka ja tapahtumat. Käsiteltyjä teemoja olivat mm. Suomen talouden ulkoinen tasapaino, rakenneuudistukset ja niiden välttämättömyys, talouden kasvuedellytykset, pankkisektorin luotonannon kehitys ja sen merkitys taloudelliselle kasvulle, rahoituksen tarjonta suomalaisille yrityksille sekä vireillä olevat hankkeet pienten ja keski suurten yritysten rahoituksen elvyttämiseksi. Keskustelua käytiin lisäksi Suomen kilpailukyvyistä, vaihtotaseen tasapainottamisen mahdollisuuksista, työmarkkinoiden ja kilpailulainsäädännön kehittämisestä, palkka- ja työllistämiskustannusten kehityksestä, veropäätösten merkityksestä, työurien pidentämisestä sekä asumisen kalleudesta Suomessa.

OSA II FINANSSIIVALTONTA KERTOMUSVUONNA

Luku 5 Finanssivalvonnan tehtävät ja pankkivaltuuston asema

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on päätöksenteossaan riippumaton siitä.¹⁴ Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottaviksi säädettyjen vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan (laki Finanssivalvonnasta, 1 §).

Pankkivaltuusto vastaa Finanssivalvonnan toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden valvonnasta. Tarkoituksenmukaisuuden valvonnassa pankkivaltuusto arvioi, miten toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnassa pankkivaltuusto seuraa erityisesti henkilöstömäärän ja talousarvion yleistä kehitystä suhteessa tehtäviin sekä lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin.

Pankkivaltuuston tehtävänä on nimittää Finanssivalvonnan johtokunta ja johtokunnan esiksestä johtaja.

Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

Luku 6 Toimintaympäristö vuonna 2013

Luku 6.1 Euroalueen rahoitussektori

Euroalueen rahoitussektorin toimintaympäristö oli kertomusvuonna kaksijakoinen siinä mielessä, että reaalityalouden kehitys oli pääosin heikkoa ja epävarmaa erityisesti alkuvuodesta, kun taas arvopaperimarkkinoilla ja erityisesti osakemarkkinoilla kehitys oli suotuisampaa. Tämä arvopaperimarkkinoiden suotuisa kehitys sai tukea mm.

siitä, että velkakriisi ei kärjistynyt uudestaan, ja siitä, että rahoitussektorilla ei enää ilmennyt uusia vakavia ongelmia alkuvuodesta Kyproksella esiintyneiden jännitteiden ja niiden takia tehtyjen ratkaisujen jälkeen. Lisäksi euroalueen rahapolitiikka oli elvyttävää ja korkotaso pysyi matalana. Myös Yhdysvaltain keskuspankin määrällisesti elvyttävä rahapolitiikka lisäsi edellytyksiä osakekurssien nousulle kansainvälisesti.

Euroalueen maiden toimet, pankkiunionin eteneminen sekä EKP:n, kansallisten keskuspankkien ja valvontaviranomaisten lukuisat toimet finanssi- ja velkakriisin hillitsemiseksi myötävaikuttivat tähän rahoitussektorin ja rahoitusmarkkinoiden tilan vakautumiseen.

Luku 6.2 Suomen rahoitussektori

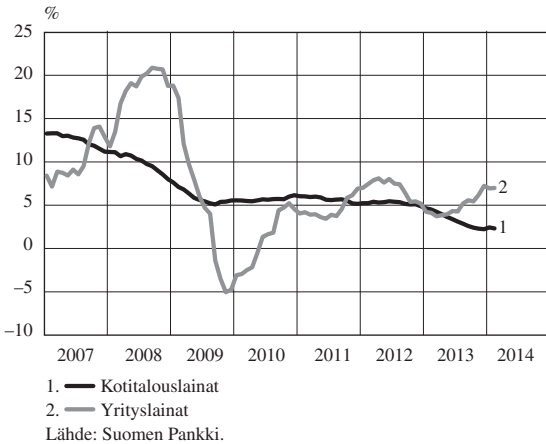
Suomen pankkisektori säilyi kannattavana ja vakavaraisena huolimatta reaalityalouden kehityksen vaimeudesta ja korkotason mataluudesta. Suomen pankkisektorin suurimmat riskit aiheutuivat yhä Euroopan talous- ja velkakehityksestä.

Pankkien markkinaehtoinen varainhankinta toimi hyvin. Pankkien liikkeeseen laskemien pitkäaikaisten joukkolainojen määrä kasvoi ja katettujen joukkovelkakirjalainojen kanta suureni edelleen, joskin aiempaa hitaammin. Talletusten määrä säilyi jotakuinkin ennallaan.

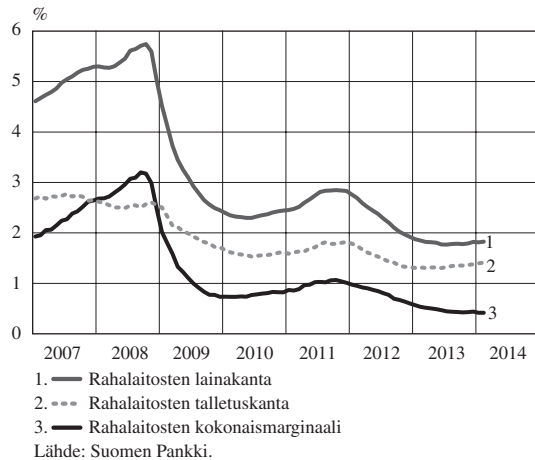
Pankkisektorin toimintaympäristö oli edelleen haasteellinen. Kotitalous- ja yritysluottojen kasvuvauhti hiipui loppuvuotta kohden, mikä kuvaa vaisua luotonkysyntää (kuvio 25). Yritysluottoihin luettavat asunto-osakeyhtiöiden lainat selittävät pitkälti tämän luottoerän kasvua. Rahalaitosten kokonaismarginaalin pieneneminen taittui, mutta marginaali säilyi yhä kapeana (kuvio 26). Pankkisektorin yhteenlaskettu liike-tulos heikkeni edellisvuotiseen verrattuna (kuvio 27). Pankkikonsernien järjestämättömien saamisten ja luottotappioiden kehitys oli maltillisista (kuvio 28) erityisesti suhteutettuna reaalityalouden tilanteeseen. Tulevia arvonalentumisia ennakoivat maksuhäiriömerkinnät ja vireille pannut konkurssit kuitenkin lisääntyivät.

¹⁴ Finanssivalvonnan johtokunnan vuosittain pankkivaltuustolle antama kertomus Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteista ja niiden toteutumisesta vuodelta 2013 samoin kuin Finanssivalvonnan oma toimintakertomus vuodelta 2013 löytyvät osoitteesta <http://www.finanssivalvonta.fi/FI/TIEDOTTEET/Pages/Default.aspx>.

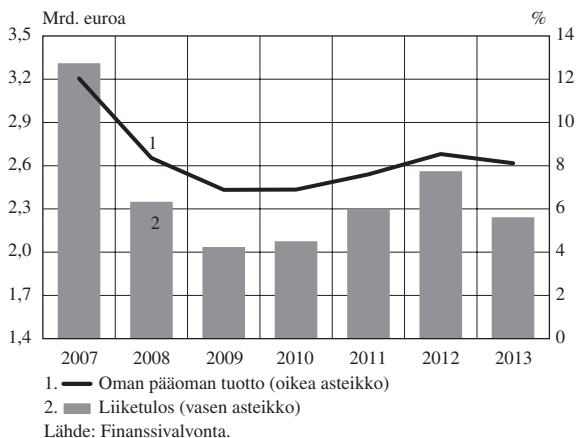
Kuvio 25.
Suomen rahalaitosten euroalueelle myöntämien euromääräisten lainojen kannan vuosikasvu

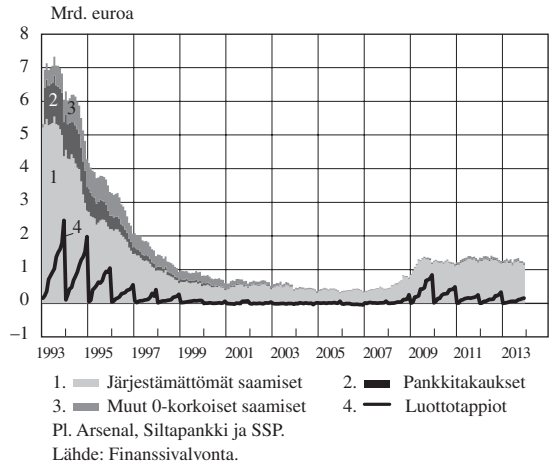
Kuvio 26.
Lainojen ja talletusten keskkorot ja kokonaismarginaali Suomessa

Kuvio 27.
Suomalaispankkien kannattavuus

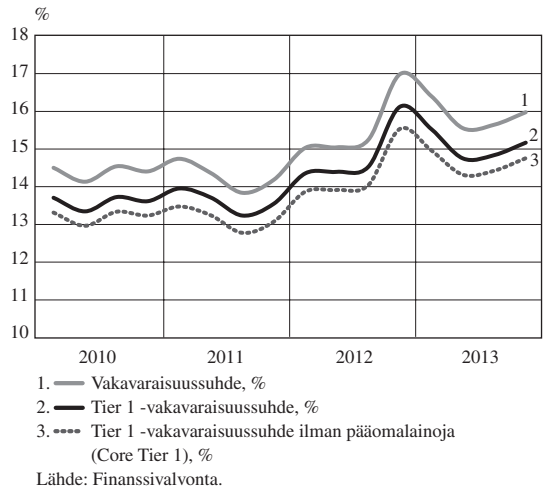

Kuvio 28.
Pankkikonsernien järjestämättömät saamiset ja luottotappiot Suomessa

Suomen pankkisektorin vakavaraisuus säilyi kertomusvuonna hyvänä (kuvio 29). Keskimääräinen vakavaraisuussuhde oli joulukuun 2013 lopussa 16,0 % ja ydinvakavaraisuussuhde (Tier 1 vakavaraisuussuhdeluku ilman pääomalainoja) 14,8 %. Pankkisektori täytti siten tulevan Basel III sääntelyn mukaiset vakavaraisuusvaatimukset. Riskipainottamatonta oma-varaisuutta karkeasti kuvaava oman pääoman määrä suhteessa vuoden 2013 taseeseen kasvoi, kun sektorin tase supistui. Tämä johtui pääosin johdannaisten tasearvon pienenemisestä. Tästä huolimatta Suomen pankkisektorin oman pääoman osuus taseesta oli yhä EU:n pienimpiä.

Kuvio 29.
Pankkisektorin vakavaraisuus Suomessa

Pankkisektorilla toteutettiin useita rakennejärjestelyjä kertomusvuoden kuluessa: S-Pankki mm. osti FIMin ja ilmoitti yhdistyvänsä Tapiola Pankin kanssa uudeksi S-Pankiksi vuonna 2014, Aktia Pankki ilmoitti lopettavansa paikallispankkien keskusluottolaitospalvelut vuonna 2015, säästöpankit ja POP Pankki ryhmä valmistelivat omien keskusluottolaitoksiensa perustamista. Lisäksi säästöpankit valmistelivat ryhmärakenteensa muuttamista yhteenliittymäksi.

Finanssivalvonta ja Suomen Pankki järjestivät kertomusvuoden keväällä pankkisektorille stressitestin. Tulokset osoittivat yhtäältä sen, että pankkisektorin vakavaraisuus kestäisi erittäin heikon toimintaympäristön, ja toisaalta sen, että stressiskenaarion vaikutus yksittäisiin toimijoihin vaihtelisi huomattavasti.

Yleisesti matala korkotaso on haasteellinen toimintaympäristö vakuutusyhtiöille. Osakekursien nousu paransi henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden sijoitustuottoja erityisesti kertomusvuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Tämä vahvisti yhtiöiden vakavaraisuutta, vaikka korkosijoituksista saadut tuotot olivatkin vaatimattomia. Työeläkelaitokset saivat sijoituksilleen selvästi eläkerahastoille hyvitettävää määrää paremman tuoton, ja siten riskipuskurina toimiva vakavaraisuuspääoma kasvoi vuoden aikana.

Luku 7 Finanssivalvonnan toiminta vuonna 2013

Luku 7.1 Finanssivalvonnan hallinto

Finanssivalvonnan toimintaa ohjaa johtokunta. Johtokunta asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Lisäksi johtokunta mm. käsittelee Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi.

Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtajana toimi Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen*, varajäsenenään osastopäällikkö *Kimmo Virolainen*. Varapuheenjohtajana toimi valtiosihteeri, kansliapäällikkö *Martti Hetemäki* valtiovarainministeriöstä, varajäsenenään lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö *Tuija Taos*. Johtokunnan muina jäseninä toimivat ylijohtaja *Outi Antila* sosiaali- ja terveysministeriöstä, varajäsenenään ylimatemaatikko *Mikko Kuusela* sekä varatuomari *Pirkko Juntti* ja fil. maist., SHV *Jaakko Tuomikoski*.

Finanssivalvonnan johtajana toimi varatuomari, ekonomi *Anneli Tuominen*, jonka toimikausi oli päättymässä 3.2.2014. Pankkivaltuusto päätti johtokunnan esityksestä 14.11.2013 pitämässään kokouksessa nimittää *Tuomisen* toistamiseen Finanssivalvonnan johtajaksi viiden vuoden toimikaudeksi 4.2.2014 alkaen.

Johtokunnan sihteerinä toimi kertomusvuonna Finanssivalvonnan johtava lakimies *Pirjo Kyyrönen*.

Luku 7.2 Vuoden 2013 tavoitteet ja niiden toteutuminen

Finanssivalvonnan strategiset valinnat vuonna 2013 olivat 1) riskiperusteisesti kohdennettu ja tehokas valvonta, 2) valvottavien vahva riskinkantokyky ja korkealaatuinen hallinto, 3) korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajansuoja sekä 4) tuloksellinen valvojien välinen yhteistyö.

Finanssivalvonnan johtokunnan mukaan strategian perusteella asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa edistyttiin. Vuodeksi 2013 toiminnan suunnittelussa asetettuja tavoitteita ei kuitenkaan kaikilta osin saavutettu. Vuosia 2014–2016 koskeva Finanssivalvonnan strategia päivitettiin vastaamaan toimintaympäristön muutoksia.

#1. Riskiperusteisesti kohdennettu ja tehokas valvonta

Valvontatyö kohdistui suuririskisimpiin valvottaviin ja toimintoihin. Finanssivalvonta kehitti valvottavien ajantasaisen analyysin menetelmiä vuoden 2013 aikana. Uusittu riskimittaristo otettiin käyttöön eri valvottavasektoreilla jatkuvan valvonnan työkaluksi. Suomen Pankin osallistuminen pankkisektorin analyysiryhmään on parantanut analyysin laatua sekä tiedonkulkua Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin välillä.

Tiedonkeruujärjestelmät kehittyivät. Vuonna 2013 jatkettiin raportointi- ja analyysijärjestelmien kehittämistä, ja työ eteni lähes tavoitteiden mukaisesti. Valvottaviin kohdistuvat raportointivaatteet ovat kasvaneet huomattavasti etenkin EU-tason vaatimuksien vuoksi.

Kriisivalmiusprojektin etenemisessä oli viiveitä. Finanssivalvonnan sisäinen kriisivalmiusprojekti organisoitiin ja aikataulutettiin uudelleen. Projektin tarkoituksena on varmistaa Finanssivalvonnan kriisivalmiudet valvottavien mahdollisten kriisitilanteiden varalta.

Sisäisen toiminnan tehostaminen, osaaminen ja hyvä esimiestyö olivat painoalueita. Toimilu-

pa- ja analyysiprosesseja kehitettiin entistä sujuvammiksi hyödyntäen ulkopuolisten konsulttien analyysiä ja osaamista.

Finanssivalvonnan tavoitteena on olla toimintansa tehokkuudessa ja laadussa eurooppalaisten valvojien kärkitasoa. Vuoden 2013 aikana Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (European Securities and Markets Authority, ESMA) teki vertaisarvion rahamarkkinarahastoja koskevan ohjeen täytäntöönpanosta ja markkinoiden väärinkäytöksiä säännösten valvonnasta sekä vastaavasti Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA) sisäisten mallien ennakkoarvioinnista. Näiden mukaan Finanssivalvonta noudattaa hyvin suosituksia. Lisäeläkelaitosten valvontaa koskevassa vertaisarvioinnissa esitetyt suositukset mukaiset toimenpiteet on jo toteutettu jatkuvassa valvonnassa.

#2: Valvottavien vahva riskienkantokyky ja korkealaatuinen hallinto

Tarkastustoiminta kattoi laajasti eri valvottavasektorit ja riskialueet. Strategian mukaisesti pyrittiin lisäämään tarkastusten lukumäärää ja osuutta valvontatyöstä. Tarkastusten määrällistä tavoitetta ei kuitenkaan vuoden 2013 aikana täysin saavutettu. Tarkastuskohteet painottuivat toimintasuunnitelman ja riskiarvioinnin perusteella valittuihin kohteisiin. Jatkuvan valvonnan systemaattisuutta parannettiin ottamalla käyttöön valvottavakohtaiset valvontasuunnitelmat, jotka kokoavat valvontatoimet yhteen muista suunnitelmista.

Vakavaraisuus- ja muun sääntelyn uudistukset ja uudet valvontatehtävät työllistivät edelleen valvojaa. Rahoitussektorin vakavaraisuus- ja likviditeettiriskisääntely (ns. CRR/CRD IV paketti) sekä vakuutussektorin Solvenssi II vakavaraisuusvaatimusten ja vastuuvelan laskentaa koskeva direktiivi valmistuivat vuoden 2013 aikana. CRR/CRD IV paketin valmistelussa Suomen kannalta tärkeimmiksi asioiksi nousivat luottolaitoksen vakuutusyhtiöomistusten käsittely samoin kuin erisuuruista voitonjakoa sisältävien pääomainstrumenttien käsittely luottolaitoksen omissa varoissa. Näissä kysymyksissä saavutettiin Suomen kannalta hyväksyttävissä oleva lopputulos. Solvenssi II direktiivi päättyi Suomen kannalta toimivaan muotoon.

Luottolaitoslain uudistaminen ja CRD IV muutosten käyttöönotto Suomessa etenivät pitkälle vuoden 2013 loppuun mennessä. Yh-

teistyössä sosiaali- ja terveysministeriön (STM) kanssa vietiin eteenpäin ns. Solvenssi 1½ hanketta, jolla saatetaan voimaan Solvenssi II vaatimusten välivaiheen ohjeistus ja jota koskeva vakuutusyhtiölain osittaisuudistus hyväksyttiin eduskunnassa marraskuussa 2013.

Makrovakaushallintaa edistettiin yhteistyössä Suomen Pankin kanssa. Finanssivalvonta määritteli yhdessä Suomen Pankin kanssa makrovakaushallinnon prosessin sekä makrovakaushallinnon raportin rungon, ja ensimmäinen pilottiraportti makrovakaushallinnon tulevan päätöksenteon tueksi valmistui.

Riskienhallinnan määräysten ja ohjeiden uudistaminen ei edennyt suunnitelmien mukaisesti, koska ylempi sääntely ja ohjeistus Euroopan tasolla on vielä kesken.

#3: Korkealuokkainen asiakkaan- ja sijoittajan suoja

Sääntelyhankkeisiin, varsinkin Finanssivalvonnan oman ohjeistuksen antamiseen, suunnattiin huomattava määrä resursseja vuoden 2013 aikana ja osaa tarkastuksista sekä muista suunnitelluista valvontahankkeista siirrettiin myöhemmäksi. Tarkastusten sijasta tehtiin suppeampia valvontakäyntejä, joilla käytiin läpi erityisesti pienten sijoituspalveluyritysten ja rahastoyhtiöiden menettelytapoja ja sisäisiä prosesseja. Varsinkin pienillä sijoituspalvelu- ja rahastoyhtiöillä todettiin edelleen vaikeuksia sääntelyn osaamisessa ja noudattamisessa. Sijoittajainformaation ja sen tuottamisprosessien valvonta eteni pääosin suunnitelman mukaisesti. Laajamittaisia tai muutoin merkittäviä epäkohtia ei ilmennyt.

Asuntoluottomarginaalien suurentamiseen liittyviä tulkintoja käsiteltiin vuoden aikana. Pankeille lähetetyllä kirjeellä selkeytettiin asuntolainavelallisten asemaa tietyissä erityistilanteissa.

Sääntelyhankkeissa saatiin eteenpäin Finanssivalvonnan keskeisiä näkemyksiä sääntelyn sisällöstä esimerkiksi asiakkaan- ja sijoittajan suojan osalta. Finanssivalvonta vaikutti arvopaperipuolen EU- sääntelyyn ja kansallisen sääntelyn sisältöön. Arvopaperimarkkinain kokonaisuudistuksen edellyttämät muutokset Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmaan toteutettiin määräajassa. Markkinaosapuolia informoitiin uudesta sääntelystä ja valvontahavainnoista merkittävässä määrin.

Finanssivalvonta tuottaa Finanssiasiakas.fi-verkkopalveluun puolueetonta tietoa säästämis-

ja sijoitustuotteista. Verkkopalvelun kävijämäärät ovat vielä vaatimattomat, mutta kasvaneet viime vuosien aikana reippaasti (40 %).

#4: Tuloksellinen valvojen välinen yhteistyö

Eurooppalaisten finanssivalvontaviranomaisten (European Supervisory Authorities, ESA) työn painopistealueet arvioitiin puolivuositain, ja Finanssivalvonnan resurssit suunnattiin arvioinnin pohjalta alueille, joilla on suurin merkitys Suomen finanssisektorin vakauden, kilpailukyvyn, rakenteellisten ominaispiirteiden sekä asiakkaan- ja sijoittajansuojan näkökulmista. Finanssivalvonta vaikutti osaltaan eurooppalaisten finanssivalvontaviranomaisten yhteiskomiteassa uusia rahoitustuotteita koskevan sääntelyn ja valvonnan parantamiseksi sekä valvontaviranomaisten välisen yhteistyön tiivistämiseksi. Finanssivalvonta edisti valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä koordinaation parantamiseksi ja IT-kustannusten kasvun hillitsemiseksi.

Finanssivalvonta panosti yhteistyössä Suomen Pankin kanssa yhteisen valvontamekanismin (SSM) rakentamiseen tavoitteenaan tehokas valvontamalli, joka täyttää asetetut tavoitteet valvonnan laadun ja uskottavuuden parantamiseksi ja on suomalaisten valvottavien kannalta toimiva (ks. myös seuraava luku tässä kertomuksessa).

Pohjoismainen valvontayhteistyö jatkui tiiviinä, mutta siihen kohdistuu tulevaisuudessa haasteita. Pohjoismainen yhteistyö jatkui toimivana maiden rajat ylittävien valvottavien kollegioissa, yhteistarkastuksissa, malliarvioinneissa ja IT-järjestelmien kehitystyössä. Rajat ylittävä käytännön valvontatyö löysi yhteisesti sovittuja muotoja, ja toiminta alkoi tältä osin vakiintua. Kehittämistä on edelleen yhteispohjoismaisten linjausten aikaansaamisessa ja tiedonkulussa.

Luku 7.3 EU:n finanssivalvonnan muotoutuminen ja pankkiunionin kehitys

Toiminnallisesti Euroopan finanssinvalvontaa voidaan ajatella järjestelmänä, joka koostuu sekä makrovakausta että mikrovalvonnasta.

Makrovakaustalvonta

Makrovakaustalvonta täydentää perinteistä, yksittäisten luottolaitosten vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevaa valvontaa – ns. mik-

rovalvontaa – keskittymällä koko rahoitusjärjestelmää koskevien ns. järjestelmäriskien tunnistamiseen ja ehkäisemiseen. Makrovakaustalvonnalla ja politiikalla pyritään tunnistamaan järjestelmäriskkejä, pienentämään finanssikriisien todennäköisyyttä ja lieventämään niiden haitallisia vaikutuksia.

EU:n tasolla makrovakaustalvonnasta vastaa Euroopan järjestelmäriskikomitea (European Systemic Risk Board, ESRB). Komitean tehtävänä on tunnistaa koko rahoitusjärjestelmää uhkaavia riskejä ja ehkäistä niiden kasvu varoitusten ja suositusten avulla. Järjestelmäriskikomitea voi antaa koko EU:ta, yksittäistä jäsenvaltiota tai jäsenvaltioiden ryhmää, Euroopan rahoitusvalvontaviranomaisia taikka kansallisia valvojia koskevia riskivaroituksia ja toimenpidesuosituksia. Komitean suosituksia tulee noudattaa tai niiden noudattamatta jättäminen tulee perustella (comply or explain -periaate). Kertomusvuosi oli järjestelmäriskikomitean kolmas toimintavuosi, ja sen kuluessa komitea antoi suosituksen makrovakaustalvonnasta ja välitavoitteista ja välineistä sekä julkisti seurantaraportin vuonna 2011 antamansa valuuttamääräistä luotonantoa koskevan suosituksen noudattamisesta.

Järjestelmäriskikomitea koostuu hallintoneuvostosta, ohjauskomiteasta, sihteeristöstä sekä neuvoa-antavasta tieteellisestä komiteasta ja neuvoa-antavasta teknisestä komiteasta. Suomen Pankin pääjohtaja on muiden EU-maiden kansallisten keskuspankkien pääjohtajien tavoin järjestelmäriskikomitean hallintoneuvoston äänivaltainen jäsen. Myös kansallisilla valvontaviranomaisilla ovat edustus hallintoneuvostossa. Lisäksi Suomen Pankilla ja Finanssivalvonnalla on edustus järjestelmäriskikomitean neuvoa-antavassa teknisessä komiteassa (Advisory Technical Committee, ATC). Komiteatyön kautta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan asiantuntijat osallistuvat mm. koko EU:n rahoitusjärjestelmän riskien analyysiin sekä makrovakaustalvonnasta työkalujen kehittämiseen.

Makrovakaustalvonnasta toteutetaan pääasias-
sa kansallisella tasolla. Suomessa jatkettiin vuoden 2013 aikana aktiivisesti valmisteluja makrovakaustalvonnasta välineiden ottamiseksi käyttöön. Suomen Pankki tähdensi vakausarvioissaan tarvetta varmistaa, että viranomaisilla on riittävät välineet rahoitusjärjestelmän haitallisten kehityskulkujen torjumiseksi. Makrovakaustalvonnalla voidaan parantaa pankkisektorin tappi-
onsietokykyä ja hillitä koko rahoitusjärjestelmän vakautta uhkaavien riskien muodostumista. Erittäin Suomessa Pankki muistutti, että Suomes-

sa on varmistettava keinot tarvittaessa ehkäistä asuntomarkkinoihin ja asuntoluotonantoon liittyviä riskejä sekä harkittava muiden Pohjoismaiden tavoin systemaattisesti merkittävien pankkien lisäsääntelyä.

Mikrovalvonta

Euroopan finanssivalvojen järjestelmä muodostuu kolmesta EU-viranomaisesta ja kansallisista valvontaviranomaisista. EU-viranomaisia ovat Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA), Euroopan pankkiviranomainen (EBA) ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (EIOPA).

EU-viranomaisten toiminnan ansiosta EU:n finanssimarkkinoiden riskien arviointi on tehostunut ja ajantasainen tietojenvaihto parantunut. Arviot EU:n finanssisektorin tilanteesta toimitetaan säännöllisesti Euroopan komissiolle ja parlamentille, EU:n neuvostolle sekä Euroopan järjestelmäriskikomitealle (ESRB). Yhteisiä toimia EU:n finanssimarkkinoiden vakauttamiseksi on pystytty koordinoimaan entistä paremmin. Valvojakollegioiden toimintaa EU-viranomaiset edistävät ohjeistamalla kollegiotyötä ja osallistumalla kollegioiden kokouksiin sekä arvioimalla valvontakollegioiden toimintaa parhaiden käytänteiden määrittämiseksi. Kolme EU-viranomasta (EBA, EIOPA ja ESMA) tekevät yhteistyötä Euroopan järjestelmäriskikomitean kanssa. Pankkien, vakuutus- ja eläkeyhtiöiden sekä arvopaperimarkkinoiden käytännön valvonnasta vastaavat jäsenvaltioiden kansalliset valvontaviranomaiset. Finanssivalvonnan johtaja on äänivaltainen jäsen Euroopan pankkiviranomaisen (EBA), vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) ja arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) hallintoneuvostossa. Hän osallistuu myös järjestelmäriskikomitean (ESRB) hallintoneuvoston kokouksiin (ilman äänivaltaa).

Kertomusvuonna Euroopan komissio ja parlamentti arvioivat EU:n finanssivalvontajärjestelmän tähänastista toimintaa. Finanssivalvonta osallistui arviointiin. Finanssivalvonta katsoi mm., että EU-viranomaisten tulisi mitattavien sääntelytehtävien ohella vaikuttaa entistä voimallisemmin laadukkaiden ja yhtenäisten valvontakäytänteiden noudattamiseen EU:ssa.

Kuluttajan- ja asiakkaansuojan valvontaa koskevien asioiden selkiyttämistä ja suurempaa painottamista EU-viranomaisten työssä pidettiin niin ikään tärkeänä. Tarpeellista on myös edelleen tehostaa EU-viranomaisten (EBA, EIOPA ja ESMA) yhteistoimintaa.

Finanssivalvonnan tavoitteena on vaikuttaa kolmessa EU-viranomaisessa (EBA, EIOPA ja ESMA) Suomen finanssimarkkinoiden vakauden ja kilpailukyvyn kannalta tärkeissä asioissa niiden valmisteluvaiheessa. Vuonna 2013 valmistelussa oli lukuisia teknisiä sääntely-, täytäntöönpano- ja raportointistandardeja sekä ohjeita. Euroopan finanssisektorin riskien arvioinnissa Finanssivalvonta osallistui erityisesti pankki- ja vakuussektorin sekä arvopaperimarkkinat kattavan kokonaisarvion valmisteluun EU-viranomaisten yhteiskomiteassa.

Pankkiunionin syventyminen

Euroopan pankkiunioni koostuu yhteisestä valvontamekanismista, yhteisestä eurooppalaisesta kriisintorjuntajärjestelmästä sekä kansallisten talletussuojajärjestelmien yhdenmukaistamisesta (kehikko I).¹⁵

Pankkiunionin muodostaminen ja muotoutuminen jatkuivat kertomusvuonna. Yhteistä valvontamekanismia (Single Supervisory Mechanism, SSM) ja EKP:n pankkivalvontatehtäviä koskeva EU:n neuvoston asetus tuli voimaan marraskuussa 2013. Yhteinen valvontamekanismi tarkoittaa, että EKP valvoo euroalueen pankkeja yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa.¹⁶ EKP pitää rahapoliittiset tehtävänsä erillään pankkivalvontatehtävistään.

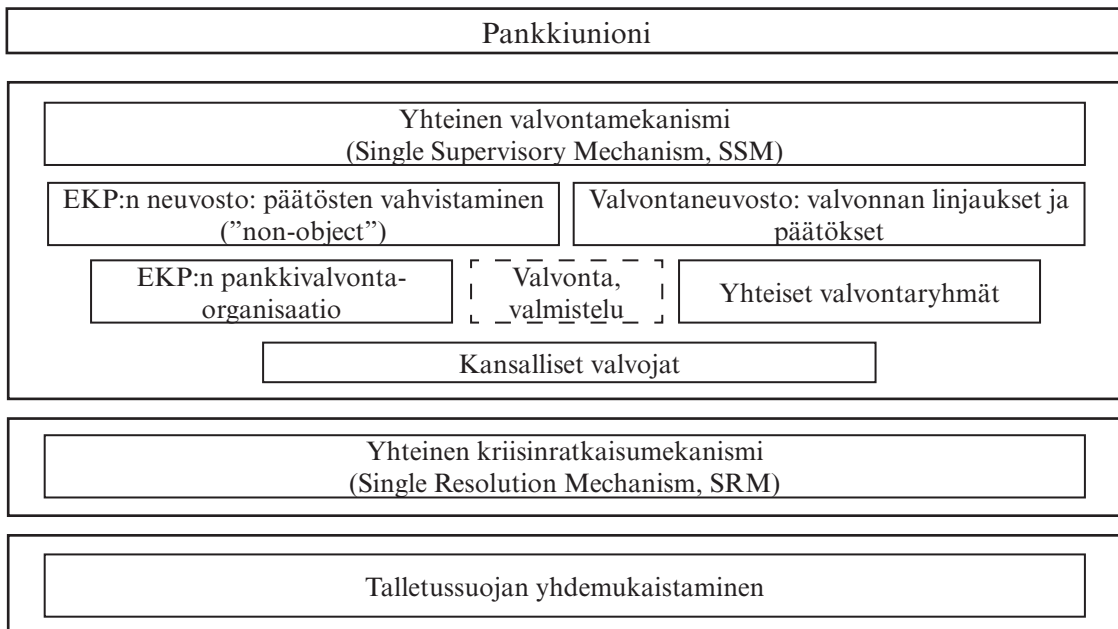
Yhteisen valvonnan piiriin tulee runsaat 5 800 pankkia. EKP valvoo suoraan euroalueen merkittäviä pankkeja. Näitä on yhteensä noin 130, ja taseilla mitaten näiden pankkien osuus kaikista euroalueen pankeista on noin 85 %. Suomesta EKP:n suoraan valvontaan siirtyvät Nordea Pankki Suomi, OP-Pohjola-ryhmä ja Danske Bank. Myös Finanssivalvonta osallistuu edelleen näiden yhteisesti valvottavien pankkien valvontaan. Muiden pankkien valvonta on kansallisten valvojen vastuulla, mutta EKP seuraa myös näiden valvontaa ja antaa sitä koskevat ohjeet.

¹⁵ Näistä erityisesti kansallisten talletussuojajärjestelmien yhdenmukaistamiseen liittyvät ratkaisut ja valmistelut ovat yhä kesken.

¹⁶ Myös euroalueen ulkopuolisilla EU:n jäsenvaltioilla on mahdollisuus liittyä mukaan yhteiseen valvontamekanismiin.

Kehikko 1.

Pankkiunionin muotoutuminen

Finanssivalvonnalle jäävät siis kaikki yhteisen valvonnan ulkopuoliset valvontatehtävät, kuten vastuu vakuutus-, markkina- ja menettelytapavalvonnasta sekä pienten pankkien valvonnasta.

Yhteisen valvontamekanismin keskeisin valmistelu- ja päätöksentekoeelin on valvontaneuvosto (Supervisory Board). Sen äänivaltaisiin jäseniin kuuluvat kansallisten pankkivalvojien johtajat. Valvontaneuvoston jäseniä (ilman äänivaltaa) ovat myös sellaisten maiden – kuten Suomen – keskuspankkien edustajat, joissa keskuspankki ei vastaa pankkivalvonnasta.

EKP aloittaa euroalueen pankkien valvonnan marraskuussa 2014. Valmistelutyöt tätä varten käynnistyivät jo ennen kertomusvuoden alkua eli kesällä 2012. Valmistelua on johtanut korkean tason työryhmä. Sen puheenjohtajana on toiminut EKP:n pääjohtaja, ja työryhmässä oli jäseniä euroalueen keskuspankeista ja valvojista. Suomesta tämän työryhmän työhön osallistuivat Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja *Pentti Hakkarainen* ja Finanssivalvonnan apulaisjohtaja *Jukka Vesala*. Työryhmän työ kohdistui suoraan valvontaan tulevien pankkien määrittelemiseen, juridisiin kysymyksiin ja EKP:n asetusten valmisteluun, valvonnan operatiivisen mallin ja valvontakäsikirjan laatimiseen, pankeilta edelly-

tettävien tietojen raportoinnin valmisteluun ja kattavan arvioinnin suunnitteluun.

Osana valmistelua Euroopan keskuspankki käynnisti lokakuussa 2013 kattavan arvioinnin suoraan valvontaansa tulevien pankkien tilasta. Kattava arviointi koostuu kolmesta osasta, jotka ovat riskien arviointi, saamisten laadun arviointi sekä stressitesti. Stressitesti toteutetaan yhteistyössä Euroopan pankkiviranomaisen (European Banking Authority, EBA) kanssa. EKP ja kansalliset valvojat tekevät arvion yhteistyössä, ja se valmistuu lokakuuhun 2014 mennessä eli ennen kuin EKP ryhtyy hoitamaan uusia valvontatehtäviään. Arvioinnin tavoitteena on varmistaa pankkien tase-erien arvostuskäytäntöjen yhdenmukaisuus ja luotettavuus sekä selvittää pankkien pääomien riittävyys. Arviointi tuottaa näin tietoa EU:n pankkisektorin tilasta ja mahdollisesti vakauden turvaamiseen tarvittavista tukitoimista.

Suomessa kattavan arvioinnin kohteeksi tulevat OP-Pohjola-ryhmä, Nordea Pankki Suomi ja Danske Bank. Valmistelu taseiden saamisten laadun arvioimiseksi alkoi kesällä 2013, ja käytännön työ tehdään vuonna 2014. Merkittävä määrä Finanssivalvonnan asiantuntijoita osallistuu kattavaan arviointiin, minkä lisäksi hankkeessa

on mukana EKP:n henkilöstöä ja ulkopuolisia asiantuntijoita.

On mahdollista, että joidenkin euroalueen pankkien on vahvistettava pääomiaan kattavan arvioinnin tulosten perusteella. Ecofin-neuvoston marraskuussa 2013 antaman julkilausuman mukaisesti näiden pankkien on tässä tapauksessa ensisijaisesti pyrittävä hankkimaan tarvitsemaansa lisäpääoma yksityiseltä sektorilta. Toissijaisesti saatetaan joutua turvautumaan siihen, että kotivaltio pääomittaa kyseisiä pankkeja uusien valtiontukisäännösten mukaisesti. Viimeisenä vaihtoehtona on se, että pankkeja pääomitetaan yhteiseurooppalaisen säännösten mukaisesti. Tämä vaihtoehto voi toteutua, jos pääomitettavien pankkien kotivaltion velkakestävyys vaarantui pääomittamisen vuoksi.

Pankkiunionin syventyminen tarkoittaa, että EKP ja kansalliset valvojat noudattavat vastaisuudessa yhtenäisiä valvonta- ja tarkastuskäytänteitä. Tämä aiheuttaa muutoksia myös Finanssivalvonnassa mm. pankkien riskien arviointiin, tarkastustoimintaan, sanktiointiin, toimilupahakemusten käsittelyyn, raportointiin ja valvojan päätöksentekomenettelyihin. Muutosten läpivientiä auttaa se, että Finanssivalvonta noudattaa jo nyt eurooppalaisia valvontakäytänteitä, jotka on laadittu Euroopan pankkiviranomaisessa (EBA) kansallisten valvojien yhteistyönä.

Yhteisen valvontamekanismin toiminnan rahoittavat valvonnan piiriin kuuluvat pankit. Yhteisen valvontamekanismin toiminnan käynnistyminen edellyttää Finanssivalvonnalta merkittävää resurssipanostusta, menetelmien ja järjestelmien kehittämistä sekä yhteistyön organisointia. Pankkivalvonnan yhdenmukaistamisesta mahdollisesti saatavat tehostamishyödyt ovat odotettavissa vasta pidemmällä aikavälillä.

EU:ssa on käynnissä kaksi merkittävää hanketta pankkien kriisinratkaisumenetelmien kehittämiseksi. Ensimmäinen näistä liittyy Euroopan komission kesäkuussa 2012 tekemään direktiiviehdotukseen, joka koskee luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisujärjestelyjä. Euroopan parlamentti ja komissio ja EU:n neuvosto saavuttivat yksimielisyyden direktiivin sisällöstä joulukuussa 2013, ja direktiivin on määrä tulla (pääosin) voimaan vuoden 2015 alussa. Järjestelyt sekä yhdenmukaistavat että uudistavat jäsenmaiden kriisinratkaisusäännöksiä. Tavoitteena on, että suurikin pankki voidaan ajaa alas hallitusti ja ilman, että siitä aiheutuu häiriöitä rahoitusmarkkinoille. Ero nykyiseen käytäntöön on merkittävä, sillä nykyisin suurten pankkien ongelmat joudutaan usein rat-

kaisemaan siten, että pankki tavalla tai toisella pelastetaan valtion varoin. Näin käy erityisesti tilanteissa, joissa konkurssiin asettaminen ei ole mahdollinen vaihtoehto. Sijoittajanvastuu toteutetaan kattamalla pankin tappiot ensisijaisesti omalla pääomalla sekä etuoikeudeltaan huonommilla veloilla ja muuntamalla sen jälkeen riittävä määrä velkojen saamia uudeksi omaksi pääomaksi. Tavoite on, että uudelleenjärjestelystä pankista tulee jälleen vakavarainen. Sijoittajanvastuun osalta direktiivin on määrä tulla voimaan vuoden 2016 alussa. Kriisinratkaisun rahoittamiseen osallistuvat tarvittaessa myös pankkien rahoittamat kriisinratkaisurahastot.

Euroopan komissio antoi kertomusvuoden kesällä ehdotuksen asetukseksi yhteisestä kriisinratkaisumekanismista, jonka mukaan pankkiunionin piirissä oleviin pankkeihin sovellettaisiin uutta yhteistä ja keskitettyä kriisinratkaisumenettelyä. EU:n talous- ja rahoitusasioiden neuvosto saavutti siitä joulukuussa 2013 yhteisymmärryksen. Ajatus on, että keskitetty elin tekee keskeiset päätökset kriisinratkaisusta. Yhteinen keskitetty menettely helpottaa erityisesti sellaisten pankkien alasajoa, joilla on yli maiden rajojen ulottuvaa toimintaa. Lisäksi yhteisen menettelyn myötä eri jäsenmaissa harjoitettavaa pankkitoimintaa kohdellaan samalla tavoin.

Myös Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunta muodosti kertomusvuoden lopulla neuvottelukantansa ehdotuksesta. Tämän jälkeen aloitettiin lainsäädäntöneuvottelut neuvoston sekä Euroopan parlamentin ja komission kesken. Tavoitteena on saada yhteistä kriisinratkaisumekanismia koskeva asetus hyväksyttyä ennen kevään 2014 europarlamenttivaaleja.

Luku 8 Pankkivaltuuston käsittelemiä asioita ja esittämät arviot

Luku 8.1 Pankkivaltuuston kertomus vuodelta 2012 ja Fivan toimet sen johdosta

Vuotta 2012 koskeneessa kertomuksessaan pankkivaltuusto katsoi, että Finanssivalvonta oli onnistunut haasteellisessa toimintaympäristössä valvomaan hyvin valvottaviaan ja turvaamaan vakuutettujen etuja sekä edistämään yleistä luottamusta finanssimarkkinoiden toimintaan. Huolimatta EU-alueen velkakriisin syventymisestä kertomusvuoden kuluessa Suomen finanssimarkkinoiden vakaus ja vakuutettujen edut eivät vaarantuneet. Yleisen luottamuksen asiakas- ja

sijoittajainformaation laatuun ja finanssimarkkinoiden toimintaan voidaan katsoa säilyneen Suomessa. Velkakriisin välilliset vaikutukset näkyivät kuitenkin suomalaisissa finanssisektorin toimijoissa ja niiden kohtaamisissa ja kantamisissa riskeissä.

Pankkivaltuusto kehotti vuotta 2012 koskeudessa kertomuksessaan Finanssivalvontaa vastaisuudessa kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin:

1) Varmistamaan, että Finanssivalvonnalla on strategiansa mukaisesti kyky ja valmius ehkäistä ennalta Suomen finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta uhkaavia ongelmia nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta kehitti edelleen analyysitoimintaansa.
- Yhteistyötä Suomen Pankin kanssa lisättiin entisestään useilla Finanssivalvonnan toiminta-alueilla.
- Valvojan asettamien raportointivaatimusten kasvu ja taloudellisen tiedon analyysijärjestelmän kehittäminen tehostivat olennaisesti edelleen Finanssivalvonnan analyysitoimintaa.
- Strategian mukaisesti vuonna 2013 pyrittiin lisäämään tarkastusten lukumäärää ja osuutta valvontatyöstä. Tarkastusten määrällistä tavoitetta ei vuoden 2013 aikana täysin saavutettu.
- Jatkuvan valvonnan systemaattisuutta parannettiin ottamalla käyttöön valvottavakohtaiset valvontasuunnitelmat, jotka kokoavat valvontatoimet yhteen muista suunnitelmista.

2) Valmistautumaan tarvittaessa yhteistyössä Suomen Pankin kanssa siihen, että makrovakaushallinta tulee ehdotetulla tavalla Finanssivalvonnan vastuulle.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Vuonna 2013 valmisteltiin yhteistyössä Suomen Pankin kanssa makrovakaushallinnon päätöksentekoa palveleva pilottiversio analyysiraportista.
- Määriteltiin valmistelun ja päätöksenteon alustava prosessikuvaus ottaen huomioon yhteistä valvontamekanismia koskevan asetuksen (ns. SSM-asetus) edellyttämät EKP:n konsultoinnit sekä muiden EU-elinten informoinnit.
- Makrovakaushallinnon tehtävien aloittamiseen vuoden 2015 alussa valmistaututaan edelleen yhdessä Suomen Pankin kanssa ja kehitetään yhteistyötä ministe-

riöiden kanssa kattavan makrovakaushallinnon valmistelun turvaamiseksi.

- Finanssivalvonta on osallistunut yhdessä Suomen Pankin kanssa makrovakaushallinnon analyysiin sekä välineiden kehittämiseen etenkin järjestelmäriskikomitean (ESRB) piirissä.

3) Valmistautumaan ja varautumaan valvontamaksukertymän muutoksiin siltä osin kuin rahoitussektorin ylikansallisen valvonnan muutokset, kuten mm. valvontatehtävien siirtyminen EKP:hen, edellyttävät.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Yhteinen valvontamekanismi (SSM) muuttaa Finanssivalvonnan pankkivalvontakäytäntöjä, mutta sen valvontaa mahdollisesti vähentävä vaikutus on nähtävissä vasta pidemmällä aikavälillä. Yhteisen valvontamekanismin perustamisvaiheessa Finanssivalvonnan työmäärä lisääntyy.
- Finanssivalvonta on ryhtynyt tehostamaan toimintaansa.
- Finanssivalvonnan pidemmän aikavälin toimintasuunnitelmassa on otettu huomioon valvontatehtävien siirtymän mahdollistama henkilöresurssien pienentäminen ja sitä vastaava rahoitustarpeen keveneminen.
- Finanssivalvonnan budjetti vuodeksi 2014 on tiukka.

4) Jatkamaan ja kohdistamaan toimia siten, että yleisen luottamuksen säilyminen suomalaisen finanssisektoriin varmistuu.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta on julkistanut säännöllisesti tietoa markkinoiden tilasta.
- Finanssivalvonta keskitti asiakkaan- ja sijoittajansuojan valvontaa palveluntarjoajien sellaisiin sisäisiin prosesseihin, joilla on merkittävä ja välitön vaikutus asiakkaiden ja sijoittajien asemaan.
- Finanssivalvonta selvittää vuosittain peruspankkipalvelujen hinnoittelua ja saatavuutta ja mm. henkilöasiakaskonttoreiden määrää. Huomiota kiinnitettiin laskun käteismaksusta veloittaviin hintoihin. Asuntoluotoissa pankkeja ohjeistettiin marginaalien korotuksiin liittyvissä kysymyksissä.
- Sijoittajainformaation valvonnassa painotettiin aikaisempien vuosien tapaan informaation oikea-aikaisuutta ja johdonmukaisuutta.
- Kaupankäynnin valvonnassa painottui mahdollisten sisäpiiritapausten tutkinta.

5) Jatkamaan edelleen toimia Finanssivalvonnan sisäisen toiminnan tehostamiseksi.

Finanssivalvonnan havainnot ja toimet:

- Finanssivalvonta kehitti yhteistyössä ulkopuolisen konsulttitoimiston kanssa sijoituspalvelu- ja rahastoyhtiöiden toimilupien käsittelyn ja jatkuvan analyysin prosesseja.
- Prosessien kehittämistä on jo ohjannut yhtenäisen eurooppalaisen valvonnan luomisen yhteisen valvontamekanismin ja EU:n pankki-, vakuutus- ja arvopaperivalvojen asettamien vaatimusten kautta. Yhteisen valvontamekanismin valmistelussa Finanssivalvonta on ollut eturintamassa.
- Finanssivalvonnan ja Suomen Pankin yhteistyötä kehitettiin selvitysmies *Kaarlo Jännärin* työn pohjalta. Tavoitteena oli toiminnan tehostuminen ja samalla kustannusten väheneminen.
- Vuoden 2013 aikana Finanssivalvonnassa toteutettiin työhyvinvointihankkeita ja kehitettiin esimiestyötä valmentavan johtamisen koulutuksen avulla.
- Finanssivalvonnassa aloitettiin organisaation toimivuuden arviointi.

Luku 8.2 Pankkivaltuuston arvio Finanssivalvonnan toiminnasta vuonna 2013

Pankkivaltuusto keskusteli kertomusvuoden aikana Finanssivalvonnan toimialaa koskevien ajankohtaistapausten pohjalta mm. lainsäädännön ja direktiivien erilaisista ohjausvaikutuksista ja finanssisektorin sääntelyn ja uuden EKP:n pankkivalvojan vaikutuksista toimialan kustannuksiin, Finanssivalvonnan resursseihin sekä yritys- ja kuntarahoitukseen. Esillä olivat myös palvelumaksujen kehitys ja läpinäkyvyys, talletussuoja ja talletusten verokohtelu sekä asuntoluottokatto. Lisäksi keskustelua käytiin vakuutusyhtiölain muutosesityksestä, työeläkelaitosten hallinnon uudistamisesta, sisäpiiri-/lähipiirikaupoista ja työeläkeyhtiöiden johdon palkitsemisesta.

Finanssivalvonnan johto on antanut pankkivaltuustolle johtokunnan kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnasta vuodelta 2013 sekä julkaissut Finanssivalvonnan toimintakertomuksen.¹⁷

Finanssivalvonnan toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden osalta pankkivaltuusto arvioi, että Finanssivalvonnan toiminnalle laissa säädetty tavoite on toteutunut. Finanssivalvonta on onnistunut haasteellisessa toimintaympäristössä valvomaan hyvin valvottaviaan ja turvaamaan vakuutettujen etuja sekä edistämään yleistä luottamusta finanssimarkkinoiden toimintaan. Finanssivalvonta on kyennyt edistämään toimialan kansainvälistä ja kansallista sääntelyä. Yleisen luottamuksen asiakas- ja sijoittajainformaation laatuun ja finanssimarkkinoiden toimintaan voidaan katsoa säilyneen Suomessa.

Edistääkseen riskiperusteisesti kohdennettua ja tehokasta valvontaa Finanssivalvonta on kehittänyt valvottavien ajantasaisen analyysin menetelmiä ja tehostanut sisäistä toimintaansa. Finanssivalvonnan tarkastustoiminta on valvottavien vahvan riskinkantokyvyn ja korkealaatuisen hallinnon edistämiseksi painotettu toimintasuunnitelman ja riskiarvioinnin perusteella valittuihin kohteisiin. Lisäksi jatkuvan valvonnan systemaattisuutta on parannettu ja uudesta sääntelystä on tiedotettu aktiivisesti. Edistääkseen korkealuokkaista asiakkaan- ja sijoittajansuojaa Finanssivalvonta on suunnannut resursseja sääntelyhankkeisiin ja tehnyt tarkastuksia suppeampia valvontakäyntejä, joissa se on käynyt läpi pienten sijoituspalvelu- ja rahastoyhtiöiden menettelytapoja ja sisäisiä prosesseja. Hoitaakseen tuloksellisesti valvojen välistä yhteistyötä Finanssivalvonta on keskittänyt voimavarojaan EU:n valvontaviranomaisissa ja järjestelmäriskikomiteassa niihin alueisiin, joilla on suurin merkitys Suomen finanssisektorin vakavaraisuuden, kilpailukyvyn ja rakenteellisten ominaispiirteiden sekä asiakkaan- ja sijoittajansuojan näkökulmasta. Lisäksi Finanssivalvonta on yhteistyössä Suomen Pankin kanssa panostanut yhteisen valvontamekanismin (SSM) rakentamiseen.

Finanssivalvonnan toiminnan yleisen tehokkuuden näkökulmasta pankkivaltuusto arvioi, että Finanssivalvonta on hoitanut valvonnan laajenevaa ja alati muuttuvaa tehtäväkenttää tehokkaasti ja kustannuskehityksen kannalta tarkoituksenmukaisesti. Vuonna 2013 käynnistynyt valmistelu kohti uutta eurooppalaista pankkien valvontamekanismia on käynnistynyt Finanssivalvonnan kannalta hyvin.

¹⁷ Tämä kertomus löytyy osoitteesta <http://www.finanssivalvonta.fi/FI/TIEDOTTEET/Pages/Default.aspx>. Samasta kohtaa löytyy myös Finanssivalvonnan oma toimintakertomus vuodelta 2013. Sen liitteestä löytyy tilastotietoa mm. valvottavien ja muiden valvontamaksuvelvollisten lukumääristä, Finanssivalvonnan toimintakuluista ja rahoituksesta, määrättyistä valvontamaksuista ja toimenpidemaksuista.

Pankkivaltuusto kehottaa Finanssivalvontaa kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Varmistamaan, että Finanssivalvonnalla on strategiansa mukainen kyky ja valmius ehkäistä ennalta Suomen finanssimarkkinoiden vakautta ja luottamusta uhkaavia ongelmia muuttuvassa toimintaympäristössä.
- Jatkamaan riskiperusteisen valvonta- ja sääntelytyön suuntaamista finanssikriisin ja talouden taantumana vuoksi kasvaneisiin riskeihin ja niiden hallintaan sekä maksujärjestelmän toimivuuteen.
- Valmistautumaan makrovakauseroavonnan tehtävien käynnistymiseen vuoden 2015 alussa yhteistyössä Suomen Pankin kanssa.
- Arvioimaan ja muuttamaan pankkivalvonnan käytäntöjään yhteisen pankkivalvonnan vaatimuksia vastaaviksi.
- Valmistautumaan ja varautumaan Finanssivalvonnan resurssitarpeisiin ja valvontamaksukertymän muutoksiin siltä osin kuin rahoitussektorin ylikansallisen valvonnan muutokset, kuten mm. valvontatehtävien siirtyminen EKP:hen, edellyttävät.
- Jatkamaan edelleen toimia Finanssivalvonnan sisäisen toiminnan tehostamiseksi.

OSA III KERTOMUSVUODEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

Tässä osiossa kuvataan lyhyesti eräitä sekä Suomen Pankin että Finanssivalvonnan toimintakentän tapahtumia kertomusvuoden päättymisen jälkeen eli alkuvuodesta 2014.

- Suomen Pankki tiedotti tammikuun 2014 alussa, että Suomessa liikkeessä olevasta setelistöstä löydettiin vuoden 2013 aikana vähemmän euroseteliväärennöksiä kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2013 väärennöksiä löydettiin 427, kun taas vuonna 2012 tuli esiin 620 väärennöstä. Eniten löydettiin 50 euron väärennöksiä (169 kpl), ja seuraavaksi yleisimpiä olivat 20 euron väärennökset (124 kpl). Väärennöslojdysten määrä Suomessa liikkeessä olevasta setelistöstä on vähentynyt vuodesta 2010 alkaen.
- Saksan perustuslakituomioistuin on arvioinut kysymystä, onko EKP:n neuvoston syyskuussa 2012 tekemä päätös ns. rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelmasta (Outright Monetary Transactions eli OMT-ohjelma) yhteensopiva Euroopan unionin perussopimusten ja EKP:n toimivallan kanssa. Kyse on siis siitä, onko EKP ylittänyt toimivaltansa. Saksan perustuslakituomioistuin ilmoitti helmikuun 2014 alussa, että se pyytää EU:n tuomioistuimelta tähän kysymyksen ennakkoratkaisua. Perustuslakituomioistuin ohjasi asian EU:n tuomioistuimelle ja lykkäsi näin omaa ratkaisuaan asiassa. Tämä on tulkittavissa ilmeisesti niin, että Saksan perustuslakituomioistuin ehdollistaa päätöksensä EU:n tuomioistuimen ennakkoratkaisulle. Tuomioistuin päätyi ratkaisuun enemmistöpäätöksellä (6–2) siten, että vähemmistöön jääneiden tuomareiden mielestä asiaa ei olisi pitänyt lainkaan ottaa käsittelyyn. EKP puolestaan katsoo, että päätös OMT-ohjelmasta kuuluu sen toimivaltaan. Tämän on todennut mm. EKP:n johtokunnan entinen jäsen Jörg Asmussen, joka oli kuultavana Saksan perustuslakituomioistuimessa kesällä 2013.
- EKP julkisti 20.2.2014 tilinpäätöksensä vuodelta 2013. Tilinpäätöksen mukaan nettovoitto vuodelta 2013 oli 1 440 milj. euroa, kun se vuonna 2012 oli 995 milj. euroa. Kansallisille keskuspankeille jaettiin yhteensä 1 430 milj. euroa, mikä oli reilut 400 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. EKP raportoi myös, että liikkeessä olevista seteleistä kertyi 406 milj. euroa korkotuottoja ja että velkapaperiohjelmasa ostetuista arvopapereista kertyi korkotuottoja 962 milj. euroa. EKP:n taseen varojen kokonaismäärä oli 174 mrd. euroa. Vastaava luku vuonna 2012 oli 207 mrd. euroa. EKP:n riskivaraus on 7 530 milj. euroa. Sillä varaudutaan valuuttakurssi-, korko- ja luottoriskeihin sekä kullan hintariskiinkin.
- Maaliskuun 6. päivän kokouksessaan EKP:n neuvosto päätti pitää ohjauskorot ennallaan. Tämän mukaisesti perusrahoitusoperaatioiden korko pysyi edelleen 0,25 prosentissa, maksuvalmiusluoton korko 0,75 prosentissa ja talletuskorko 0,00 prosentissa. Päätöstä perusteltiin mm. sillä, että euroalueen talous elpyy maltillisesti ja että edessä vaikuttaa olevan hitaan inflaation kausi. Näitä näkemyksiä tukivat rahan määrän ja luotonannon kehityksen vaikeus sekä se, että keskipitkän aikavälin inflatio-odotukset ovat edelleen 2 prosentin tavoitteen mukaiset.
- Kuten tässäkin kertomuksessa on kuvattu, Suomen Pankilla on eurojärjestelmään liittyviä vastuuta, jotka ovat seurausta yhteisen rahapolitiikan toteuttamisesta ja keskuspankkitehtävien hoidosta. Maaliskuun 2014 alussa (tilanne: 7.3.2014) Suomen Pankin laskennallinen osuus (1,79541 %) rahapolitiikan jälleenrahoitusoperaatioista oli 11,7 mrd. euroa, katettujen joukkolainojen osto-ohjelmasta 1,0 mrd. euroa ja arvopaperimarkkinoita koskevasta ohjelmasta 3,2 mrd. euroa. Rahapolitiikan jälleenrahoitusoperaatiot ovat lainaoperaatioita, joita vastaan pankit ovat toimittaneet eurojärjestelmälle turvaavat vakuudet.
- Eurojärjestelmän sisäiset saamiset Suomen Pankin taseessa (ml. ns. TARGET-saamiset) olivat helmikuun 2014 lopulla 19,3 mrd. euroa.

LIITE

SUOMEN PANKIN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2013

Tase, milj. euroa

	31.12.2013	31.12.2012
VASTAAVAA		
1 <i>Kulta ja kultasaamiset</i>	1 373	1 988
2 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	6 585	6 171
Saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta	1 955	2 097
Pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset.....	4 630	4 074
3 <i>Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta</i>	297	404
4 <i>Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta</i>	1 347	1 970
5 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille</i>	2 475	3 681
Perusrahoitusoperaatiot.....	—	—
Pitempiäaikaiset rahoitusoperaatiot	2 475	3 681
6 <i>Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta</i>	0	0
7 <i>Euromääräiset arvopaperit euroalueelta</i>	10 063	11 471
Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit..	3 717	4 555
Muut arvopaperit.....	6 346	6 915
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset saamiset</i>	26 539	74 382
Osuus EKP:n pääomasta	141	141
Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset.....	722	722
Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset	3 522	3 248
Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)	22 154	70 270
9 <i>Muut saamiset</i>	1 052	1 115
Euroalueen metallirahat.....	23	27
Aineellinen ja aineeton käyttöomaisuus.....	149	155
Muu vaihto-omaisuus.....	641	607
Muut.....	238	326
Yhteensä	49 731	101 182

Pyörityksien vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää.

	31.12.2013	31.12.2012
VASTATTAVAA		
1 <i>Liikkeessä olevat setelit</i>	15 753	15 044
2 <i>Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat</i>		
<i>euroalueen luottolaitoksille</i>	23 803	73 799
Vähimmäisvarantotalletukset	14 303	31 698
Yötalletukset	–	37 101
Määräaikaistalletukset		
(likviditeettiä vähentävä hienosäätöoperaatio)	9 500	5 000
3 <i>Euromääräiset velat muille euroalueella oleville</i>	55	801
4 <i>Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	527	1 004
5 <i>Vahuuttamääräiset velat euroalueelle</i>	0	0
6 <i>Vahuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle</i>	66	139
7 <i>Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä</i>	1 330	1 387
8 <i>Eurojärjestelmän sisäiset velat</i>	–	–
9 <i>Muut velat</i>	21	24
10 <i>Arvonmuutostilit</i>	1 556	2 609
11 <i>Varaukset</i>	3 939	3 708
12 <i>Oma pääoma</i>	2 442	2 332
Kantarahasto	841	841
Vararahasto	1 601	1 491
13 <i>Tilikauden voitto</i>	239	337
Yhteensä	49 731	101 182

LIITE

Tuloslaskelma, milj. euroa

	1.1.–31.12.2013	1.1.–31.12.2012
1 <i>Korkotuotot</i>	565	1 110
2 <i>Korkokulut</i>	-23	-113
3 <i>KORKOKATE</i>	542	998
4 <i>Valuuttakurssierot</i>	-6	14
5 <i>Arvopapereiden hintaerot</i>	56	221
<i>Valuuttojen ja arvopapereiden arvostustappiot</i>	-19	-3
6 <i>Valuuttakurssi- ja hintaerovarauksen muutos</i>	-31	-232
<i>RAHOITUSKATE</i>	542	998
7 <i>Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista</i>	-1	-1
8 <i>Rahoitustulon netto-osuus</i>	-111	-343
9 <i>Osuus EKP:n voitosta</i>	8	1
10 <i>Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin</i>	6	11
11 <i>Muut keskuspankkitoiminnan tuotot</i>	28	133
<i>KESKUSPANKKIERIEN KATE</i>	472	800
12 <i>Muut tuotot</i>	33	47
<i>Toimintakulut</i>	-94	-92
13 <i>Henkilöstökulut</i>	-52	-52
14 <i>Eläkerahastomaksu</i>	-	-
15 <i>Hallinnolliset kulut</i>	-29	-29
16 <i>Poistot käyttöomaisuudesta</i>	-8	-8
17 <i>Setelien hankintakulut</i>	-5	-3
18 <i>Muut kulut</i>	-0	-1
<i>TOIMINNALLINEN TULOS</i>	411	754
<i>Eläkerahaston tulos</i>	34	47
19 <i>Eläkerahaston tuotot</i>	64	78
20 <i>Eläkerahaston kulut</i>	-29	-31
21 <i>Varausten muutos</i>	-206	-464
22 <i>TILIKAUDEN TULOS</i>	239	337

Tilinpäätöksen liitteet, milj. euroa

	1.1.–31.12.2013	1.1.–31.12.2012
<i>Osakkeet ja osuudet, nimellisarvo</i>		
Kansainvälinen järjestelypankki (BIS) ¹	22,4 (1,96 %)	22,4 (1,96 %)
Asunto-osakkeet	2,5	2,5
Muut osakkeet ja osuudet	0,0	0,0
Yhteensä	24,9	24,9
<i>Laskennallinen osuus arvopaperikeskuksen rahastosta</i>	0,3	0,3
<i>Eläkesitoumuksista johtuva vastuu</i>		
Suomen Pankin eläkevastuu ²	581,5	577,7
– tästä varauksilla katettu	616,1	582,2
<i>Suomen Pankin huoltokonttori</i>		
Talletukset	25,4	25,1
Luotot	3,7	3,7

¹ Suluissa Suomen Pankin suhteellinen omistusosuus BIS:n liikkeessä olevista osakkeista.

² Vuoden 2013 eläkevastuussa on mukana 1.1.2014 voimaan tuleva eläkkeiden ja vapaakirjojen indeksikorotus.

LIITE

Suomen Pankin kiinteistöt

<i>Kiinteistö</i>	<i>Osoite</i>	<i>Valmistumisvuosi</i>	<i>Tilavuus noin m³</i>
<i>Helsinki</i>	<i>Rauhankatu 16</i>	<i>1883/1961/2006</i>	<i>52 100</i>
	<i>Rauhankatu 19</i>	<i>1954/1981</i>	<i>40 500</i>
	<i>Snellmaninkatu 6¹</i>	<i>1857/1892/2001</i>	<i>24 600</i>
	<i>Snellmaninkatu 2¹</i>	<i>1901/2003</i>	<i>3 400</i>
	<i>Ramsinniementie 34</i>	<i>1920/1983/1998</i>	<i>4 800</i>
<i>Oulu</i>	<i>Kajaaninkatu 8</i>	<i>1973</i>	<i>17 200</i>
<i>Vantaa</i>	<i>Turvalaaksontie 1</i>	<i>1979</i>	<i>324 500</i>
<i>Inari</i>	<i>Saariseläntie 9</i>	<i>1968/1976/1998</i>	<i>6 100</i>

¹ Siirretty vuoden 2002 alussa Suomen Pankin eläkerahaston omaisuudeksi.

Pankkivaltuuston päätti 21.3.2014, että Suomen Pankin voitto, 238 807 495,60 euroa, käytetään seuraavasti: Voitosta 58 807 495,60 euroa käytetään Suomen Pankista annetun lain (214/1998) 21 §:n 2 momentin perusteella vararahaston kartuttamiseen ja muu osa eli 180 000 000 euroa siirretään käytettäväksi valtion tarpeisiin.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

1. Yleiset laatimisperiaatteet

Suomen Pankki noudattaa EKP:n neuvoston hyväksymiä talousperusteisia kirjanpitoperiaatteita ja tekniikoita, ja tilinpäätökset laaditaan näiden yhdenmukaistettujen periaatteiden mukaisesti. Pankkivaltuusto vahvistaa Suomen Pankista annetun lain 11. pykälän mukaisesti pankin tilinpäätöksen perusteet johtokunnan esityksen perusteella.

Suomen Pankin tuloslaskelma sisältää myös Suomen Pankin eläkerahaston ja Finanssivalvonnan tuotot ja kulut. Suomen Pankin eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

2. Valuutta- ja kultamääräisten erien arvostaminen

Valuutta- ja kultamääräiset erät on tilinpäätöksessä muunnettu euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssveja. Erät on arvostettu valuuttakohdaisesti. Valuuttakurssista johtuva arvostusero käsitellään erillään arvopapereiden hintojen muutoksesta johtuvasta erosta. Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonneuostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonneuostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Kullan hinnanmuutos- ja kurssimuutoserot käsitellään yhtenä eränä. Tilikauden aikana realisoituneiden valuuttakurssivoittojen ja -tappioiden laskemisessa on käytetty päivittäisen nettokeskihinnan menetelmää. Tilinpäätöksessä käytetyt kurssit käyvät ilmi oheisesta taulukosta.

Valuutta	2013	2012
Yhdysvaltain dollari	1,3791	1,3194
Japanin jeni	144,7200	113,6100
Australian dollari	1,5423	1,2712
Norjan kruunu	8,3630	7,3483
Tanskan kruunu	7,4593	7,4610
Ruotsin kruunu	8,8591	8,5820
Sveitsin frangi	1,2276	1,2072
Englannin punta	0,8837	0,8161
Kanadan dollari	1,4671	1,3137
Erietyiset nosto-oikeudet (SDR)	0,8942	0,8578
Kulta	871,2200	1 261,1790

3. Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Tuotot ja kulut kirjataan suoriteperusteisesti. Realisoituneet tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Arvopapereiden hankintahinnan ja nimellisarvon erotus jaksotetaan arvopapereiden juoksuaikalle. Arvopapereiden hintaeroista johtuvien voittojen ja tappioiden laskemisessa on käytetty arvopapereiden keskihinnan menetelmää.

Realisoitumattomat voitot kirjataan taseen arvonneuostileille. Realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan, jos ne ovat suuremmat kuin aikaisemmin taseen arvonneuostileille kirjatut vastaavat realisoitumattomat arvostusvoitot. Tuloslaskelmaan kirjattuja realisoitumattomia tappioita ei peruuteta seuraavina tilikausina. Sekä valuutta- että euromääräiset arvopaperit on arvostettu arvopaperilajeittain. Jos arvopaperilajista tai valuutasta kirjataan tilinpäätökseen realisoitumattomia tappioita, tämän arvopaperilajin keskihintaa tai valuutan nettokeskikurssia muutetaan vastaavasti ennen seuraavan tilikauden alkua.

Arvopapereiden takaisinmyyntisitoumukset eli käänteiset reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina talletuksina vastaavaa-puolelle. Arvopapereiden takaisinostisitoumukset eli reposopimukset kirjataan taseeseen vakuudellisina luottoina vastattavaa-puolelle. Reposopimuksilla myydyt arvopaperit jäävät Suomen Pankin taseeseen.

Eläkerahaston sijoitussalkku arvostetaan kuukausittain ulkopuolisten salkunhoitajien ilmoittamaan kuukauden viimeisen päivän markkinahintaan.

Jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit (paitsi eräpäivään saakka pidettävät arvopaperit) ja vastaavat saamiset arvostetaan arvopaperikohdaisesti joko tilinpäätöspäivän markkinoiden keskihinnan tai tilinpäätöspäivän tuottokäyrän perusteella. Vuoden 2013 arvostuksessa on käytetty markkinoiden keskihintaa 31.12.2013.

Eräpäivään saakka pidettäväksi luokitellut jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit, ei-jälkimarkkinakelpoiset arvopaperit ja epälikvidit kantasakkeet arvostetaan jaksotettuun hankintameno- vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella.

4. EKP:n sisäisiä saamisia ja velkoja koskevat kirjanpitoperiaatteet

Eurojärjestelmän sisäisiä saamisia ja velkoja aiheutuu pääasiassa EU-maasta toiseen suoritettavista euromääräisistä maksuista, joiden

katteensiirto suoritetaan keskuspankkirahassa. Maksujen alullepanijat ovat pääasiassa yksityisen sektorin toimijoita. Katteensiirto suoritetaan TARGET2-järjestelmässä eli Euroopan laajuudessa automatisoidussa reaaliaikaisessa bruttomaksujärjestelmässä (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer). Maksuista syntyy kahdenvälisiä saamisia ja velkoja EU:n keskuspankkien toisilleen pitämällä TARGET2-tileillä. Nämä kahdenväliset saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin niin, että EKP asettuu tapahtumassa kummankin osapuolen vastapuoleksi. Tämän jälkeen kullekin kansalliselle keskuspankille jää vain nettopositio EKP:hen nähden. TARGET2-järjestelmään liittyvät Suomen Pankin EKP:hen kohdistuvat saamiset ja velat sekä muut eurojärjestelmän sisäiset euromääräiset saamiset ja velat (kuten ennakkovoitonjako kansallisille keskuspankeille ja rahoitustulon netto-osuus) esitetään Suomen Pankin taseessa yhtenä nettomääräisenä saamisena tai velkana erässä ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)”. EKP:n sisäiset euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansallisten keskuspankkien saamiset ja velat, jotka eivät liity TARGET2-järjestelmään, esitetään erässä ”Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta” tai ”Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle”.

Eurojärjestelmän sisäiset saamiset, jotka liittyvät Suomen Pankin osuuteen EKP:n pääomasta, esitetään erässä ”Osuus EKP:n pääomasta”.

Nettosaaminen, joka syntyy euroseteleiden kohdistamisesta eurojärjestelmän sisällä, esitetään yhtenä omaisuuseränä erässä ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset” (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Liikkeessä olevat setelit”).

Eurojärjestelmään liittyvien keskuspankkien valuuttavarantojen siirrosta EKP:lle syntyneet eurojärjestelmän sisäiset saamiset ovat euromääräisiä, ja ne esitetään erässä ”Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset”.

5. Käyttöomaisuutta koskevat arvostusperiaatteet

Tilikauden 1999 alusta lukien käyttöomaisuus on arvostettu hankintahintaan poistoilla vähennettynä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä. Tasapoistot tehdään käyttöomaisuuden odotetuna taloudellisena käyttöaikana siten, että ne aloitetaan pääasiassa hankintaa seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Vuonna 1999 taseeseen markkinahintaisina aktivoitujen rakennusten ja maa-alueiden vas-

taerä on arvonmuutostili. Näiden rakennusten poistot on kirjattu arvonmuutostiliä purkamalla siten, ettei niillä ole tulosvaikutusta.

Taloudelliset käyttöajat ovat seuraavat:

- ATK-laitteet ja -ohjelmistot, autot: 4 vuotta
- koneet ja kalusto: 10 vuotta
- rakennukset: 25 vuotta.

Käyttöomaisuus, jonka arvo on alle 10 000 euroa, poistetaan hankintavuonna.

6. Liikkeessä olevat setelit

EKP ja 17 euroalueen kansallista keskuspankkia, jotka yhdessä muodostavat eurojärjestelmän, laskevat liikkeeseen euroseteleitä.¹ Liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvo kohdistetaan keskuspankeille kunkin kuukauden viimeisenä pankkipäivänä setelien jakoperusteen mukaisesti.² EKP:lle on merkitty 8 prosentin osuus liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, ja loput 92 % on merkitty kansallisille keskuspankeille setelien jakoperusteen mukaisesti. Osuus ilmoitetaan taseen vastattavaa-puolella erässä ”Liikkeessä olevat setelit”. Kullekin kansalliselle keskuspankille setelien jakoperusteen mukaisesti kohdistetun eurosetelien osuuden arvon ja kyseisen keskuspankin tosiasiallisesti liikkeeseen laskemien eurosetelien arvon erotuksesta aiheutuu myös eurojärjestelmän sisäisiä saamisia tai velkoja, joille maksetaan korkoa. Nämä korolliset³ saamiset tai velat ilmoitetaan aluerässä ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat: Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvä nettosaaminen/-velka”. Suomen Pankin taseessa erä on vastaavaa-puolella.

Seteleistä saatava tulo jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden EKP:n pääomasta maksamiin osuuksiin. Näistä eristä kertyvät korkotuotot ja -kulut selvitetään EKP:n tilien kautta, ja ne ovat osa korkokatetta. EKP:n

¹ Euroopan keskuspankin päätös, annettu 13. päivänä joulukuuta 2010, euroseteleiden liikkeeseenlaskusta (EKP/2010/29), EUVL L 35, 9.2.2011, s. 26

² Setelien jakoperusteella tarkoitetaan prosenttiosuuksia, jotka saadaan, kun otetaan huomioon EKP:n osuus liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaismäärästä ja sovelletaan merkityn pääoman jakoperustetta kansallisten keskuspankkien osuuteen tästä kokonaismäärästä.

³ Euroopan keskuspankin päätös (EKP/2010/23) rahaliiton osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien rahoitustulon jakamisesta.

pääoma-avainta tarkistetaan viiden vuoden välein ja uusien jäsenmaiden liittyessä Euroopan unioniin.

Setelitulo, joka EKP:lle kertyy sen 8 prosentin osuudesta liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta, jaetaan pääasiassa kansallisille keskuspankeille.⁴

7. Muutokset tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät ole muuttuneet tilikauden 2013 aikana.

8. Rahoitustulo

Euroopan keskuspankkijärjestelmässä rahapoliittisten tehtävien hoidon yhteydessä kertyvä rahoitustulo lasketaan ja jaetaan kansallisten keskuspankkien kesken perussäännön määräysten ja Euroopan keskuspankin neuvoston tekemien päätösten mukaisesti.

Ennakkovoitonjako

EKP:n neuvosto on päättänyt, että EKP:n euroseteleistä saama tulo eli sille kohdistettu 8 % liikkeeseen laskettujen euroseteleiden kokonaisarvosta sekä EKP:n saama nettotulo arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman (Securities Markets Programme) sekä rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelman (Outright Monetary Transactions) mukaisesti ostetuista arvopapereista maksetaan kokonaisuudessaan kansallisille keskuspankeille sinä tilikautena, jona se kertyy. Ellei EKP:n neuvosto muuta päätä, EKP jakaa tulon tilikautta seuraavan vuoden tammikuussa ennakkovoitonjakona.⁵ EKP:n liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saaman tulon määrästä voidaan EKP:n neuvoston päätöksellä vähentää ne kulut, joita EKP:lle on koitunut euroseteleiden liikkeeseen laskemisesta ja käsittelemisestä. EKP:n neuvosto päättää ennen vuoden päättymistä, jätetäänkö arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo koko-

naan tai osittain jakamatta sen varmistamiseksi, että jaettavan tulon määrä ei ylitä EKP:n nettovoittoa kyseiseltä vuodelta.

EKP:n neuvosto voi myös päättää, että arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja rahapoliittisten suorien kauppajen ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista ja – tarpeen mukaan – liikkeeseen lasketuista euroseteleistä saatu EKP:n tulo siirretään kokonaan tai osittain valuuttakursseista, koroista, luotoista ja kullan hinnasta johtuvien riskien varalta tehtävään varaukseen.

9. Eläkerahasto

Vuonna 2001 tehtiin päätökset Suomen Pankin eläkevastuun hoitamisesta pankin taseessa olevan eläkerahaston avulla. Vuoden 2002 alussa voimaan tulleen järjestelyn tarkoituksena on huolehtia Suomen Pankin henkilöstön eläketurvan kattamiseen liittyvien varojen tuottavasta sijoittamisesta. Suomen Pankin eläkerahastosta laaditaan erillinen vuosikertomus. Eläkerahaston varat sisältyvät Suomen Pankin taseessa muihin saamisiin.

EKP:n suuntaviivat yhdenmukaistetusta kirjanpidosta eivät säatele eläkerahaston kirjanpitoa. Eläkerahaston sijoitukset arvostetaan markkinahintaan ja arvonmuutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Tilinpäätöksessä käytetään vuoden viimeisen päivän markkinahintoja. Eläkerahaston kiinteistöt ovat taseessa siirtohetken mukaisessa arvossaan vuosipoistot vähennettyinä. Siltä osin kuin rakennusten tasearvo on katettu arvonorotuksella, vastaavat poistot kirjataan arvonorotusta purkamalla siten, että poistoilla ei ole tulosvaikutusta.

10. Varausten kirjaamisen periaatteet

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopaperien markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihtelujen tasaamiseksi on tarpeen.

Tilinpäätöksessä voidaan tehdä pankin eläkevastuun kattamiseksi tarpeellisia varauksia.

11. Taseen ulkopuoliset vastuut

Taseen ulkopuolisista eristä aiheutuvat voitot ja tappiot käsitellään samalla tavalla kuin taseessa olevista eristä aiheutuneet voitot ja tappiot. Valuuttatermiinit otetaan huomioon laskettaessa valuuttaposition nettokeskihintaa.

⁴ EKP:n päätös (EKP/2005/11).

⁵ EKP:n 25.11.2010 antama päätös Euroopan keskuspankin liikkeeseen lasketuista euroseteleistä sekä arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostetuista arvopapereista saaman tulon jakamisesta (EKP/2010/24), EUVL L 6, 11.1.2011, s. 35..

EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste 1.1.2011 alkaen			EKP:n pääomaan sovellettava jakoperuste 1.7.2013 alkaen	
	EKPJ, pääoma-avain, %	Eurojärjestelmä, pääoma-avain, %	EKPJ, pääoma-avain, %	Eurojärjestelmä, pääoma-avain, %
Belgian keskuspankki	2,4256	3,46660	2,4176	3,47566
Saksan keskuspankki	18,9373	27,06469	18,7603	26,97069
Viron keskuspankki	0,1790	0,25582	0,1780	0,25590
Irlannin keskuspankki	1,1107	1,58738	1,1111	1,59737
Kreikan keskuspankki	1,9649	2,80818	1,9483	2,80097
Espanjan keskuspankki	8,3040	11,86786	8,2533	11,86533
Ranskan keskuspankki	14,2212	20,32457	14,1342	20,31999
Italian keskuspankki	12,4966	17,85981	12,4570	17,90877
Kyproksen keskuspankki	0,1369	0,19565	0,1333	0,19164
Luxemburgin keskuspankki	0,1747	0,24968	0,1739	0,25001
Maltaan keskuspankki	0,0632	0,09032	0,0635	0,09129
Alankomaiden keskuspankki	3,9882	5,69983	3,9663	5,70214
Itävallan keskuspankki	1,9417	2,77503	1,9370	2,78472
Portugalin keskuspankki	1,7504	2,50163	1,7636	2,53543
Slovenian keskuspankki	0,3288	0,46991	0,3270	0,47011
Slovakian keskuspankki	0,6934	0,99099	0,6881	0,98924
Suomen Pankki	1,2539	1,79204	1,2456	1,79073
Eurojärjestelmä yhteensä	69,9705	100,0000	69,5581	100,0000
Bulgarian keskuspankki	0,8686		0,8644	
Tšekin keskuspankki	1,4472		1,4539	
Tanskan keskuspankki	1,4835		1,4754	
Kroatian keskuspankki	–		0,5945	
Latvian keskuspankki	0,2837		0,2742	
Liettuan keskuspankki	0,4256		0,4093	
Unkarin keskuspankki	1,3856		1,3740	
Puolan keskuspankki	4,8954		4,8581	
Romanian keskuspankki	2,4645		2,4449	
Ruotsin keskuspankki	2,2582		2,2612	
Englannin pankki	14,5172		14,4320	
Euroalueeseen kuulumatto- mat kansalliset keskuspankit yhteensä	30,0295		30,4419	
Yhteensä	100,0000		100,0000	

Taseen liitetiedot

Vastaavaa

1. Kultra ja kultasaamiset

Suomen Pankilla on 1 576 474 troyunssia kultaa (1 troyunssi = 31,103 g), joka on tilinpäätöksessä arvostettu markkinahintaan. Vuoden 1999 alussa Suomen Pankki, kuten muutkin eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit, siirsi noin 20 % kullastaan EKP:lle.

Kultra	31.12.2013	31.12.2012
Määrä (milj. troyunssia)	1,6	1,6
Hinta troyunssilta (EUR)	871,2	1 261,2
Arvo markkinahintaan (milj. EUR)	1 373,5	1 988,2
Markkina-arvon muutos (milj. EUR)	-614,8	69,8

2. Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erässä ovat valuuttavarantoon luettavat valuuttasaamiset euroalueen ulkopuolelta sekä SDR-määräiset saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta (IMF).

2.1 Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä

Valuuttamääräiset saamiset IMF:ltä eriteltyinä

	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	Milj. SDR	Milj. EUR	Milj. SDR
Varanto-osuus IMF:ssä	365,0	326,4	471,6	404,6
Erityiset nosto-oikeudet	1 258,8	1 125,7	1 311,8	1 125,3
Muut saamiset IMF:ltä	331,3	296,3	313,8	269,2
Yhteensä	1 955,1	1 748,3	2 097,3	1 799,1

Euron ja SDR:n välisen kurssin kehitys tilikausina 2012 ja 2013

	2013	2012
Maaliskuun loppu	0,85	0,86
Kesäkuun loppu	0,87	0,83
Syyskuun loppu	0,88	0,84
Joulukuun loppu	0,89	0,86

Suomen jäsenosuuden kokonaismäärä valuuttarahastossa on 1 263,8 milj. SDR. Varanto-osuus on se osuus Suomen Pankin jäsenosuudesta, joka on maksettu IMF:lle valuuttana. Toinen osa jäsenosuudesta on maksettu aikoinaan markkoina. Tämän osan valuuttarahasto on lainannut takaisin Suomen Pankille. Markkoina maksetun jäsenosuuden nettovaikutus Suomen Pankin taseessa on nolla, sillä edellä mainittu saaminen ja velka ovat samassa tase-erässä.

Suomen Pankin erityisten nosto-oikeuksien (Special Drawing Rights, SDR) määrä on 1 258,82 milj. euroa. Erityiset nosto-oikeudet ovat IMF:n luomaa valuuttavarantoa, jonka rahasto on jakanut jäsenmailleen. Erityisiä nosto-oikeuksia käytetään valuuttakaupoissa normaalien valuuttojen tapaan. Erän arvo muuttuu valuuttarahaston jäsenmaiden välisten valuuttakauppojen seurauksena. Lisäksi erän suuruuteen vaikuttavat saadut ja maksetut korot sekä voitto-osuus IMF:ssä.

Yhteensä Suomen Pankin saamiset Kansainväliseltä valuuttarahastolta ovat 1 955,1 milj. euroa.

EKPJ:n kirjanpito- ja rahoitustulokomitea päätti kesällä 2010 SDR-suojauskauppojen kirjanpitokäsittelystä, joka poikkeaa yleisestä valuuttakohtaisesta arvostusperiaatteesta. SDR-valuuttakurssiriskin suojaamiseksi tehty SDR-komponenttivaluuttojen myynnit otetaan huomioon vähentävinä erinä laskettaessa SDR:n määrää ja markkina-arvostusta. Myynnit eivät näin ollen myöskään vähennä komponenttivaluuttojen määrää eikä niillä ole vaikutusta näiden valuuttojen markkina-arvostukseen.

2.2 Muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää valuuttamääräiset pankkitalletukset, arvopaperisijoitukset ja muut valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta.

Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta eriteltyinä

	31.12.2013	31.12.2012	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Talletukset	251,6	320,1	-68,5
Kuponkipaperit	4 189,4	3 726,2	463,2
Diskonttopaperit	183,9	15,2	168,8
Muut saamiset	4,8	12,2	-7,4
Yhteensä	4 629,7	4 073,6	556,1

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	713,5	16,3	657,4	17,6
Yhdysvaltain dollari	3 247,2	74,3	2 557,2	68,3
Japanin jeni	412,7	9,4	526,8	14,1
Yhteensä	4 373,4	100,0	3 741,5	100,0

Euroalueen ulkopuolisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	1 088,4	24,9	762,5	20,4
Yli 1 vuosi	3 285,0	75,1	2 978,9	79,6
Yhteensä	4 373,4	100,0	3 741,5	100,0

3. Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta

Tase-erässä ovat valuuttamääräiset talletukset ja arvopaperit sekä muut valuuttamääräiset saamiset euroalueelta.

Euroalueen sisäiset valuuttamääräiset saamiset eriteltynä

	31.12.2013	31.12.2012	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Talletukset	–	37,9	–37,9
Kuponkipaperit	301,2	376,6	–75,4
Diskonttopaperit	–	–	–
Muut saamiset	–3,8	–11,0	7,2
Yhteensä	297,4	403,5	–106,1

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden valuuttajakauma

Valuutta	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Englannin punta	51,6	17,1	115,1	30,6
Yhdysvaltain dollari	249,6	82,9	261,5	69,4
Japanin jeni	–	–	–	–
Yhteensä	301,2	100,0	376,6	100,0

Euroalueen sisäisten valuuttamääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	28,2	9,4	191,5	50,8
Yli 1 vuosi	273,0	90,6	185,1	49,2
Yhteensä	301,2	100,0	376,6	100,0

4. Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

Tase-erä sisältää euroalueen ulkopuolisia eurotalletuksia, euroalueen ulkopuolella liikkeeseen laskettuja kuponki- ja diskonttopapereita sekä euromääräisiä saamisia Kansainväliseltä järjestypankilta (BIS).

Euromääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta

	31.12.2013	31.12.2012	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Talletukset	644,6	983,9	–339,4
Kuponkipaperit	677,4	956,1	–278,6
Diskonttopaperit	25,0	30,0	–5,0
Muut saamiset	0,3	0,1	0,2
Yhteensä	1 347,3	1 970,1	–622,8

Euroalueen ulkopuolisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

Maturiteetti	31.12.2013		31.12.2012	
	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	290,8	41,4	280,0	28,4
Yli 1 vuosi	411,6	58,6	706,0	71,6
Yhteensä	702,4	100,0	986,1	100,0

5. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

Tase-erä sisältää rahapolitiikassa käytettävät instrumentit, joiden avulla Suomen Pankki toteuttaa rahapolitiikkaa osana eurojärjestelmää. Erä muodostuu korkoa sisältävistä luotoista suomalaisille luottolaitoksille, ja sen suuruus määräytyy suomalaisten luottolaitosten likviditeetintarpeen perusteella.

Koko eurojärjestelmän saamiset rahapoliittisista operaatioista ovat 752 288,2 milj. euroa, josta Suomen Pankin taseessa on 2 475,0 milj. euroa. Perussäännön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta. Tappioita voi syntyä ainoastaan, jos vastapuoli menee vararikkoon eikä kyseisen vastapuolen toimittamien vakuuksien realisointi tuota riittävästi varoja. Riskejä, jotka aiheutuvat mahdollisista kansallisten keskuspankkien harkinnanvaraisesti hyväksymistä erityisvakuuksista, ei EKP:n neuvoston päätöksen nojalla jaeta.

5.1 Perusrahoitusoperaatiot

Perusrahoitusoperaatiot ovat viikoittain toteutettavia likviditeettiä lisääviä käänteisoperaatioita, joiden maturiteetti on yksi viikko. Normaalitylanteessa perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vakiohuutokauppoina, mutta lokakuusta 2008 lähtien ne on toteutettu kiinteäkorkoisina huutokauppoina. Perusrahoitusoperaatiot ovat keskeisessä osassa pyrittäessä vaikuttamaan korkoihin ja hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta sekä viestittäessä rahapolitiikan mitoituksista.

5.2 Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Näissä operaatioissa vastapuolille tarjotaan pitempiaikaista rahoitusta. Vuonna 2013 pitempiaikaisia rahoitusoperaatioita toteutettiin yhden pitoajanjakson mittaisina sekä kolmen, kuuden, kahdentoista ja 36 kuukauden mittaisina. Operaatiot toteutettiin kiinteäkorkoisina huutokauppoina, joissa tehdyt tarjoukset hyväksyttiin täysimääräisesti.

5.3 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään hallitsemaan markkinoiden likviditeettitilannetta ja vaikuttamaan korkoihin. Niiden tarkoituksena on erityisesti tasoittaa markkinoiden odottamattomien heilahtelujen vaikutusta korkoihin. Näitä operaatioita toteutetaan tarvittaessa.

5.4 Rakenteelliset käänteisoperaatiot

Eurojärjestelmä toteuttaa rakenteellisia käänteisoperaatioita vakiohuutokauppoina halutesaan tarkistaa likviditeettiasemaansa rahoitussektoriin nähden.

5.5 Maksuvalmiusluotot

Maksuvalmiusluoton avulla vastapuolet voivat saada kansallisilta keskuspankeilta yön yli-likviditeettiä hyväksytyjä vakuuksia vastaan.

5.6 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot

Erä sisältää vastapuolille suoritetut käteismaksut tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo ylittää määritetyn kynnysarvon eli avoinna olevista rahapolitiisista operaatioista aiheutuvan tarpeen.

Rahapolitiisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset luotot euroalueen luottolaitoksille

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Perusrahoitusoperaatiot	—	—	—
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	2 475,0	3 681,0	–1 206,0
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	—	—	—
Käänteiset rakenteelliset operaatiot	—	—	—
Maksuvalmiusluotot	—	—	—
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	—	—	—
Yhteensä	2 475,0	3 681,0	–1 206,0

6. Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta

Tase-erässä ovat eurotalletukset sekä tilit euroalueen luottolaitoksissa. Tase-erän loppusumma tilikaudella 2013 oli 0,1 milj. euroa. Vuonna 2012 vastaava summa oli 0,2 milj. euroa.

7. Euromääräiset arvopaperit euroalueelta

Jotta rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit voidaan ilmoittaa erikseen, erä ”Euromääräiset arvopaperit euroalueelta” on jaettu kahteen osaan: ”Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit” ja ”Muut arvopaperit”.

7.1 Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

Erään sisältyivät 31.12.2013 arvopaperit, jotka Suomen Pankki on hankkinut osana ensimmäistä ja toista katettujen joukkolainojen osto-ohjelmaa, osana arvopaperimarkkinoita koskevaa ohjelmaa sekä suoraan valtioiden joukkolainojen jälkimarkkinoilta (ns. rahapolitiisissa suorissa kaupoissa hankitut arvopaperit).

Rahapolitiikan harjoittamista varten pidettävät arvopaperit

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Ensimmäinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	623,7	806,8	-183,2
Toinen katettujen joukkolainojen osto-ohjelma	285,3	301,6	-16,3
Arvopaperimarkkinoita koskeva ohjelma	2 808,1	3 447,0	-638,9
Rahapolitiiset suorat kaupat	–	–	–
Yhteensä	3 717,0	4 555,4	-838,4

Ensimmäisen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman mukaiset joukkolainojen ostot saatiin päätökseen ennen kesäkuun 2010 loppua. Erä supistui nettomääräisesti vuonna 2013 erääntymisten sekä preemioiden ja diskonttojen jaksotuksen vuoksi. Toisen katettujen joukkolainojen osto-ohjelman mukaiset joukkolainojen ostot saatiin päätökseen lokakuun 2012 loppuun mennessä.

Toukokuussa 2010 käynnistetyssä arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa kansalliset keskuspankit ja EKP ostivat euroalueen julkisen ja yksityisen sektorin velkapapereita. Pyrkimyksenä oli palauttaa tiettyjen euroalueen velkapaperimarkkinalohkojen toimintakyky ja saada rahapolitiikan välittymismekanismit toimimaan taas asianmukaisesti. Osto-ohjelma saatiin päätökseen syyskuun 2012 alussa. Erä supistui nettomääräisesti vuonna 2013 erääntymisten sekä preemioiden ja diskonttojen jaksotuksen vuoksi.

Arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmissa hankitut arvopaperit luokitellaan eräpäivään saakka hallussa pidettäväksi arvopapereiksi, ja ne kirjataan jaksotetun hankintahinnan periaatteella ja vähennettynä mahdollisella arvonalentumisella (ks. kirjjanpitoperiaatteiden kohta ”Arvopapereiden arvostus- ja jaksotusperiaatteet”). Vuosittaiset arvonalentumistestit tehdään saatavilla olevien tietojen ja odotettujen tulevien kassavirtojen perusteella (tilinpäätöspäivän tilanne).

Eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien hallussa oleva arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman mukaisesti ostettujen arvopaperien määrä on yhteensä 165 845,5 milj. euroa. Tästä Suomen Pankin taseessa on 2 808,1 milj. euroa. Perussään-

nön artiklan 32.4 mukaisesti eurojärjestelmän kansalliset keskuspankit jakavat hallussa pidetyistä arvopapereista aiheutuvat riskit, mikäli ne toteutuvat, täysimääräisesti ja suhteessa osuuksiinsa EKP:n pääoman jakoperusteissa.

EKP:n neuvosto arvioi arvopaperimarkkinoita koskevan ohjelman ja katettujen joukkolainojen osto-ohjelmien mukaisesti hankittuihin arvopapereihin liittyvät taloudelliset riskit säännöllisesti.

EKP:n neuvosto päätti arvonalentumistestin (tilanne 31.12.2013) pohjalta, että näistä arvopapereista saadaan odotettavasti kaikki niihin liittyvät tulevat kassavirrat.

7.2 Muut arvopaperit

Tase-erä sisältää euroalueella liikkeeseen lasketut kuponki- ja diskonttopaperit.

Muut euroalueen sisäiset euromääräiset arvopaperit eriteltyinä

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Kuponkipaperit	6 177,3	6 756,6	-579,3
Diskonttopaperit	168,4	158,8	9,5
Yhteensä	6 345,7	6 915,5	-569,8

Muiden euroalueen sisäisten euromääräisten arvopapereiden jäljellä oleva juoksuaika

	31.12.2013		31.12.2012	
Maturiteetti	Milj. EUR	%	Milj. EUR	%
Alle 1 vuosi	1 149,1	18,1	1 851,7	26,8
Yli 1 vuosi	5 196,6	81,9	5 063,7	73,2
Yhteensä	6 345,7	100,0	6 915,5	100,0

8. Eurojärjestelmän sisäiset saamiset

8.1 Osuus EKP:n pääomasta

EKPJ:n perussäännön artiklan 28 nojalla ainoastaan EKPJ:n kansalliset keskuspankit voivat merkitä EKP:n pääomaa. Merkinnässä sovellettavat osuudet määritetään EKPJ:n perussäännön artiklan 29.3 mukaisesti, ja ne tarkistetaan joka viides vuosi.

Eurojärjestelmän kunkin keskuspankin osuus EKP:n pääomasta määräytyy ns. pääoma-avaimen mukaan. Pääoma-avaimen vaikuttavien maan asukasluku ja bruttokansantuote. Pääoma-avain tarkistetaan viiden vuoden välein ja kun uusia jäseniä liittyy EU:hun. Suomen prosentuaalinen osuus EKP:n pääomasta on ollut 1.1.2009 alkaen 1,2539 %.

Kansallisten keskuspankkien osuudet merkitystä ja maksetusta pääomasta:

	Merkitty pääoma 1.7.2013 alkaen	Maksettu pääoma 1.7.2013 alkaen	Merkitty pääoma 31.12.2012	Maksettu pääoma 31.12.2012
Belgian keskuspankki	261 705 371	261 705 371	261 010 385	261 010 385
Saksan keskuspankki	2 030 803 801	2 030 803 801	2 037 777 027	2 037 777 027
Viron keskuspankki	19 268 513	19 268 513	19 261 568	19 261 568
Irlannin keskuspankki	120 276 654	120 276 654	119 518 566	119 518 566
Kreikan keskuspankki	210 903 613	210 903 613	211 436 059	211 436 059
Espanjan keskuspankki	893 420 308	893 420 308	893 564 576	893 564 576
Ranskan keskuspankki	1 530 028 149	1 530 028 149	1 530 293 899	1 530 293 899
Italian keskuspankki	1 348 471 131	1 348 471 131	1 344 715 688	1 344 715 688
Kyproksen keskuspankki	14 429 734	14 429 734	14 731 333	14 731 333
Luxemburgin keskuspankki	18 824 687	18 824 687	18 798 860	18 798 860
Maltaan keskuspankki	6 873 879	6 873 879	6 800 732	6 800 732
Alankomaiden keskuspankki	429 352 255	429 352 255	429 156 339	429 156 339
Itävallan keskuspankki	209 680 387	209 680 387	208 939 588	208 939 588
Portugalin keskuspankki	190 909 825	190 909 825	188 354 460	188 354 460
Slovenian keskuspankki	35 397 773	35 397 773	35 381 025	35 381 025
Slovakian keskuspankki	74 486 874	74 486 874	74 614 364	74 614 364
Suomen Pankki	134 836 288	134 836 288	134 927 820	134 927 820
Euroalueen kansalliset keskuspankit yhteensä*	7 529 669 242	7 529 669 242	7 529 282 289	7 529 282 289
Bulgarian keskuspankki	93 571 361	3 508 926	93 467 027	3 505 014
Tšekin keskuspankki	157 384 778	5 901 929	155 728 162	5 839 806
Tanskan keskuspankki	159 712 154	5 989 206	159 634 278	5 986 285
Kroatian keskuspankki	64 354 667	2 413 300	–	–
Latvian keskuspankki	29 682 169	1 113 081	30 527 971	1 144 799
Liettuan keskuspankki	44 306 754	1 661 503	45 797 337	1 717 400
Unkarin keskuspankki	148 735 597	5 577 585	149 099 600	5 591 235
Puolan keskuspankki	525 889 668	19 720 863	526 776 978	19 754 137
Romanian keskuspankki	264 660 598	9 924 772	265 196 278	9 944 860
Ruotsin keskuspankki	244 775 060	9 179 065	242 997 053	9 112 389
Englannin pankki	1 562 265 020	58 584 938	1 562 145 431	58 580 454
Euroalueen ulkopuolisten EU-maiden kansalliset keskuspankit yhteensä*	3 295 337 827	123 575 169	3 231 370 113	121 176 379
Yhteensä*	10 825 007 070	7 653 244 411	10 760 652 403	7 650 458 669

*Pyöristysten vuoksi kaikki väli- ja loppusummat eivät välttämättä täsmää.

EKP:n pääoma-avaimet muuttuivat 1.7.2013, kun Kroatia liittyi Euroopan unioniin. 1.7.2013 alkaen Suomen Pankin osuus EKP:n maksetusta pääomasta on 134,8 milj. euroa.

8.2 Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset

Valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset -erä sisältää Suomen Pankin EKP:lle siirtämän valuuttavaranto-osuuden, 721,8 milj. euroa (722,3 milj. euroa vuonna 2012). Siirto tehtiin eurojärjestelmään siirtymisen yhteydessä. Saaminen on euromääräinen, ja sen arvo perustuu saamisen arvoon siirtohetkellä. Saamiselle maksetaan viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa lukuun ottamatta kultaa, jolle ei makseta korkoa. Kroatian liittyessä EU:hun 1.7.2013. EKP:n pääoman jakoperusteet muuttuivat ja Suomen Pankin osuus EKP:lle siirretystä valuuttavarannosta pieneni 0,5 milj. euroa.

8.3 Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset

Nettosaaminen, joka liittyy euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, käsittää pääoman merkitsemiseen liittyvän mekanismin mukaisen CSM-erän (Capital Share Mechanism) vähennettynä ns. ECB issue -luvulla. CSM-luvulla liikkeessä olevan setelistön määrä oikaistaan keskuspankin taseessa pääoma-avaimen mukaiseksi. ECB issue -luku taas kertoo EKP:n osuuden (8 %) liikkeessä olevista seteleistä. Kummankin luvun vastakirjaus on taseen vastattavaa-puolen erässä ”Liikkeessä olevat setelit”.⁶

Tase-erän koko oli tilikaudella 3 521,9 milj. euroa (3 248,1 milj. euroa vuonna 2012). Erän kasvu johtui siitä, että Suomen Pankin liikkeeseen laskemien setelien määrä kasvoi 3,7 %, sekä siitä, että liikkeessä olleiden eurosetelien kokonaismäärä kasvoi 4,7 % vuodesta 2012. Näille saamisille kertyy viimeisimpään käytettävissä olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

8.4 Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto) tai vastattavaa-puolen erä muut velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

Kaikki eriin ”Muut saamiset eurojärjestelmän sisällä (netto)” kirjattavat eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat tulisi esittää tilinpäätöksessä nettomääräisinä. Tilinpäätöksessä tulisi siis esittää nettomääräisenä 1) kansallisten keskuspankkien TARGET2-tilien ja kirjeenvaihtajapankkitilien saldoista johtuvat nettomääräiset saamiset/velat, 2) rahoitustulon netto-osuus (eli yhteenlaskettavan ja jaettavan rahoitustulon erotuksesta johtuva saaminen/velka) sekä 3) muut mahdolliset saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä, mukaan lukien EKP:n saaman tulon jakaminen kansallisille keskuspankeille ennakkoitojakona.

Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
TARGET2-järjestelmään liittyvät velat EKP:lle / saamiset EKP:ltä (ml. eurojärjestelmässä pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot)	22 240,2	70 603,4	-48 363,2
Rahoitustulon netto-osuus	-110,5	-343,3	232,8
EKP:n ennakkoitojakoon liittyvät saamiset EKP:ltä	24,5	10,3	14,2
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä (netto)	—	—	—
Muut saamiset/velat eurojärjestelmän sisällä yhteensä (netto)	22 154,2	70 270,4	-48 116,2

⁶ Euroseteleiden liikkeeseenlaskua koskevien eurojärjestelmän tilinpäätöskäytäntöjen mukaan liikkeessä olevien eurosetelien kokonaisarvosta kohdistetaan kuukausittain EKP:lle 8 %. Jäljelle jäävä 92 prosentin osuus kohdistetaan kansallisille keskuspankeille niin ikään kuukausittain siten, että kukin keskuspankki esittää taseessaan liikkeeseen lasketuista euroseteleistä osuuden, joka vastaa pankin maksamaa osuutta EKP:n pääomasta. Kansalliselle keskuspankille tämän käytännön mukaisesti kohdistettujen euroseteleiden arvon ja liikkeeseen laskettujen euroseteleiden arvon välinen erotus kirjataan erään ”Eurosetelien kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät eurojärjestelmän sisäiset saamiset/velat”.

Erän suuruus oli 22 154,2 milj. euroa 31.12.2013, ja se koostui kolmesta tekijästä: 1) EKP:n ja EKPJ:n kansallisten keskuspankkien TARGET2-järjestelmän kautta toimitamiin ja vastaanottamiin maksuihin liittyvät Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden sekä eurojärjestelmän keskuspankeissa pidettävien kirjeenvaihtajapankkitilien saldot, 2) rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmässä aiheutuvat saamiset/velat EKP:hen nähden sekä 3) ne Suomen Pankin saamiset EKP:hen nähden, jotka johtuvat euroseteleiden liikkeeseenlaskusta EKP:n osuudelle kertyneestä setelitulosta ja EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista sekä mahdollisista muista saamisista tai palautettavista määristä.

TARGET2-järjestelmän kautta toimitettuihin nettomääräisiin maksuihin liittyvä nettosaaminen vuoden lopussa oli 22 240,2 milj. euroa. Erälle kertyvä korko perustuu viimeisimpään saatavilla olevaan eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoon, ja se lasketaan päivittäin.

Vuotuisesta rahoitustulon yhteenlaskennasta ja jakamisesta eurojärjestelmän kansallisten keskuspankkien kesken aiheutui vuoden lopussa 110,5 milj. euron velka EKP:lle (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta ”Rahoitustulon netto-osuus”).

Vuodelta 2013 EKP:n neuvosto päätti jakaa 1 370 milj. euroa EKP:n osuudelle liikkeessä olevista seteleistä kertyneestä tulosta ja EKP:n arvopaperimarkkinoita koskevassa ohjelmassa hankkimista arvopapereista saadusta tulosta (ks. tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden kohta ”Ennakkovoitonjako”). Suomen Pankin osuus jaettavasta summasta oli 24,5 milj. euroa.

9. Muut saamiset

Tase-erä sisältää Suomen Pankin hallussa olevat eurokolikot, käyttöomaisuuden (rakennukset, koneet ja kalusto) ja sijoitusomaisuuden (osakkeet ja osuudet). Tase-erään sisältyvät myös eläkerahaston omaisuus- ja sijoituserät, taseen ulkopuolisten erien arvostuksesta johtuvat erät sekä siirtosaamiset ja muut saamiset.

Aineellinen käyttöomaisuus

Kirjanpitoarvo	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Maa-alueet	8,5	8,5	0,0
Rakennukset	121,2	129,2	-8,0
Koneet ja kalusto	8,2	7,8	0,5
Taide ja numismaattinen kokoelma	0,4	0,4	-
Yhteensä	138,3	145,9	-7,5

Aineeton käyttöomaisuus

Kirjanpitoarvo	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Tietojärjestelmät	10,8	8,7	2,2
Yhteensä	10,8	8,7	2,2

Muu omaisuus ja saamiset

	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Euroalueen metalliraha	23,5	27,1	-3,6
Osakkeet ja osuudet	24,9	24,9	-
Eläkerahaston sijoitukset	616,2	582,2	34,0
Siirtosaamiset	231,6	315,9	-84,3
Muut saamiset	6,8	10,5	-3,7
Yhteensä	903,0	960,7	-57,7

Vastattavaa

1. Liikkeessä olevat setelit

Tase-erä sisältää pääoma-avaimen mukaisen, EKP:n osuudella oikaistun Suomen Pankin osuuden liikkeessä olevien euroseteleiden kokonaismäärästä.

Vuonna 2013 liikkeessä olleiden eurosetelien yhteenlaskettu arvo kasvoi 4,7 %. Jakoperusteen mukaan Suomen Pankin osuus liikkeessä olevista euroseteleistä oli vuoden 2013 lopussa arvoltaan 15 753,1 milj. euroa (vuoden 2012 lopussa 15 044,1 milj. euroa). Suomen Pankin liikkeesen laskemien eurosetelien kokonaisarvo kasvoi 3,7 % eli 12 231,3 milj. euroon vuonna 2013 (edellisvuonna 11 796,0 milj. euroa). Määrä oli pienempi kuin jakoperusteen mukaan kohdistetun osuuden kokonaisarvo ja erotus eli 3 521,9 milj. euroa (3 248,1 milj. euroa vuonna 2012) on kirjattu vastaavaa-puolen alaerään ”Euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä liittyvät nettosaamiset”.

	31.12.2013	31.12.2012
Liikkeessä olevat setelit	Milj. EUR	Milj. EUR
5 euroa	101,4	104,4
10 euroa	-5,8	15,3
20 euroa	2 556,0	2 468,2
50 euroa	6 904,1	6 246,4
100 euroa	-477,9	-321,5
200 euroa	398,1	387,5
500 euroa	2 755,4	2 895,7
Eurosetelit yhteensä	12 231,3	11 796,0
ECB issue -luku	-1 369,8	-1 308,3
CSM-luku	4 891,7	4 556,4
Pääoma-avaimen mukainen liikkeessä oleva setelistö	15 753,1	15 044,1

2. Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

Tämä tase-erä muodostuu korkoa sisältävistä velvoitteista luottolaitoksille, ja siihen sisältyvät luottolaitosten vähimmäisvarantotilien saldot sekä luottolaitosten yötalletukset ja määräaikaistalletukset. Tase-erä syntyy sen rahamarkkinapolitiikan seurauksena, jota Suomen Pankki toteuttaa osana eurojärjestelmää. Vähimmäisvarantojärjestelmän avulla pyritään tasaamaan rahamarkkinakorkoja sekä lisäämään rakenteel-

lisen keskuspankkirahoituksen tarvetta. Luottolaitosten vähimmäisvarantotilien päivittäisten saldojen keskiarvon on seurantajakson aikana oltava vähintään varantovelvoitteen suuruinen.

2.1 Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)

Sekkitileillä ovat vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantotalletuksista koostuvat saamiset. Vähimmäisvarantotalletuksille on 1.1.1999 lähtien maksettu kulloiseenkin eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorkoon perustuvaa korkoa.

2.2 Yli yön -talletukset

Talletusmahdollisuus on eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän likviditeettiä vähentävä osa, johon pankit voivat tehdä yön yli -talletuksia ennalta määrätyllä korolla.

2.3 Määräaikaistalletukset

Likviditeettiä vähentäviä hienosäätöoperaatioita voidaan toteuttaa mm. keräämällä määräaikaistalletuksia.

2.4 Käänteiset hienosäätöoperaatiot

Käänteisillä hienosäätöoperaatioilla pyritään tasaamaan suuria likviditeetin yli- tai alimääriä.

2.5 Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset

Erä sisältää vastapuolten talletukset tilanteissa, joissa vastapuolen toimittamien vakuuksien markkina-arvo jää alle määritetyn kynnysarvon.

Rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille

	31.12.2013	31.12.2012	Muutos
	Milj. EUR	Milj. EUR	Milj. EUR
Sekkitilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	14 302,7	31 697,6	-17 394,9
Yötalletukset	—	37 101,0	-37 101,0
Määräaikaistalletukset	9 500,0	5 000,0	4 500,0
Käänteiset hienosäätöoperaatiot	—	—	—
Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	—	—	—
Yhteensä	23 802,7	73 798,6	-49 955,9

3. Euromääräiset velat muille euroalueella oleville

Tase-erässä ovat euromääräiset velat julkiselle sektorille ja muille kuin vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille.

4. Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Tase-erässä ovat kansainvälisten organisaatioiden ja euroalueen ulkopuolella sijaitsevien pankkien tilien saldot Suomen Pankissa sekä reposopimukset euroalueen ulkopuolisten vastapuolien kanssa.

5. Valuuttamääräiset velat euroalueelle

Erään sisältyy valuuttamääräisiä varoja, jotka Valtiokonttori on tallettanut omia maksujaan varten.

6. Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle

Valuuttavarannon hallinnoimiseksi tehty valuuttamääräiset reposopimukset on kirjattu tähän tase-erään.

7. Myönnettyjen erityisten nosto-oikeuksien vastaerä

Tase-erä on erityisten nosto-oikeuksien (vrt. vastaavaa-puolen erä) vastaerä. Alun perin erityiset nosto-oikeudet ja niiden vastaerä olivat yhtä suuret. SDR-määräisen kaupankäynnin seurauksena Suomen Pankin erityisiin nosto-oikeuksiin liittyvät saamiset olivat vuoden 2013 lopussa pienemmät kuin niiden vastaerä taseen velkapuolella. Velkapuolen vastaerän suuruus on 1 189,5 milj. SDR. Taseessa erä esitetään euromääräisenä ja arvostettuna vuoden viimeisen päivän kurssiin (1 330,3 milj. euroa).

8. Eurojärjestelmän sisäiset velat

Tase-erä sisältää nettomääräisenä muiden keskuspankkitilien ja TARGET2-maksujärjestelmän EKP-tilin saldon, mikäli Suomen Pankilla on tarkasteluhetkellä ollut velka suhteessa eurojärjestelmään. Eurojärjestelmän sisäiset velat ja saamiset on eritelty taseen vastaavaa-puolen erän ”Eurojärjestelmän sisäiset saamiset” liitetiedoissa. Tilikauden 2013 lopussa Suomen Pankilla oli 110,5 milj. euroa rahoitustulon uudelleenjakoon liittyviä eurojärjestelmän sisäisiä velkoja.

9. Muut velat

Muut velat	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Siirtovelat	14,5	16,3	-1,8
Ostovelat	0,5	1,0	-0,4
Muut velat	5,8	6,2	-0,4
Yhteensä	20,8	23,5	-2,8

10. Arvonmuutostilit

Tase-erässä ovat valuuttamääräisten erien ja arvopapereiden markkinahinta-arvostuksesta syntyneet realisoitumattomat arvostusvoitot. Lisäksi tase-erä sisältää maa-alueiden ja rakennusten arvonnkorotukset sekä vuoden 1999 kirjanpitoikäntännön muutoksesta johtuvat muut arvostuserot.

Arvonmuutostilit	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR	Muutos Milj. EUR
Kulta	984,5	1 599,3	-614,8
Valuutat:			
USD	130,6	273,3	-142,8
GBP	87,4	105,3	-17,9
JPY	39,7	153,9	-114,1
SDR	–	0,0	0,0
Muut valuutat	0,2	0,3	-0,1
Arvopaperit	115,7	271,1	-155,4
Muut arvonnkorotukset	197,8	205,4	-7,6
Yhteensä	1 556,1	2 608,6	-1 052,5

11. Varaukset

Suomen Pankista annetun lain 20 pykälän mukaan tilinpäätöksessä voidaan tehdä varauksia, jos se pankin rahastojen reaaliarvon turvaamiseksi taikka valuuttakurssien tai arvopapereiden markkinahintojen muutoksista aiheutuvien tuloksen vaihteluiden tasaamiseksi on tarpeen. Vuoden 2013 lopussa varausten yhteismäärä on 3 938,8 milj. euroa. Varaukset koostuvat yleisvarauksesta, reaaliarvovarauksesta, eläkevarauksesta sekä valuuttakurssi- ja hintaerovarauksesta.

Eläkevaraus on tehty eläkevastuun kattamiseksi. Suomen Pankin eläkevastuun kokonaismäärä on 581,5 milj. euroa, ja tästä on katettu 105,94 % eli 616,1 milj. euroa. Eläkevarauksen muutos koostuu eläkerahaston tilikauden tuloksesta, 34,3 milj. eu-

roa, sekä tilikauden aikana tehdystä arvонkorotusrahaston purusta –0,4 milj. euroa.

Perussäännön artiklan 32.4 nojalla tehdyn EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti vuonna 2008 perustettu varaus rahamarkkinaoperaatioista johtuvia vastapuoliriskejä varten jaetaan euroalueen kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden osuuksiin EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta tappionaiheutumisvuonna. Varausta on tarkistettu vuosittain, ja 31.12.2012 se oli 310 milj. euroa. EKP:n neuvos-

to on tarkistanut jäljellä olevan varauksen taroituksenmukaisuuden varovaisuutta koskevan yleisen kirjanpitoperiaatteen nojalla ja päättänyt lakkauttaa varauksen vuoden 2013 lopussa.

Varauksen lakkauttaminen vaikuttaa kansallisten keskuspankkien tuloslaskelmiin ja näkyy erässä ”Rahoitustulon netto-osuus”. Varauksen lakkauttamisen myötä Suomen Pankin tulos kasvoi 5,5 milj. euroa vuonna 2013 (ks. tuloslaskelman liitetietojen kohta ”Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin”).

Varaukset (milj. EUR)	Varausten määrä 1.1.2012	Varausten muutos 2012	Varaukset yhteensä 31.12.2012	Varausten muutos 2013	Varaukset yhteensä 31.12.2013
Kurssi- ja hintaerovaraus	415	232	647	31	678
Yleisvaraus	1 195	300	1 495	50	1 545
Reaalivaravaraus	861	117	978	122	1 100
Eläkevaraus	544	38	582	34	616
Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin	17	–11	6	–6	–
Yhteensä	3 032	676	3 708	231	3 939

12. Oma pääoma

Tase-erässä ovat kantarahasto ja vararahasto. Suomen Pankista annetun lain 21 pykälän mukaan tappio on katettava vararahastosta, jos pankin tilinpäätös on tappiollinen. Siltä osin kuin vararahasto ei riitä, tappio voidaan jättää kattamatta toistaiseksi. Seuraavien vuosien voitto on ensisijaisesti käytettävä kattamatta jääneiden tappioiden kattamiseen.

Oma pääoma (milj. EUR)	31.12.2013	31.12.2012
Kantarahasto	840,9	840,9
Vararahasto	1 601,5	1 491,0
Oma pääoma yhteensä	2 442,4	2 331,9

13. Tilikauden voitto

Tilikauden 2013 voitto oli 238,8 milj. euroa.

Tilikauden tulos (milj. EUR)	2013	2012
Voitonjako valtiolle	180,0	227,0
Suomen Pankin osuus voitosta (siirretään vararahastoon)	58,8	110,5
Yhteensä	238,8	337,5

Tuloslaskelman liitetiedot

1. Korkotuotot

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta ja euroalueelta olivat yhteensä 565,3 milj. euroa, ja niistä 43,9 milj. euroa oli valuuttamääräisiä korkotuottoja ja 521,4 milj. euroa euromääräisiä korkotuottoja.

EKPJ-erien korkotuotot, 198,5 milj. euroa, kertyivät seuraavasti: 3,4 milj. euroa valuuttavarojen siirtoja vastaavista saamisista EKP:ltä. EKP:n seteliosuudesta, pääoma-avainten soveltamisesta ja porrastuksesta aiheutuvasta saamisesta ja velasta syntyvä korkotuotto, 18,0 milj. euroa, on esitetty nettomääräisenä. TARGET2-saldoihin liittyviä korkotuottoja syntyi 177,3 milj. euroa.

Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kulasijoituksista	–	0,4	0,4	–	0,8	0,8
Korkotuotot kuponkipapereista	18,7	34,7	53,5	24,0	45,5	69,5
Korkotuotot diskonttopapereista	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2
Korkotuotot talletuksista	–0,4	1,1	0,7	0,9	1,0	2,0
Muut korkotuotot	–	1,2	1,2	–	1,7	1,7
Yhteensä	18,4	37,6	56,0	25,1	49,1	74,2

Korkotuotot euroalueelta (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot kuponkipapereista	86,9	6,2	93,1	204,5	14,4	218,9
Korkotuotot diskonttopapereista	1,2	0,0	1,2	3,0	–	3,0
Korkotuotot talletuksista	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
EKPJ-erien korkotuotot	198,5	–	198,5	561,4	–	561,4
Korkotuotot rahapolitiikan eristä	216,4	–	216,4	252,7	–	252,7
Muut korkotuotot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	503,0	6,3	509,2	1 021,7	14,4	1 036,1

Korkotuotot yhteensä (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkotuotot euroalueen ulkopuolelta	18,4	37,6	56,0	25,1	49,1	74,2
Korkotuotot euroalueelta	503,0	6,3	509,2	1 021,7	14,4	1 036,1
Yhteensä	521,4	43,9	565,3	1 046,8	63,6	1 110,3

2. Korkokulut

Korkokulut euroalueen ulkopuolelle (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä	Euro-määräiset	Valuuttamääräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolisista talletuksista	0,3	–0,6	–0,3	–0,4	–0,4	–0,8
Muut korot euroalueen ulkopuolelle	–	–1,1	–1,1	–	–1,7	–1,7
Yhteensä	0,3	–1,7	–1,4	–0,4	–2,1	–2,5

Korkokulut euroalueelle (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä
Korkokulut EKPJ-eristä	—	—	—	—	—	—
Korkokulut rahapolitiikan eristä	-21,7	—	-21,7	-107,6	—	-107,6
Muut korot euroalueelle	-0,1	-0,2	-0,3	-1,5	-1,0	-2,5
Yhteensä	-21,8	-0,2	-22,0	-109,1	-1,0	-110,1

Korkokulut yhteensä (milj. EUR)	2013			2012		
	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä	Euro- määräiset	Valuutta- määräiset	Yhteensä
Korkokulut euroalueen ulkopuolelle	0,3	-1,7	-1,4	-0,4	-2,1	-2,5
Korkokulut euroalueelle	-21,8	-0,2	-22,0	-109,1	-1,0	-110,1
Korkokulut yhteensä	-21,5	-1,9	-23,4	-109,5	-3,1	-112,6

Sekä euroalueelle että sen ulkopuolelle maksetut korot olivat yhteensä 23,4 milj. euroa. Niistä 13,5 milj. euroa on vähimmäisvarantotalletuksille maksettuja korkoja ja 8,2 milj. euroa määräaikaistalletuksille maksettua korkoa; yön yli -talletuksille ei ole maksettu korkoja.

3. Korkokate

Korkokate	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR
Korkotuotot		
Korkotuotot rahoitus- varallisuudesta	150,4	296,2
Korkotuotot raha- politiikan eristä	216,4	252,7
Korkotuotot EKPJ- saamisista	198,5	561,4
Yhteensä	565,3	1 110,3
Korkokulut		
Korkokulut rahoitus- varallisuudesta	-1,7	-4,9
Korkokulut raha- politiikan eristä	-21,7	-107,6
Korkokulut EKPJ-veloista	—	—
Yhteensä	-23,4	-112,5
KORKOKATE	541,9	997,8

4. Valuuttakurssierot

Erä sisältää valuuttamääräisten erien myynnistä realisoituneet valuuttakurssivoitot ja -tappiot sekä arvostustappiot. Vuonna 2013 valuuttakurssien muutoksista aiheutuneet tappiot olivat 6,4 milj. euroa.

5. Arvopapereiden hintaerot

Erä sisältää arvopapereiden myynnistä realisoituneet voitot ja tappiot sekä arvostustappiot. Jokaista arvopaperilajia tarkastellaan kirjanpidossa erikseen. Vuonna 2013 arvopapereista realisoitui hinnanmuutosten johdosta 37,2 milj. euroa voittoa.

6. Valuuttakurssi- ja hintaerovaruksen muutos

Valuuttakurssi- ja hintaeromuutoksista realisoituneilla nettovoitoilla, yhteensä 30,8 milj. euroa, kartutettiin varauksia tilinpäätöspolitiikan mukaisesti. Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-puolen liitetiedoissa.

7. Tuotot ja kulut palkkioista ja maksuista

Erä sisältää sijoitustoiminnasta aiheutuneet palkkiot ja maksut.

8. Rahoitustulon netto-osuus

Rahoitustulo	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR
Suomen Pankin pooliin lähettämä rahoitustulo	409,6	764,3
Suomen Pankin pääoma-avaimen mukainen rahoitustulo	298,8	419,4
Pääoma-avaimen mukainen rahoitustulon netto-osuus	-110,9	-344,9
Korjaukset aiempina vuosina jaettuun rahoitustuloon	0,3	1,6

Eurojärjestelmän kunkin kansallisen keskuspankin rahoitustulo lasketaan käyttämällä sen velkapohjaa vastaan yksilöityistä saamisista kertynyttä todellista vuosituloa. Velkapohja koostuu pääasiassa seuraavista eristä: liikkeessä olevat setelit, rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset velat luottolaitoksille, EKP:n velkasitoumuksien liikkeeseenlaskusta aiheutuvat kansallisten keskuspankkien velat eurojärjestelmän sisällä, TARGET2-transaktioista johtuvat eurojärjestelmän sisäiset nettovelat sekä eurojärjestelmän sisäiset nettovelat, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä. Velkapohjaan sisältyville veloille maksetut korot vähennetään yhteenlaskettavan rahoitustulon määrästä.

Yksilöidyt varat koostuvat pääasiassa seuraavista eristä: rahapoliittisiin operaatioihin liittyvät euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta, rahapoliittisista syistä hallussa pidettävät arvopaperit, valuuttavarantojen siirtoja vastaavat saamiset EKP:ltä, TARGET2-järjestelmään liittyvät nettosaamiset sekä nettosaamiset, jotka liittyvät euroseteleiden kohdistamiseen eurojärjestelmän sisällä, ja pääoman jakoperusteen avulla laskettu osuus kansallisen keskuspankin kullan määrästä.

Kullasta ei katsota kertyvän tuottoa. Katettujen joukkolainojen osto-ohjelman toteutuksesta 2.7.2009 annetun päätöksen (EKP/2009/16) ja katettujen joukkolainojen toisen osto-ohjelman toteutuksesta 3.11.2011 annetun päätöksen (EKP/2011/17) mukaisesti rahapoliittisista syistä hallussa pidettävistä arvopapereista katsotaan kertyvän tuottoa, joka on eurojärjestelmän viimeisimmän saatavilla olevan perusrahoitusope-

raation marginaalikoron mukainen. Jos kansallisen keskuspankin yksilöityjen varojen arvo ylittää tai alittaa keskuspankin velkapohjan arvon, ero kompensoidaan soveltamalla siihen viimeisintä saatavilla olevaa eurojärjestelmän perusrahoitusoperaation marginaalikorkoa.

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu rahoitustulo jaetaan kansallisille keskuspankeille EKP:n merkityn pääoman jakoperusteen mukaisesti. Suomen Pankin rahoitustulon netto-osuus on yhtä kuin Suomen Pankin pooliin lähettämä osuus yhteenlaskettavasta rahoitustulosta (410 milj. euroa) miinus Suomen Pankille jakoperusteen mukaisesti kuuluva osuus rahoitustulosta (299 milj. euroa).

9. Osuus EKP:n voitosta

EKP jakoi tilikaudelta 2012 voittoa 423 milj. euroa. Tästä tilikaudelle 2013 kirjattu Suomen Pankin osuus oli 7,6 milj. euroa.

10. Varaus rahapolitiikan operaatioiden vastapuoliriskeihin

Perussäännön artiklan 32.4 nojalla tehdyn EKP:n neuvoston päätöksen mukaisesti vuonna 2008 perustettu varaus rahamarkkinaoperaatioista johtuvia vastapuoliriskejä varten jaetaan euroalueen kansallisten keskuspankkien kesken suhteessa niiden osuuksiin EKP:n merkityn pääoman jakoperusteesta tappionaiheutumisvuonna. Varausta on tarkistettu vuosittain, ja 31.12.2012 se oli 310 milj. euroa. EKP:n neuvosto on tarkistanut jäljellä olevan varauksen taroituksenmukaisuuden varovaisuutta koskevan yleisen kirjanpitoperiaatteen nojalla ja päättänyt lakkauttaa varauksen vuoden 2013 lopussa.

Varauksen lakkauttaminen vaikuttaa kansallisten keskuspankkien tuloslaskelmiin ja näkyy erässä ”Rahoitustulon netto-osuus”. Varauksen lakkauttamisen myötä Suomen Pankin tulos kasvoi 5,5 milj. euroa vuonna 2013.

11. Muut keskuspankkitoiminnan tuotot

Erä sisältää Suomen Pankin osuuden EKP:n ennakkovoitonjakona tilikaudelta 2013 jakamasta setelituotosta ja arvopaperimarkkinoita koskevaan ohjelmaan liittyvän arvopaperisalkun (ns. SMP-salkun) tuotoista, 24,5 milj. euroa. Lisäksi erä sisältää saadut osingot, 3,9 milj. euroa, jotka koostuvat pääasiassa BIS:n osakkeista.

12. Muut tuotot

Erä sisältää Finanssivalvonnan valvonta- ja toimenpidemaksut, 23,7 milj. euroa, kiinteistöjen tuotot, 7,3 milj. euroa, sekä toimitusmaksuja ja palkkioita.

13. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR
Palkat ja palkkiot	40,8	41,5
Työnantajakorvaukset eläke- rahastolle	7,9	7,6
Muut henkilösivukulut	2,9	2,6
Yhteensä	51,7	51,7

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	2013 Henkeä	2012 Henkeä
Suomen Pankki	398	418
Finanssivalvonta	208	208
Yhteensä	606	626

Johtokunnan jäsenille maksetut peruspalkat	2013 Euroa
Erkki Liikanen	259 896
Pentti Hakkarainen	234 564
Seppo Honkapohja	191 220
Yhteensä	685 680

Johtokunnan jäsenille maksetut luontoisedut (ateria-, puhelin- ja autoetu) olivat yhteensä 36 303 euroa.

Suomen Pankin johtokunnan jäsenen eläke-etuudet määräytyvät vuodesta 2005 alkaen Suomen Pankin eläkesäännön mukaisesti ilman erityisehtoja ja samoin edellytyksin ja ehdoin kuin muulle henkilöstölle on eläkesäännössä vahvistettu. Suomen Pankin eläkesääntö on soveltuvien osin valtion eläkelain (VaEL) mukainen. Toimikautensa päättäneelle johtokunnan jäsenelle voidaan maksaa tulonmenetyksen korvausta, jos henkilö ei voi karenssisäännöksen perusteella vastaanottaa työtehtävää muualta tai jos Suomen Pankista saatu eläke on pienempi kuin tulonmenetyksen korvaus. Tulonmenetyksen täysimääräinen korvaus on 60 % palkasta, ja sitä maksetaan yhden vuoden ajan yhteen sovittaen

Suomen Pankista maksettavan eläkkeen kanssa siten, että nämä yhdessä eivät ylitä 60:tä prosenttia palkasta.

14. Eläkerahastomaksu

Tilikaudella 2013 ei suoritettu eläkerahastomaksua.

15. Hallinnolliset kulut

Hallinnolliset kulut	2013 Milj. EUR	2012 Milj. EUR
Tarvikkeista ja hankinnoista aiheutuvat kulut	0,6	0,7
Koneista ja kalustosta aiheutuvat kulut	3,5	3,1
Kiinteistöistä aiheutuvat kulut	10,5	11,0
Henkilöstösidonnaiset kulut	3,7	3,8
Ostetuista palveluista aiheutuvat kulut	9,2	8,9
Muut hallinnolliset kulut	1,9	2,0
Yhteensä	29,4	29,5

Erään sisältyvät vuokrat, kokous- ja sidosryhmäkulut, ostopalveluista aiheutuneet kulut ja tarvikkeet. Lisäksi erässä on henkilöstön koulutus-, virkamatka- sekä rekrytointikuluja.

16. Poistot käyttöomaisuudesta

Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR
Maa-alueet	–	–
Rakennukset	2,4	2,3
Koneet ja kalusto	2,6	2,3
Taide ja numismaattinen kokoelma	–	–
Yhteensä	5,0	4,6

Poistot aineettomasta käyttöomaisuudesta	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR
Tietojärjestelmät	2,7	3,1
Yhteensä	2,7	3,1

Poistot eivät sisällä maa-alueiden ja rakennusten arvonorotuksista tehtyjä poistoja.

17. Setelien hankintakulut

Setelien hankintakulut olivat 5,0 milj. euroa.

18. Muut kulut

Muista kuluista suurin osa liittyy kiinteistöjen käyttöön ja ylläpitoon.

19. Eläkerahaston tuotot

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahaston sijoitustoiminnan tuotot, 51,4 milj. euroa. Lisäksi erässä ovat Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan työnantajan osuudet sekä työntekijän osuus mak-
sutulosta, 10,4 milj. euroa.

20. Eläkerahaston kulut

Erään sisältyvät Suomen Pankin eläkerahas-
ton sijoitusten kulut, 0,2 milj. euroa, makse-
tut eläkkeet, 25,7 milj. euroa, hoitokulut sekä
poistot eläkerahaston hallussa olevasta käyttö-
omaisuudesta.

21. Varausten muutos

Erään sisältyvät eläkevarauksen lisäys, 34 milj.
euroa, reaaliarvovarauksen lisäys, 122 milj.
euroa, ja yleisvarauksen lisäys, 50 milj. euroa.
Kaikki varaukset on eritelty taseen vastattavaa-
puolen liitetiedoissa.

22. Tilikauden tulos

Tilikauden 2013 tulos oli 238,8 milj. euroa. Joh-
tokunta esittää pankkivaltuustolle, että voitosta
siirretään 180,0 milj. euroa käytettäväksi valtion
tarpeisiin.

Taseen ulkopuoliset vastuut

Tämä erä sisältää Suomen Pankin johdannaissopimukset. Niistä valtaosa on tehty valuuttakurs-
siriskiltä suojautumiseksi.

Johdannaissopimukset	31.12.2013 Milj. EUR	31.12.2012 Milj. EUR
Valuuttamääräisten futuurisopimusten nimellisarvo		
Ostosopimukset	–	–
Myyntisopimukset	–	–
FX-swapsopimusten markkina-arvo	3,7	7,7
GIRS-sopimusten markkina-arvo	0,0	0,1
IRS-sopimusten markkina-arvo	–	–
FX-forward-sopimusten markkina-arvo	–	–
Yhteensä	3,7	7,8

